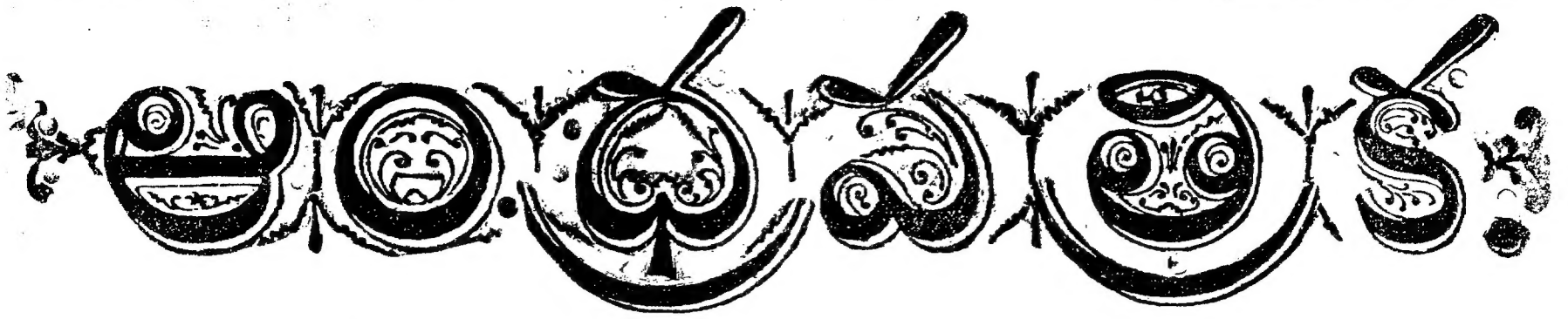

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310259

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 14-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ చావది ౧౨.

No. 64
సంచిక ౬౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుక్మగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా-1-కి రుప్ 0-10-0; డజన్ 1-కి రుప్ 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

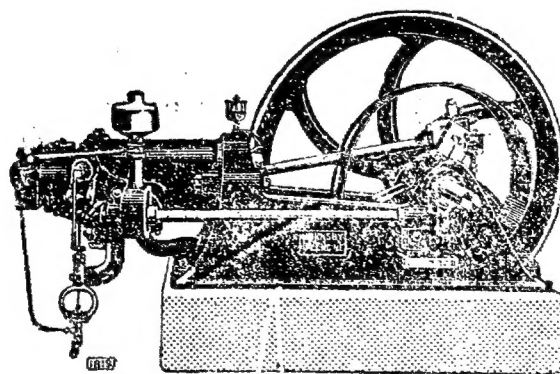
7-4-1924 తేదీనుండి

మరలధరలు తగ్గించబడినది

రస్తన్ - హారన్ను బై

జ్ఞాంకద్దశైవు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రొత్త ధరలు పట్టికిని
నెం ౨44.3 రు
శ్రేణిచిత్ర క్యాటలాగునకును
ఇప్పుడే వ్రాయును.

ఆయిల్ ఎంజినులు

6.45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

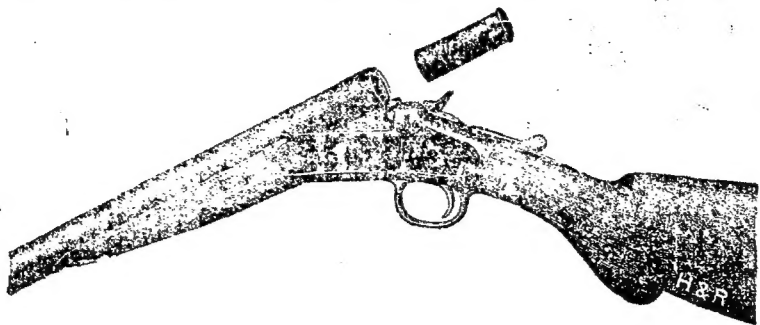
MADRAS.

సింగిల్ బారల్ బీచ్-తోడింగు తుపాకులు

18 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న విక్టరీ ఎజెక్టరు ఆమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలవి, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీల్ వెస్సు ఆరమ్సు కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోర్లు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 32 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి, యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హామింగ్టన్ అండు రిచ్మండ్స్ ఆరమ్సు కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలవి.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోర్లు హెవి వ్రైడ్ నాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలవి, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీల్ వెస్సు ఆరమ్సు కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ 2 సెట్టుబోల్టు ఆక్స్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోర్లుగలవి. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది.

ది పర్ ఫెక్ట్ సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు తుపాకి 12 బోర్లు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎక్స్ ప్లాజివ్ ప్రత్యేకఉక్కు-బారలుతో బెల్లియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ నట్ ఉడ్ స్టాప్, ఫోర్ ఎండుగలది, అన్నివిధముల వేటలకులేని అపాయమైన తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితోనులభ్యముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/4 ఎల్. బి. పాసుల బరువుగలది. 1 కి ధర రూ 80.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోర్లు సైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు-బారలు గలవి. లండనులోనున్న మిడ్ లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్మింగ్హామ్ సి. జి. వాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరులెస్ 12 బోర్లు ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలవి.

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలవి.

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామర్లెస్ గాఫర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్క-ఫోర్ ఎండు అండు స్టాప్, మ్యాని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది.

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్లులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేరిండు సన్స్ వారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్లాకుతో సహా

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బీచ్ - తోడింగు 12 బోర్లు టాపులీవరు నాస్ ఎజెక్టరు సైదు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కు-బారలు, ఫోర్ వర్లులాకులు గలవి. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టుకంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది.

డిటా డిటా డిటా మిక్సిల్ మేల్లెస్ బార్లాకులు గలవి.

సింగిల్ బారల్ హామర్లెస్ హాండు మేడ్ 12 బోర్లు తుపాకి. ఆటోమాటిక్ స్ప్రింగ్. మిక్సిల్ మేల్లెస్. చెక్క-ఫోర్ ఎండు, పిష్టల్ గ్రెడ్ స్టాప్, మిక్సిల్ మేల్లెస్ సైడ్లాకు గలవి.

ధరల వివరమునకై మాకు వ్రాయుడు. చెన్నై రాజ రాజు ధానిలోయున్న యితరకంపెనీ లన్నిటికంటె మేము సరసముగా సరఫరాచేయుచున్నా మని రుజువుచేయు గలము. ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు సెట్లతో సహా పరిశీలించబడి తరువాత పంపబడును.

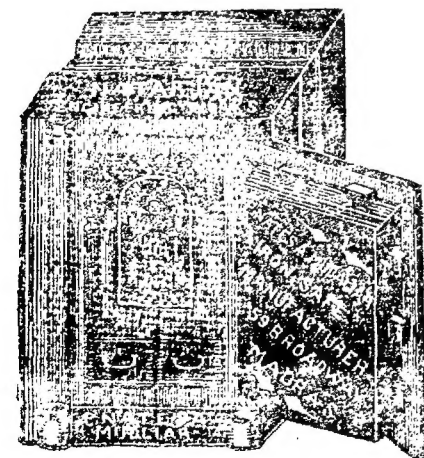
స్పెన్సర్ అండు కో. లిమిటెడ్., మదరాసు.

SPENCER & CO. LD., MADRAS.

స ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటిమా స్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న. టే శ్ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. సటరాజన్ ఎంబీసీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిట్ ఎంబీసీలు, హెటారులు, మెషిన్ ఫాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువాగు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, పట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. కుబ్జరాయపేట్ శ్రీధర్, పెద్దనాయకపేట్, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అద్దరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

కొలదిప్రతులు మాత్రమేయివ్వవి, త్వరపడుడు ?

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివృక్షియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } నిండుకావ్యలింగంబైందు ఫెడర్ వైటుకాగితములు

ధర రూ 2 8 0 } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రస్తుత ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. H. SELLER, D. Santa (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Santa (Bengal).

కావలెను
ప్రతి చోట మా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను. మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు వంపిన ప్రవర్తులు తెలుపబడును.
Rajvaid Sri Bamanadasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

రూ 75,000

మేలైన డాడ్జి బ్రదర్స్
విడి భాగములు గల

డాడ్జి - గ్రహము బస్సులు

మతియు

1

డాడ్జి బ్రదర్స్ కారులు మావద్ద స్టాక్ లో నున్నది.

అడినన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,

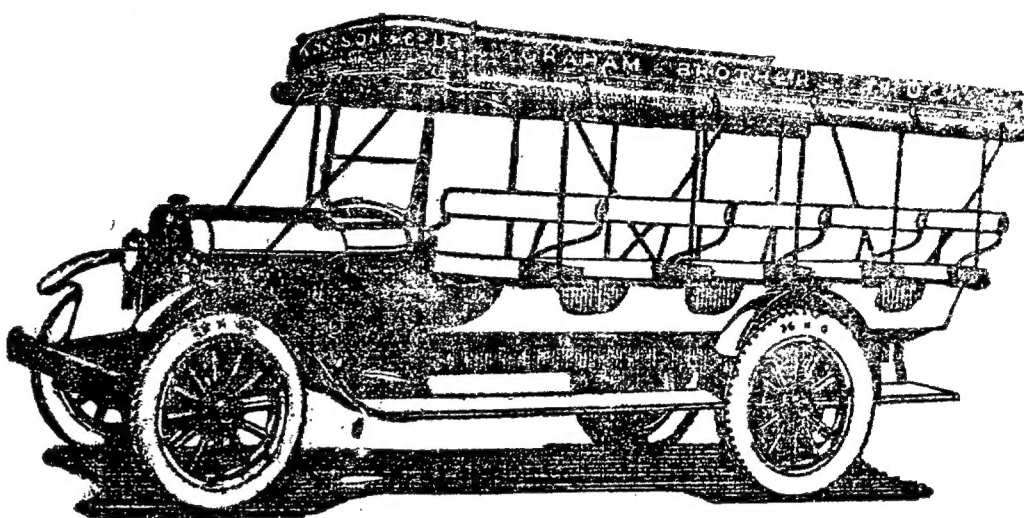
ADDISON & Co., Ltd.,
Sole Importers of
Dodge Brothers Cars
MOUNT ROAD, MADRAS.

DEPOTS AT BANGALORE

Carter & Co., Trichinopoly

T. Stanes & Co., Ltd., Coimbatore

George Oakes, Ootacamund.

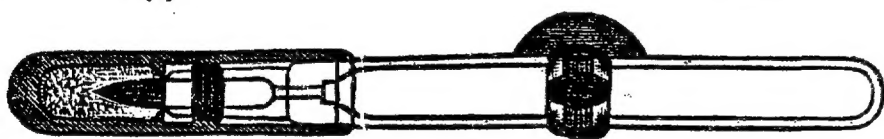

శాశ్వతముగ నుండునది, నిశ్చయముగ నుండునది, స్వయాధారమువై నుండునది.

సెల్ ఫోన్

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ వేన్

పోస్ట్ లెట్ పేజీ ప్రచురణమునందు, నూతనప్రక్తి అని చెప్పదగిన ఈ "ఆ గేట్" కలము, ఆమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిమీమాగా జనాదరణ పొందినది.

సాదారణమయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టపాత్ర బిరుదు "ఆ గేట్" గాజుపాత్ర నువ్వయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియుండల అందు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా బిల్డింగ్,

మదరాసు.

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది పొగడ్తగాంచిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

వేగు మందులు జాతి కలరా మందులు

అనేక వేల జనులను మృత్యువువాతనుండి కాపాడినవి

నెట్టు రూ. 2-2-0 లు,

రూ. 1-2-0 లు.

ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కృతులుగలు ఉచితము.

సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద దివ్యవృక్షము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

తంతివిలాసము:

పండిట్, మదరాసు.

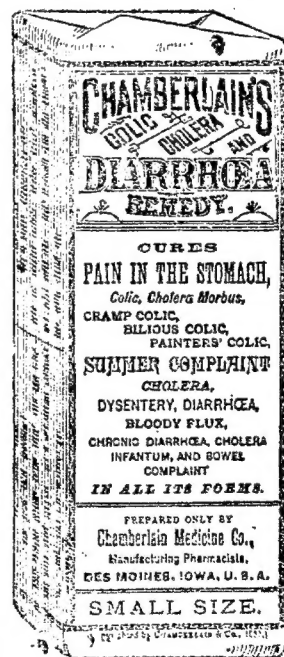
ఆయుర్వేద వాక్యము

41, ఆచారప్పకోవిలి, బార్డిటవుక్, మదరాసు.

వజ్రము:—

దాదా కంపెనీ, చైనాబజారువీధి, జి. టి. మదరాసు.

స్వస్తిపార్శ్వసి, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనాప్తి

అతి సార

నివారిణి (1)

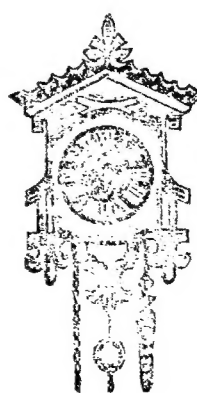
ఈ వృక్షమును

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. కిరి

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ ఔర్కనీ దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది గోడను తగిలించుటకు మిగుల అందముగను, సౌగంధము ఉండును.

అందులో కనుబరిచియుండు ప్రకారమే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూతనముగ తయారు చేయబడి, ఎల్లకాలమును బాగుగ పనిచేయును. చాలకాలము నమ్మకముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పుడును ఉపయోగించుము.

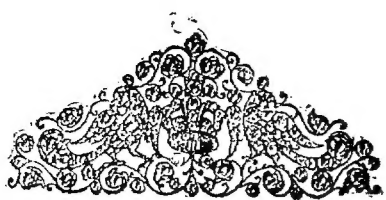
టిక్-టాక్

ధర 1-కి రూ 3-0-0

తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. నాచుకంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాసు.

వడ్డాణములు

చిత్ర విచిత్రపు వస్తువులకు పేరుపొందినది?
వడ్డాణములకు, వంటిలకు ఉపయోగించునట్టి

కెంపులుచెక్కిన మోపు

ధర రూ. 40, రూ. 150 వరకు గలదు.

బంగారు, రత్నములు యిచ్చిన మహారాజులకు రూ. 15—25 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 ను 15 నువరకును చేయవచ్చును.

మహారా రూ. 12లగును. గజలుగలది 15 ను 30 ను

వరకు చేయవచ్చును. మహారా రూ. 25—50 వరకుగలదు.

సవరము బంగారు, పేలైన మణులకు, రత్నములకు

పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ;

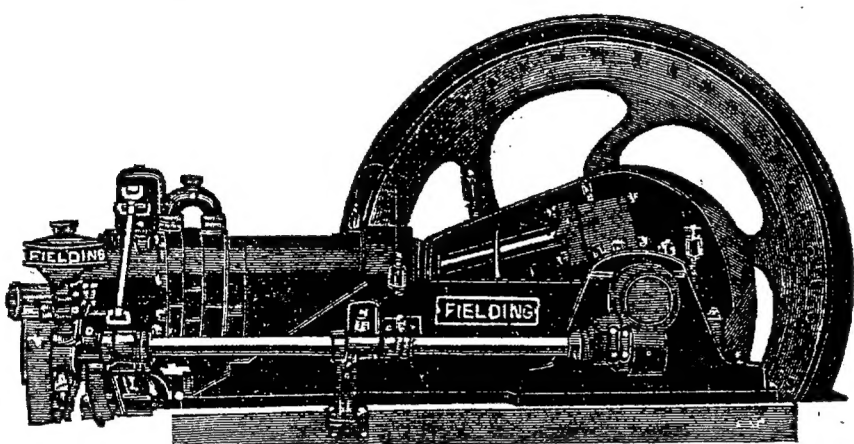
172, పుటల మాతంద్రుల క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0. మలవర్తకులు, 25, చైవాబజారువీధి, మద్రాసు.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు

క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల
ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు
అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడున్న స్టాకులో
నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: — Sole Agsnts: **D. L. Sastry & Co.,** Post Box No. 203

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

క్షీరవర్ధని

యిది పిల్లలకు చనువలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము
నిచ్చు పిల్లలను పోషించుట చేకలుగునట్లుగా, రోగసమర్థాయము తప్పిపో
ను. బుడ్డి 1కి ధర రూ 1.8-0.

విజ్ఞాపినివారిణియనుకలరామండు

ఖ్యాతిపొంది యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములగు విశేష వ్యాధులయందును కుటుంబావధముగా వాడతగియున్నది.
కొలది 1కి రూ 1-4-0 అన్ని వైద్యములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము అగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా
పంపబడును.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

అనంగ ప్రభయాకాతి

ముసలితనము, ఇతరకాగణములచే గలిగిననరముల
బలహీనత, ముడుతలుబడిన దవ్వులు, చిక్కినట్లు
కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు
వాటిని విశేషకర్మము, ఖర్చులేకయే వాగుచేసి, కాళ్ళతయవ్వనము నిచ్చును, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య
వధును నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచుగుతునమును పుష్టినియిచ్చును యిండ్లకాలమునలే నూతనమార్పును
కలిగించును. పూర్తిగాగల పివరములకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును. 60 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును వైకివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి
సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.
ఒకకులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు కుంకుమపువ్వు సూర్యనిమారు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ
పువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్య
మార్పును గమనింపుడు.

కరస్పాక్షాడెచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ శి కంపెనీ,
21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

“లాడ్కు”
పాంటెక్
కలములు

14 క్యారట్టు బంగారు పాళీలు కల
వి- ప్రతీ సమైన “ఇరిడెయం” పోయంట్లు
వేయబడినవి- చిర కాలము కనిచేయును-
నాణ్యమైన కలములు, క్రత్యేకముగా
మాకొరకు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి.

“బేబీలార్కు” కలము రు 2-12-0
“జ్యూనియరులార్కు” కలము రు 3-12-0
“లార్కు” కలము 5-0-0
“నెల్సన్ పిల్లరు” లార్కుకలము రు 6-8-0
“లార్కు” సిరా- పాంటెను
కలములకు మంచిరకము } 0-8-0
సిరా
నిక్కెలు పాంటెను కలము క్లికప్ 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు,
అండు నన్ను,
పోస్టువెట్టె నెం- 29,
కాకినాడ.

కొటిల్లు ని అర్థ శాస్త్రము
గ్రంథకర్తలు:—మూడిపూడి-వేంకట
రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి ప్రధానమంత్రియు చాణక్య
దనునామాంతరముగలిగినట్టియు కాటిల్లునిచే రెండువేలసంవత్స
రములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరి
యైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగుఱించి మనపూర్వులు
వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో శ్రగ్గణ్యము, దీనివాధారము చేసికొ
నియే కామందకాదులు వారిగ్రంథములగనించిరి. పాశ్చాత్యులు
సహిత మిట్టియంద్రగ్రంథములేదని పోడియున్నారు. వ్రాసిన
కాలమందలి మనచేతములోని రాజ్యము లేలు పాలింపబడుచుం
డెనో తెలిసికొనగోరువారిని చారిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది య
మూల్యమైనది. గ్రంథమునువ్రాసినవాడు కాటిల్లుడేవా కాదా,
గ్రంథకర్తకాలమెట్టి, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము
యొక్క ప్రధానలక్షణము లెవ్వి-అనువిషయములను విమర్శించిన
యుపోద్ఘాతము చేయబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాతి
కోతెండు. ఖరీదు రు 4-0-0 మాత్రము.

మూడిపూడి వేంకటరంగయ్య.
మహారాజాకాలేజీ, విజయనగరం.

వివరము

ఈనెల 10వ తేదీన సా. 8-80 గంటలకు శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారు మా కోరికపై మా పంకాయగూడెమునకు దయచేసిరి. మా గూడెమునందలి పిన్నలు పెద్దలు శ్రీతిలకమ్మగారిని శ్రీరాముని ఆలయమున గలసికొనిరి. ఒక సభ జరుపబడెను. ఆసభకు శ్రీ యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు అధ్యక్షత వహించిరి. భజనతో సభ ప్రారంభమయెను. దీనజన్మోద్ధారణకు యపారమైన సేవజేయుచున్న మహారాజరాజశ్రీ ఉప్పు నారాయణమూర్తి నాయుడుగారు ప్రథమమున యిట్లుపద్యపించిరి: శ్రీయామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు దేశమునకు యపారమైన సేవ చేయుచున్నది. ఈ నారీరత్నము యీ సుదినమున యచ్చటికి దయజేయుట మీయొక్క భాగ్యమనియు యిదివరకు మీపేటకు యిట్టితిసుగుణరత్నంబగు మహాసీయరాలు యెప్పుడును వచ్చియుండలేదనియు యామహాసీయ రాలికి అప్పుకృతాదోషము యేకోశమున దైనను లేదని సభకు యేతెంచిన శ్రీపురుషాచలకు తేటతెల్లముగా తెలియునట్లు మృదునుభురసములతో నుండునట్లుపద్యపించిరి. మునుపటికి శిక్షణ ఇప్పటికి చాలమారినదనియు మధుమాంసభక్షణ చాలమంది మానివేసి పంచములలో చాలమంది విద్యార్థులు భూస్వాములు నేత వడము యింక యనేకమైన పనులు చేసినను స్వతంత్రజీవనము చేయువారు యీ యేలూరుతాలూకాలో యున్నారనియు యనేకమంది దేశభక్తులు పండితులు కవులు తరచుగా ఆదిమాంధ్రులపేటకు అంటుదోషమును పాటింపక వచ్చి ప్రబోధముగావించుటచే యీనవయోగమునందు జూర్పు గలిగినదనియు యీపేటలో వారు నూటికి పదిమంది దీవనార్థకు తప్ప మఱియొకరు లేరనియు వీరు ఆ మితకష్టపడుదుగుగాని డబ్బుదాచుకొనుటవీరికి తెలియదని యిట్లు పద్యపించెదల బాగుపడుదురని సభ నలంకరించినవారి కెల్లరకు ప్రబోధము గావించిరి. శోజనకు నొక ఆరుపైసలు మనిషి 1 కిరు 0.0.6 పైసలు చందాగా వేసికొన్నట్లుయితే మనిషికి సంవత్సరము వచ్చేసరికి రు 11.4.0 అవుననియు మీలో నూరుమంది చందాదారులుగా చేరినట్లుయితే సా. 1125.0.7 రూప్యము లగుననియు సంవత్సరమైన వెంటనే యెవరి 11.4.0 వారు తీసికొని ఏ బట్టలుకైనను యుపయోగించుకోవచ్చుననియు, యితర బ్యాంకిలీగాని రయితులు యిచ్చు అప్పుతోగాని మీకేమియు నిమిత్తము లేదని మీయొక్క కష్టమే మీకు చాలునని మీలో చందాదారులుగా నుండవలయునని నాయుడుగారు కోరినవెంటనే శ్రీనాయుడుగారి నోటినుండి వెలువడిన వాక్యములను వేదవాక్యములుగా నుంచుకొని ఆ సమయములో 200 మంది చందాదారులుగా చేరిరి. శ్రీనాయుడుగారియందు మా ఆదిమాంధ్రులకెల్లరకు అమితభక్తి. నాయుడుగారు అంతట విరమించిరి.

శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారు లేచి ప్రథమమున మీరు ఉదయము లేచినవెంటనే స్నానముచేసి చినిపియినగడ్డలైనను ప్రతిదినమును పురుకుకోవలయునని కూర్చున్నపలములందు ఉమ్మివేయగూడదని చుట్టలు సిగరెల్లు త్రాగగూడదని, అందున గలుగునవ్వములను గూర్చియు మధుమారసభక్షణ మద్యపానము విద్య దైవశక్తిని గూర్చి ప్రహేళుని చరిత్రయు భారత భాగవత కావ్యము మహాదేశభక్తుల చరిత్రములను పద్యములను శ్రీరాముని మహద్భుతములను గూర్చి చక్కగా మాకు తెలియునట్లుగను మాకు రాత్రి 9 గంటలవరకు పద్యపించిరి. సభచేసిన ప్రదేశము రహదారి యగుటచే శ్రీపురుషులు 1500 మంది జనులు శ్రీతిలకమ్మగారు పాడిపద్యములకు వారిచ్చు ప్రసన్నాసములకు రాత్రి 9 గంటలవరకు నొక్కరైనను సభవిడిచి వెళ్లక యానందించిరి. ఎక్కువమంది మా ఆదిమాంధ్రులలో దుర్యోధన సౌరభ్య కశ్యపునివలె యిదివరలో సంచరించువారెల్లరు అమృతాము మల్లయెప్పుడు దయచేయుదురని సంతసించుచుండిరిగాని వీరికి కడలికయైనను లేక సభయ్యేవరకు మిన్నకుండిరి. శ్రీతిలకమ్మగారికి మాయందు ఆత్మంతాభిమానముగలిగి మా దీవబాలురకు శ్రీ గాంధీ జాతీయ విద్యాలయములో తల్లిదండ్రులులేని బాలురను వారిదగ్గరకు పిలిచి మీకు భోజనవిడుముమై కుర్రవానికి యేమి కావలయును యని సభవారిని ప్రశ్నించెను. ఈకాట్టవినములలో క్లింపానికి రూ. 6.0.0 ప్యములయితే చాలునని కల్లెము వెంకయ్యగారులేచి చెప్పిరి. ఇరువురు బాలురను నేను చదివించెదనని వారికైన ఖర్చు నేను పెట్టుకొనెదనని, నేను యేలూరువచ్చి నప్పుడెల్లను తమ పేటకు వచ్చెదనని తిలకమ్మగారు చెప్పిరి. అంతటో శ్రీయామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు విరమించిరి. అంతట శ్రీము

వెంకయ్యగారు లేచి శ్రీ పుష్పనారాయణమూర్తి నాయుడుగారికి పుష్పమాలాలంకృతులుగా తేసిరి. శ్రీగాంధీ మహావిద్యాలయములో చదువుచున్న శ్రీ అత్రైల సరస్వతి జాతీయగీతములను పాడుచు శ్రీ యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికి పుష్పమాలాలంకృతులుగాచేసి శ్రీ నారాయణమూర్తి నాయుడుగారికిని శ్రీ యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికిని సభవారెల్లరు వందనములు చేయుచు చందన కర్పూరహారతులు సభవారికెల్లరకు యిచ్చిపండు ఫలహారములు పంచిపెట్టి సభ జయజయధ్వనులతో ముగింపబడెను. ఈనెల 11 వ తేదీన దీవబాలురను శ్రీమతి తిలకమ్మగారు కాంగ్రెసు ఆఫీసునకు తీసుకొనివెళ్లి శ్రీయత దండు నారాయణరాజుగారివద్ద గ 1 కిరు 0.10.0 వరకున 3 గ 1 కి చొక్కాగుడ్డలు రు 2.0.6 పైసలకు ఇచ్చించిరి. వీరిని శ్రీ గాంధీ జాతీయవిద్యాలయమునకు పంపించుట మీదే భాగ్యులని కాలే నాగయ్యగారికి నూర్కనారాయణగార్లకు చెప్పి సా. 4 గంటల బండికి బెజవాడకు వెడలిరి. అని అత్రైల నూర్కనారాయణగారు వ్రాయుచున్నార. (11.6.24)

ఆదిమాంధ్రులు

యేలూరు వ. గాయగూడెము

ఈనెల 11 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము వాలుగు గంటలకు హితకారిణిపత్రికా సంపాదకత్వము వహించియుండిన శ్రీయత మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహ శర్మగారు మాకోరికపై పంకాయగూడెమునకు దయచేసిరి. మా గూడెమునందలి పిన్నలు పెద్దలు శ్రీశర్మగారిని శ్రీరామాలయమున గలసికొనిరి. ఒక సభ జరుపబడెను. ఆసభకు శ్రీ శర్మగారు అధ్యక్షత వహించిరి. భజనతో సభ ప్రారంభమయెను. మాకులవాయకు లగు శ్రీ అత్రైల నూర్కనారాయణగారు ప్రారంభమున శ్రీ శర్మగారు పదమాదుసంవత్సరములనుండి ఆదిమాంధ్రోద్ధరణకు నిజమైన సానుభూతి కనుబరుచుచుండిరి. 1912 వ సంవత్సరములో శ్రీ శేషలయన శ్రీ చింతా శేషయ్యగారికి నాయుడు గంగయ్యగారికి నాకును శ్రీ శర్మగారు అమరము, గజేంద్రమోక్షము, బ్రహ్మోపాసనగీతములుపాఠములుచెప్పించుచుచ్చిరి. తరచుపంచమ గూడెములలో నిమ్మజాతుద్ధరణమునకు గావలసిన పద్ధతులను గూర్చి పుష్పనారాయణమూర్తిని విన్నవించిరి. గాంధీమహాత్ముని ఆదేశమునకు ముందు పదిసంవత్సరములనాడే శర్మగారు అస్పృశ్యతా దోషములను దొలగింప బాటుపడిన మా పురప్రముఖులలో శర్మగారు ఒకరు. తమముద్రాలయములలో పంచమబాలురను యువకులనుచేర్చుకొని అచ్చుకూర్చుని గౌరవమునీర్చుచువచ్చిరి. శ్రీ శర్మగారు పంచమోద్ధరణమును చాలావరకు క్రియలో చూపుచు వచ్చిరనుచు శర్మగారిని గొనియాడిరి. తరువాత పుష్పమాలాలంకృతులు లేచి యిట్లుపద్యపించిరి: నేజేయున జేమి యులేదు. అత్రైల నూర్కనారాయణగారు నాయులసేవను యవరిమిలముగా గొనియాడిరి. అందుకు నేను తగను. మీగూడెమునకు వెనుక 1911 వ సంవత్సరము నవంబరునెలలో శోకతూరి వచ్చియుంటిని. ఈ పుష్కరములో మీరుగాంచిన యభ్యున్నతికి నాకత్యంత సంతోషమైనది. మీలో కుచిని పాటించుచుండుటయేగాక మీ గూడెము లో ని వారందరు బాత్రిక మద్య పానమును గర్హించి రని వినుట నాకు శ్రోత్రపేయముగా నున్నది. ఈ సమయమున మీకేమి జెప్పటకు దోచుకున్నది. అయినను మీకు రెండుమాడు విషయములు చెప్పెదను. వాటిని మీరు మననము చేయుచు నిత్య అనుష్ఠానముగ నుంచుకొందురని కోరుచున్నాడను. అన్నిటికన్న మీరు సాధనచేయవలసినది సహనము. ఈ సహనమువలన గలిగెడు ఫలితమే మీమ్యులను సమర్థింతును. మీమహదాశయములు సఫలమొందించును. శ్రీరంగ మేత్రములో పూర్వము తిరుప్పావీయను వైష్ణవపంచమ భక్తుడుండెను. అతడు దేవాలయముఖ్యధ్వారమునకు మాడునాలుగు సుధాంగలమారమున ఉదయము కాశేరిన్నానమాడి ఉర్ధ్వపుండ్రాంతుడై తాంబూర చిరుతలతో భగవద్భజనచేయుచుండెడివాడు. భగవద్భక్తవాదము వచ్చు భక్తులు బ్రాహ్మణాది చాతుర్వర్ణ్యములవారు మరింత దూరముగా పొమ్మని తిరుప్పావీని తాళ్లతో అువ్వుచుండిరి. కొంతకాలమున కాభక్తాగ్రసరియగు తిరుప్పావీకి విప్రుల రావపుండు పెట్టెను. ఒకనాటి రాత్రి రంగనాథస్వామి తన పూజారితో తిరుప్పావీప్రాముతో చాలా బాధపడుచున్నాడు. అతనిపుండుకుద్దిచేసినాప్రసాదము కట్టుమందుముని యాజ్ఞాపించెను. పూజారికి పంచముడను సంకోచముండెనుగాని భగవద్భక్తి మీరలేక ప్రితిదినము రాత్రి నిశీధమున తిరు

ప్పావీ కుపచారము చేయుచుండెను. తరువాత కొన్ని దినములకు తిరుప్పావీ కవసానకాల మానస్సమయెను. అప్పుడు పూజారులతో తిరుప్పావీని తనసన్నిధికి దెప్పించుకొని శ్రీరంగనాయకుడు యతనిని తనలో వైక్యము జేసికొనెను. ఇది సహనమువలన గలిగిన మహాఫలితముగాదా?

25, 30 సంవత్సరము శ్రీందటివరకు మనదేశములో యథాగతజాతివారు సంచరించుచుండిరి. నాబాల్యమున వారిని జూచియుంటిని. వారు శృతానవాసలు. వారికి శవములు అవారము. చంటిపిల్లలను దొంగిలించు కొనిపోయి తినుచుండిరి. చంటిపిల్లదొరకెనదినము వారికి విండట. ఎందరో మహాముహూలు సోస్కర్తలు యీజాతినీ సంస్కరించుటకును యీహేయకత్వములను మానిపించుటకు ప్రియత్నించిరి. నయభయములే చేర వారు స్వాధీనులు కాకపోయిరి. 22, 23 సంవత్సరముల క్రితము ఈ జాతివారిలో నొకజట్టు. ఒకయింట పురుషులలో నుండిన ఆడమాసముల కిల్లను తక్కురించుకొనిపోయి శృతానములో విం చారగింపబోయిరనియు, మొదటి కులపెద్ద యాల్లెలెయ్యి కొరకుటకు నోటిపగ్గిర పెట్టుకొనగా ఆశువు చిరునవ్వునవ్వెననియు యంతట వాడాశిశువును తినలేక మానననియు యంతట నక్కడనుండి జట్టువారందరు యాడెడ్డచిరునవ్వునుజూచి యంతటనుండి వనమిగర్వించుగు మహాభూతకార్యముజేయరాదని ప్రమాణములు చేసికొని యాపసికూనను తల్లిదండ్రుల కప్పజెప్పిరనియు కొన్ని సంవత్సరములక్రిత మొక ఆంగ్లమాసపత్రికలో జదివితని ఈదుర్జయమునుండి యీజాతినుద్ధరించినదేది, సహనముకాకా? కావున మీజాతుద్ధరణము మీరేసహనముతో చేసికొనవలెను గాని పరసహాయముమీద నాధారపడకుండురు. గాక యని, యింకా కొన్ని పుష్పదేశవాక్యములు నూత్రప్రాయముగా చెలిసిరి. అంతట శేవుని ప్రసాదము అందరికిని పంచిపెట్టబడెను. ఆరాత్రి 9-30 గంటలకు జయజయధ్వనులతో ఆదిహిందూమాతాకి జేయ మహాత్మా గాంధీకి జేయ యనుచు ఆదిమాంధ్రులెల్లరు అగ్గక్షునకు వందనములు సమర్పించుచు శ్రీయత శర్మగారు గ్రామ్యభాషలో మాకు చక్కగా ప్రబోధము గావించి రాయు శ్రీ శర్మగారు ముగ్రామనివాసు లనయు మాపేటకు సమీపించినవారనియు శ్రీ శర్మగారు అనేక దేశభక్తులను తరచుగా మాపేటకు వచ్చి మాదుస్థితి తొలగించి చెల్లెలని శ్రీ కల్లెము వెంకయ్యగారు చెప్పిరి. మంగళహారతులను సభవారికెల్లర కిచ్చి సభ ముగింపబడెను.

గరికపాటి పుల్లయ్య

శ్రీకృష్ణాహోసూక్తులు జగ్గయ్య పేట

నెలపులాభున ఈనెల 10వ తేదీన లెకవడును. ఇతర హోట్టునుండి వచ్చి ఇచ్చట 4, 5, 6 ఫారములలో జేరువిద్యార్థులకు సగముజీరిముకు తక్కువలేకుండ సహాయమొనర్చుటకు వ. రా. రా. శ్రీ ముక్త్యాల రాజుగారు దయతో వాగ్దానము చేసివారు. ఈయవకాశములను వృథాపుచ్చక తగిన విద్యార్థులు ఈనెల 20 తేదీ లోగా ప్రతేక దాఖలులు ఈక్రిందివారికి పంపుకొనవలెను.

హెడ్ మాస్టర్.

ప్రతాప కిసూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి
తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అశీర్షము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, గన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కల, ప్లే, విమజ్యములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వల్లమునుభవకల పనిచేయును. 8
250 మాత్రల సీసారు 0.4.0 డజెరు 2.2.0 2.5.0 ఆరి (పి.సి. పి. అందు కంపెనీ. వెరెడేపే. (నెల్లూరుజిల్లా.

శ్రీ గౌర శీనాథము

శ్రీనాథుని పహగ్రచరిత్రము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ లెక్చర్లు. వెల 2.0.0.
చాటువద్యముణిముగిరి 1.6.0
ప్రబంధరత్నావళి 1.8.0
మూన్నాళ్లముచ్చట 0.4.0
శ్రీకాకుళ శ్రీహరిశతకము 0.3.0
మణిమంజరి - మేనేజరు,
8/15 నల్లతల విభ తిరువల్లి క్షే.డి, నాదరామ

జనసామాన్యవిద్యా ప్రయత్నములు

జరిగియున్న పని - జరుగనున్న పని

(కే. సీతారామయ్యగారు బి. యే. యల్. టి)

స్వవిషయములుగాని పరవిషయములుగాని చక్కగ మాట్లాడుకొనుటకును, ఇతరులకు చెప్పటకును, విడ్డూకు బోధించుటకును మాతృభాషవలె మనకు పయోగపడదు భాష మఱి యుక్తి యుండదుగా.

నవీనశాస్త్రాంశము లనేకములు అతి మనోహరములు అధినుభ్యములు అత్యుపయోగములుగ నుండునట్టివి పాశ్చాత్య భాషలగు ఇంగ్లీషు మొదలగు విదేశభాషలలో నున్నవి. అందు నలన అవి ఇంగ్లీషునేర్చినవారికి మాత్రమే తెలిసికొన సాగ్య నుగుచున్నవి. ఆవిషయములన్నియు చక్కని తేటతెలుగుతో మనకు సాధారణముగ మాట్లాడుకొనుకొని గ్రంథములువ్రాసి ప్రచురించినవక్తమున రంగులు చేయువిధము, రంగులవేయు విధము, పాటగాపులుతీయువిధము, పాసగాపుచేయువిధము ఆకాశవిమానములు పైకి పోవువిధము ఇంజనులు నడుపు క్రీపు ము, మొదలగు దేశవృద్ధికరము లగు నవీనశాస్త్రములను లనేక ములు తెలిసికొనుటకును నూతన పరిశోధనల పురిగొల్పుటకును ఇంగ్లీషుభాష తెలియనివా రందఱకు కూడ అవి మిక్కిలి చక్కగ అనుకూలించు ననుటకు సందియము లేదు.

ఏమిటోయి బుద్ధికుశలత గలవిడ్డయైనను తెలినిజూచి "అమ్మకుక్క పరుగెత్తునప్పుడు చప్పుడు అవుచున్నదేమి, పిల్లి పరుగెత్తునప్పుడు సద్దగాతుండనే పోగలుగుచున్నదేమి?" అని అడిగినయెడల వనవాటిలో బహుశః నూటికి డెబ్బదిమంది లెట్లుంటాడో ఈ స్వల్పప్రశ్నకు సామాధానము చెప్పివిడ్డను సంతోషపఱుపఁ జాలకుండురని మాయభిప్రాయము. కాని ఇది అంతయు వారిలోపమేగాదు. మనవారిలో స్త్రీవిద్య ప్రచులము కాలేదు. చదువగలిగిన కొందఱకుగూడ నిట్టి నవీన శాస్త్రాంశములను సులభతైలిని బోధపఱుపఁ గలుగుచు ప్రకటన లను లేవు.

పురుషుండు చదివిన చదువు సామాన్యముగ తనకొక్క నికే యుపయోగపడునటు. స్త్రీచదివినచదువు అట్లుగాక తాను కానిని తనవిడ్డలందఱకు నేర్పిటుంబము వారినందఱకు విద్యా సంతృప్తిగ చేయగలుగునటు. అట్లుంటేచే నాగరకత గలపత్రిదేశ మువాటిను స్త్రీవిద్యాప్రాముఖ్యతను గురించి అభిప్రాయభేద ము లేకుండ అంగీకరించుచున్నారు.

ఇంగ్లండు, ఫ్రాంసు, జర్మనీ మొదలగు పశ్చిమదేశము లందలి సామాన్యపురుషులును స్త్రీలుగూడ మనదేశములోని వారికంటె అనేకసంఖ్యలు అధికముగఁ దెలిసియుండురు. దీనికి కుఖ్యకారణము మన స్వదేశభాషలలో సులభముగ బోధపడు నట్లు ప్రకృతిశాస్త్రములు, భౌతికశాస్త్రములు, పరిశ్రమలు, మొదలగు వానినిగీతించి వ్రాయఁబడిన పుస్తకములు లేని దోషమే. ఈ గొప్పకొరత దీర్చుటకై అనేకసంవత్సరముల క్రిందనే "మజ్జానగ్రంథ రత్నావళి" ఏర్పాటుచేయున్నారము. ఇందు స్వదేశభాషలలో సులభతైలిని దేశభివృద్ధికి అనుకూలపడు శాస్త్రవిషయము లనేకములు చక్కని చిత్రపటము లతో సుబోధకము లగునట్లు వర్ణించి ప్రచురించుచున్నారము. ఇవి చదివినవారందఱకును అజ్ఞానాంధకారము నశించును. వారు జ్ఞానాభివృద్ధి జెందుదురు; ఇతరులకు జ్ఞానాంధకరముల నాటుటకును శీఘ్రపాదము కలిగించుటకును వారికి శక్తి సామర్థ్యములు కలుగును.

ఇంగ్లండు, జర్మనీ, ఫ్రాంసు, జపాన్ మొదలగు జనసామాన్య విద్యాప్రయత్నములకు రే డేపర్డుకులు: నవీనశాస్త్రాంశవిషయము లన్నియు స్వదేశభాషలలో ప్రచురింపబ్రయత్నములు జరుపుట యొకటి; విద్యా సాను లగువారికిని చదువగలిగియు చదివి విషయముల గ్రహింప నిచ్చులేని సామాన్యులకు ఉపన్యాసముల మూలము గనో సంభాషణములముగనో ఇంకా విధముగనో ఈజ్ఞానము అలసడ ఏర్పాటులు జేయుటమఱియొకటి.. ఈ రెండు ప్రయత్నములను బాగుగనే జరిగియున్నవి.

ఇంతవరకును ప్రకృతిశాస్త్రాంశగ్రంథము లనేకములు వివిధదేశభాషలలో రచించియున్నాము. దేశభిమానులు, భాషాభిమానులు, పత్రికాధిపతులు, సర్కారువారు విరంధద కూడ మాయుధ్యమును నామోదించి పుస్తకముల విశేషముగ గ్రాహించియున్నారు.

ఇకముందు జనసామాన్యమున కనుకూలించు నవీన శాస్త్రాంశవిషయములగుతించిన పుస్తకముల బ్రచురింపవలసి యున్నది. ఆ పని బహుముఖ్యమైనది. కాని అధికముగ ద్రవ్యముతో కావలసినపనియై యున్నది. మోటరుకారు ఎట్లు భరు గెత్తగలడు? కిర్రనాయిలు అనునది ఏవిధముగ వస్తువు? కాని నెట్లు తయారుచేయుదుడు? ఇంగువ అనునది ఎట్లువచ్చును? నల్ల మందు ఎట్లుచేయుదురు? బీడి, సిగరెట్టు ఇవి త్రాగినందున దేహమున కెట్లు అపాయకరముగను? మొదలగువిషయములు ఈ జనసామాన్యవిషయక గ్రంథములలో విశేషపర్యదము. ప్రారంభభాగము అచ్చుపడియున్నది. దానిని ఘనులు చిత్రించినయెడల జనసామాన్య విద్యాగ్రంథము లెట్లుండునో వారు తెలిసికొనగలరు. సామాన్య మాట్లాడుపుస్తకములు కావనియు ప్రజాసామాన్యమున కధికముగ నుపయోగకరములుగ నుండగల వనియు వారు సులభముగ గ్రహింపగలరు. ఇట్టిభాగములు ఇంకను ఏబదివరకు రానున్నవి. రాజీవు భాగములలో విషయములు ఇంకను అధికముగను విపులముగను ఉండును.

ఉపన్యాసముల మూలమునను సంభాషణల మూలము నను జనసామాన్యమునకు విద్యావ్యాపకప్రయత్నములు "స్థానిక సేవాసంఘములు" ద్వారా ఏర్పాటులు జరిగియున్నవి. ఈస్థానిక సేవాసంఘములు అనునవి రాజకీయవిషయములలో ప్రవేశింపక ముఖ్యముగ విద్యావిషయములలోనే పని చేయుచు తాము నివసించు పట్టణములోనే ఏదో ఒక ప్రత్యేక భాగమందు మాత్రమే పనిచేయు నిర్ధారణపరచుకొన్న చిన్న సంఘములు. రాజకీయవిషయములలో జోక్యము పుచ్చుకొనక ప్రత్యేక. సాంఘిక, విద్యా, విషయములలోనే పాటుపడెడు సంఘములు ఏదేశమందును ఏకాలమందును అత్యుపయోగములు. రాజకీయ విషయములయందుమాత్రమే విస్తారముగ ఉత్సాహము చూపెడు మనదేశములో అట్టిసంఘములు ఇంక ఎక్కువగ ఉపయోగ పడుననుటకు సందియముండదు. నెమ్మదిగను క్రమముగను పని చేసినయెడల ఇట్టిసంఘములు మనపట్టణమునకు ఘనపర్యవసానములను గ్రహింపగలవు. ప్రపంచమందంతటనుగూడ అభివృద్ధికి తోడ్పడగల వని ధైర్యముగ జెప్పవచ్చును. మానవసేవయే భగవత్సేవయగు నను ఆశ్చర్యకీ మనందఱకు తెలిసినదేయైనను సేవాసంఘములు తా మేదైన నొకనిర్దిష్టములలోనే పనిచేసెదమని నిర్ధారణ చేసికొన్నయెడల అట్టిసంఘములు తనపట్టికంటె యెక్కువ మంచిపని చేయుగలుగుననియు ఎక్కువ ప్రయోజనకరములని యు తలచితిమి. ఇట్లుతలచి ఆలెపులతోను ఆలోచనలతోను ఆపివెయ్యక ఆప్రకారము పనిచేసేమాడగ అట్టిసంఘము లధిక ప్రయోజనకరములుగ నుండగలవని అనుభవపూర్వముగ కూడ తెలిసినవైనను మనచేయుటకు సంతసిండుచున్నాము. ఈజ్ఞాని యనుపద్ధతి ననుసరించి కొన్ని సంఘములు సేర్పాటుచేసి అక్కడక్కడ పనిచేసి చూచినంతలో పర్యవసానము తృప్తికరము గనే యుండినది. ఇకముందు "ఈస్థానిక సేవాసంఘములు" దేశమందంతట ప్రబలునట్లు గట్టిప్రయత్నమును చేయవలెనని ఏర్పాటుజరిగినది. ఈ "సంఘములు"నల్ల దేశమునకు మహోన్నతప దవి కలుగుటకు గాని కొంచెము మేలైన కలుగుటకుగాని ఎంతకాలము పట్టునో చెప్పటకు ఎవరితరముగాదు. మనము చెయ్యగలిగినదంతయు ప్రస్తుతము ఇట్టిసంఘములపొరంభించి పని జరుపుటయే సద్యఃఫలితము ప్రాప్తయము మనకునుండును. ఇక మనక రవ్యములను ఓపికతో జరుపుపద్ధతి పాశ్చాత్యులనుం మనము గ్రహింపదగినవిషయము. క్రైస్తవమతబోధకులు తాము పాడెడుపాటలను చెప్పెడుమాటలను తమ ఎదుటినిలిచి వినువారున్నను లేకున్నను తమక రవ్యమును జరుపుకొనిపోవుచుండుట మనకు తెలిసినవిషయము.

ఈవిధముగ మేము మనదేశమందు జనసామాన్య విద్యా సాధనమునకు బునాది వెయ్యగలిగితిమని మహానియులు నెలవి యుగ విని యానందించుభాగ్యము కీటికి మాకు గలిగినందుల కెంతయు సంతసిండుచున్నారము. జాతీయవిద్యావిభాగమున కవిధముగ నింపుకొని తోడ్పడ గలిగినందులకు పరమపితయగు శ్రీమన్నారాయణునికి నమస్కారము లర్పించుచు మాయుధ్యమునకు సంపూర్ణముగ జయమునొసగ పొర్పించుచున్నారము. మజ్జాన గ్రంథరత్నావళియందు ఇంతవరకును ప్రకంపనీ గడుచుగలవని జరిగియున్నది. కాని జరుగవలసినపని జరిగియున్నదానికంటె నెన్నియో మడుగు లధికముగ నున్నది.

ఈపుస్తకముల ప్రచురింప నారంభించినవిషయ కొలది కాలములోనే యుక్తాయు కవిచేపలగు ప్రముఖ లింగింధములు బాగుగ పొరయుచున వనియు దేశభావ్యతయనున కిట్టిగ్రంథములు విశేషముగ తోడ్పడగలవనియు నెలవిచ్చితి. కాని మనదేశములో చదువుకొన్నవారిసంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పముగలచేత

ను, ఆకొలదిమందికూడ నిట్టిసూత్రపుస్తకములు కొనక పోవుటచేతను ఈపుస్తకముల అమ్మకముపైనే యాధారపడినవని సాగించుట సాగ్యపడదని అచిరకాలములోనే తెలియవచ్చినది. అప్పుడు మాయుధ్యమును వీడనాడక జయప్రదముగను శిష్యుముగను కొనసాగుమార్గము లనేకములదొక్క నెన్నియో విధములప్రయత్నించితిమి. వానిలో నొక్కటిమాత్రమే కొంచె మనుకూలించినట్లు గవచ్చినది. ఇట్టియుధ్యముల కనుకూలముగ నుండురని పేరుక నియున్న సుప్రసిద్ధుల దర్శించి స్థితిగతు లిట్లు న్నవని విన్నవింప చెన్నపట్టణములోనేమి, బయటియూడలలోనేమి ఉదారస్వాధ్యయులు కొందఱు మాకుతోడ్పడెదమని వాక్కుచ్చుటచే మాకు సంతసము గలుగుచు వచ్చినది. కానిప్రయోగమును వ్యయమును దుర్భరములగుచువచ్చినవి. ఈ రెండుకష్టము లిట్లుండగా కొందఱువాగ్ధైర సాహాయ్యమువారి మఱపుచేతనో ఉపేక్షవలననో మాకు చేరకపోవుట తటస్థించినది. అట్లుంపకపోవుటచే అనుకూలించు ననుకొనిన యాయొక్క మార్గము అంతప్రయోజనకారిక నుండకపోవుట తటస్థించినది. బహుశః ఇట్టికష్టములు ప్రతియుధ్యమునకును సహజములై యుండవచ్చును. ఈకష్టములేకుండ మాయుధ్యమును వృద్ధిలోనికి వచ్చియుండలేదని చెప్పటకు తప్పమఱియొక అభిప్రాయముతో నీ సమాచారములు చెప్పలేదు. మాతృష్టలు మాపొరభాటులు మాలోపములు అనేకములు మాకు తెలిసినటు ఇతరులకు తెలియనే తెలియవు. అవనియున్నట్లెట్లో సరిపుచ్చుకొనిపక్కత స్థితికి క్రమముగ రాగలిగితిమి. "ఇంత మహాత్కార్యము సర్కారు వారు గొప్పప్రభువులును పూనుకొనవలసినది. సామాన్యులు గాని సంఘములుగాని పూనుకొనవలసినదికాదని" కొందఱు అనుచుండగ మేము వినియున్నారము. ఇది నిజమని ఒప్పుకొనక తప్పదు. కాని "మాకు కష్టకాలము. ద్రవ్యములేదు" అని సర్కారువారు స్పష్టముగ చెప్పమండగ వారికి మంచికాలము వచ్చువరకు వారిసమాచారము తలపెట్టుండ మనచేత నైనపని ప్రారంభించి చేయుచుండుటయే ఉత్తమమైనసంగతి. స్వదేశ ప్రభువులు దేశవృద్ధిపై దృష్టినిలిపినయెడల మనదేశమునకు మహద్దశ ఎప్పుడో పట్టియుండునుగా!

ప్రస్తుతము మనదేశములో జనులకు నలుగురైదుగురుకలిసి సహకారసంఘముగ నేర్పడి పాశ్చాత్యదేశములలోవలె చక్కగ పనిచేయుపద్ధతి యొకను పట్టుపడియుండలేదు. ఇది యిట్లుండగా తప్పు లెన్ను వారు తండ్రిపతండుములు. ఇట్టి కష్టపరిస్థితు లలో యంతవఱకు రాగలిగినందులకు భగవంతుని కొనియాడుచు ఇంతవరకును మాకు తోడ్పడినవారందఱకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాము.

ఇక జరుగనున్న పనివిషయమై జెప్పెదము. మున్నుండు జనసామాన్యవిద్యావిషయక గ్రంథము లేబదియు బయల్పడవ ప్రయత్నించుచున్నారము. దానితోగూడ స్థానిక సేవాసంఘము లధికముగ నేర్పడునట్లు ప్రయత్నములు సర్పదము. ఈ రెండింటితోపాటు జనసామాన్య విద్యాకలాకాలకు కృషిజేసి అందులో నవీనశాస్త్రాంశములగుర్చి జనులకు ఉపన్యాసముల మూలముగను వస్తుప్రదర్శనములమూలముగను శోధనలపూర్వకముగను జ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజేయుటకు ప్రయత్నించెదము. స్థానిక సేవాసంఘసభ్యులు ఈయుపన్యాసముల విని వారివారి స్వస్థానముందలిజ్ఞులకు జెప్ప సహకారముండును. ఇట్లు మైనవో ఇతరులును సభ్యులు కాకపోయినను ఆయుపన్యాసాదులని వారివారి స్నేహితులకును బంధుగలను జెప్పవచ్చును.

ఇక ముందు పూర్తిగ ఈపనినిమానె యుండిన బాగుండునని ఘనులుకొందఱు నెలవిచ్చినందున జాలె మొదటిలేదీ నుండి ఇతరపను లెల్ల కట్టిపెట్టి ఈ జనసామాన్యవిద్యాప్రయత్నముల పూర్తిజేయవలెనని నిశ్చయించినాడను.

పైనజెప్పిన జనసామాన్య విద్యావిషయక గ్రంథములు ఏబదింటిని ఒక్కొక్కటి అందుచేలగ్రంథములు అచ్చుత్తింపవలెనని ఏర్పాటు. ఇందులకు కర్షుమదింపు రెండులక్షలఏబది నేలపైచిలుకు. అనగా ఒకనెట్టు ఏబదిగ్రంథములును ఏబది రూపాయలగును. మా యుధ్యమునకు ద్రవ్యసహాయము చేయు వారందఱును మాకు సహకారులు. గ్రంథములను సహకారులకుచ్చిముగ వంపెదము. ద్రవ్యసహాయ మధికముగ జేసినవారికి అధికముగ పుస్తకముల సంపెదము. వారు ఆపు పుస్తకముల తమ గ్రామములో నైనను కేటాకవోనైనను చదువు నేర్చినవారికి పంచిపెట్టిన దేశభివృద్ధికరమును జీవనోపాధియు వగు నీ మహా విద్యావ్యాపకమునకు శాత్రుత్వై ప్రఖ్యాతిగాంచగలరు. వారు ప్రభు మము న దయచేయుద్రవ్యము పుస్తకప్రచురణమునకుపయోగించెదము. సంవత్సరపురూప విద్యావ్యాపక ప్రయత్నములకు కూడ వినియోగించెదము.

అధికముగ తోడ్పడినవారికి అధికముగ పుష్కముల పం పెదమరి చెప్పినందున మాకు సాయముచేయుటకై దేశాభిమా నులకు పోతాసాముగలుగజేయవలెనని మేమెంచుచున్నామని గాని, అట్టిపుష్కము లిచ్చినందున వారు ఉదారవృద్ధుల ముతో దయచేసిన ద్రవ్యమునకు తగిన ప్రతిఫలమిచ్చితిమని మే ము తలంచుచున్నామనిగాని ఎవరును తలంపవలదు. అవిద్యయు, దారిద్ర్యమును తాండవమాడు మనదేశములో ఏపుష్కములకై నను అట్టివిలువ లేనేలేదు. పుష్కములవిక్రయములనే నమ్ము కొని పరిసాగింపవలసిన యవసరము లేకుండను, నిరాటంకముగ మాయుద్యమములు నెఱవేఱగలందులకును, చేసిన యేర్పాటులు గాని ఇవిఅన్నియు మరియొకటిగావు. కాబట్టి మాకు తోడ్ప డు ఘనులందరు తాము దేశమునకు మహోపకారము చేయుచు న్నామని తలంపవలెను.

ఇంగ్లీషువారిరాజ్యము ప్రపంచమందనేక దేశములందు ప్రబలియుండుటచేత ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాసినపుష్కము లనేక ములు వారిదేశములోనేకాక ఇతరదేశములందును జనులు కొని చదువుకొనుచున్నారు. కాన అనేకవిధములగు ఇంగ్లీషుపుష్క ములు ఒకరిసాహాయ్యము లేకయే నెలువకుటకు కారణమగుదు

న్నది. కాని మనదేశములో స్వదేశభాష లనేకములగుటచేతను విద్యనేర్పినవారు స్వల్పసంఖ్యాకు లగుటచేతను అస్వల్పసంఖ్యా కులలో ననేకులు ఇట్టిపుష్కములు గొనక కిక్కిరి లగుటచేతను విదేశపుష్కవర్తకులకు దేశభాషాపాపుష్క ప్రచురణయం దంతగ యభిమానముండ నవసరము లేనందునను స్వదేశ పుష్క వర్తకులు సాధారణముగ స్కూలుపుష్కములు అగ్రములు అటు వంటి పుష్కములులేవు తక్కువవానివిషయమైపనిచేయసాసా సింపకపోవుటచేతను ఘనులతోడ్పాటులేనిది స్వదేశభాషలలో దేశవృద్ధిరములగు నిట్టిపుష్కములు బయలుపడనేరవు.

తమ సోదరులకు దేశీయవిద్యాధికులు పాశ్చాత్యవిజ్ఞానమును స్వభాషలలో గలపుటకు ప్రయత్నము లేమియు జరిపియుండ లేదనులోపమును మనయందు పాశ్చాత్యమిత్రులు ఆగోపించి యున్నారు. ఆలోపమును ఈ గ్రంథరత్నానికి కొంతవరకు తొలగింప ప్రయత్నించినవని జెప్పవచ్చును. కాని ఎట్టి కార్యమునకు బూనుకొన్నను ద్రవ్యమును ద్రవ్యముతో సరిసమా నముగ కార్యసాధకులను కావలసియుండును. ఇంతవరకును జరిగియున్న పనినిబట్టి విచారించినయెడల ఉత్సాహులకులగు కార్యమండలివారు మాకు గలరని తెలిసియేయున్నది. అదేవిధ

ముగ మాకు ద్రవ్యవసరముగలిగినప్పుడు శ్రీమంతులు తోడ్పడి మమ్ము పోతాసాపరుపవేడెదము.

డిప్టివు ఎడ్యుకేషన్ కాన్సెలరులు, తాలూకాబోర్డులు, డిప్టివుబోర్డులు, మునిసిపాలిటీలు, యూనివర్సిటీ—వీరందరు తోడ్పడికార్యసానుకులము జేయవలెనని వేడుచున్నాము. వి పాకశాలలలో పఠనీయగ్రంథములు కావు. ఉపాధ్యాయుల జ్ఞానాభివృద్ధికి అనుకూలించునవి. అట్లుగలచే తమ యాజమాన్య ముననుండు పాకశాలకును గ్రామమై బ్రాహ్మణులకు రెండేసి గ్రం థముల చొప్పున ఇయ్య నేర్పాటు చేసినచో ఉపాధ్యాయు లకు ఉపయోగముగనుండును. ఇటువంటి గ్రంథప్రచురణ ము ఘనముగనులోగడ ఉపహరించిన ఉపన్యాసముల మూల ముగను జనులజ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యూనివర్సిటీవారు చేయవలసిన పనులలో ముఖ్యమైనది. అట్టి పనిని మేము జరి పియుండుటచే మాకు తగిన సహాయము జేసియు ఇతరవిధ ఘన వ్రోడ్పడియు ముందుముందు జరగవలసియున్న పనికి తగిన పోతాసాము గల్గింపవని యూనివర్సిటీవారికి మనవి చే యుచున్నాము.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

జ్యేష్ఠ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

పుష్పాంజలి; వైతలక్ష్మి—శ్రీశేషాద్రి రమణకవులు; కవి-కవిత్వము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; వేనగి—శంకర దీక్షితులు; వ్యావహారికభాషాబహిష్కారనిరసనము—గిడుగు వేంకట రామమూర్తిగారు; పలపుపూజ—అడివి బాపిరాజుగారు; ప్రాచీనార్య స్త్రీలు—దిగవల్లి వేంకటేశ్వరరావుగారు బి. ఏ., బి. ఎల్.; ముద్దు కృష్ణుడు—మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు; రామరామ!—పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు; ముండకోపనిషత్తు—మలకపల్లి శేషగిరిరావు గారు; వానప్రస్థులు—సునీతి శ్రమణుడు; విస్తలభ—కొత్తపల్లి సుబ్బణాచార్యులుగారు; కాలరథము—కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు బి. ఏ.; అనురాగమా - విరాగమా?—జంధ్యాల వేంకటేశ్వరకవులు; ప్రాచీన హైందవగణితములు—దర్శా యశ్వేంద్ర సోమయాజిగారు బి. ఏ. యల్. టి.; వానప్రస్థుని విభ్రమము—శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; ధర్మశాస్త్రము. మహామహేంద్రజాలము—వాసా సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; “ఏల? ఏల? ఏ” కవికొండల వెంకటరావుగారు; కళింగము. కళింగవట్టం (గంజాం)—బుర్రా శేషగిరిరావుగారు ఎం. ఏ., పి. హెచ్. డి. సమాగమము—నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు, బి. ఏ.; మాలతి—రాయసము వేంకటేశ్వరుడుగారు, ఎం. ఏ., ఎల్. టి.; సుఖము—కూచిమంచి వేంకటరాజుగారు; కుటుంబరావుగారి సంసారగోష్ఠి—

వె. వీరరాఘవస్వామిగారు బి. ఏ., ఎల్. టి.; ఆకాశము - పేదరాసి పెద్దమ్మ—అధికార్ల సూర్యనారాయణరావుగారు, బి. ఏ., బి. ఎల్.; జంతుప్రల్లెలు పగజీర్చుకొనును?—కొ. నృసింహాచారిగారు; సముద్రము—బసవరాజు అప్పారావుగారు బి. ఏ.; కలికి-చిలుక—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; అభిలాష—నన్నిధానము సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు; శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యులచరిత్రము—దైత కోటేశ్వరశర్మశాస్త్రిగారు; ప్రేమతత్వము—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; అజంతాచిత్రములలోని ఆయుధములు—కొ. నర సింహాచారిగారు; చక్కలు—దేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రిగారు బి. ఏ.; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తిగారు; ఆంధ్రకన్య—తురగా వేంకటరామయ్యగారు; నేటి తెలుగుకవిత—సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మగారు; నేను—బిశరు; హిందూదేశమునందలి గోదావరిశ్రమ—వి. యస్. చిన్నస్వామిగారు బి. ఏ.; ఒకనాడు—పంద్యారం వేంకటసుబ్బయ్యశర్మగారు; పుట్టసింహుడు—గంధవరి చయము—పల్లి కావిమర్పనము—ప్రళయభీతి—దామరాజు పుండరీకాక్షుడుగారు బి. ఏ.; సాధిప్రాయవిశేషములు; సన్నాహము—నిడుమోలు కనకసుందరముగారు బి. ఏ. (ఆనర్పు); ప్రకటనలు

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు:—గౌరీశంకరులకల్యాణమహోత్సవము, సీతాసందర్శనము, శ్రీరామ సంచయతనము. సాధారణచిత్రములు:—రామసుగ్రీవస్తైత్రి, వాలివధ, హనుమంతుని రావణాంతఃపురప్రవేశము, అంగులీయకప్రదానము, లంకాదహనము, హనుమత్ప్రత్యాగమనము, చిత్తూరుముట్టడి, చిత్తూరుపుట్టసింహుని సాధము, ఇతర పటములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

గ్రంథాలయసభలు

దేశమునగా అనేక గ్రామములు కలసియున్నదిగాదా! దేశము మంచి నాగరికతగలది. ఎక్కువ అభివృద్ధిలోనున్నది. అది అనునప్పుడు అందరి గ్రామములలోని ప్రజలు నాగరికులు అభివృద్ధిలోకి వచ్చిరి అనిగదా తెలిసికొనవలసివది. ఒకదేశములో ఒక సమస్యమును బయలుదేరినది అనగా గ్రామముల ప్రజలు ఆ సమస్యమును బయలుదేరినదిగా రనుటలేదు. ఏ యుద్ధముమైనను గ్రామములోని కడలికలని కట్టినప్పుడే దేశ యోధులమని యందును.

మనదేశములో ఎన్నియోధులమనులు బయలుదేరి పనిచేసియున్నట్టికిని పట్టుగొమ్మ గ్రంథాలయోద్యమము. ఇదియే ముందుగా వెదకినది చెప్పవచ్చును. అందఱును గ్రంథాలయాభివృద్ధికి అనేకవిధముల కృషిచేసిరి. కొందఱు కరపత్రముల బయటెట్టి దేశీయలకు వారు కేయలసినవిధముల దెలిపిరి. కొందఱు రాత్రిపాఠశాలను, పాఠశాలపరిక్షలను దెట్టి విద్యావిషయములో తోడ్పడిరి. కొందఱు అపూర్వమైన గ్రంథరాజములను సంపాదించిచూపుట జ్ఞానసమును మాడదెట్టిరి. అత్యంత వేంకటరమణయ్యగారు 'గ్రంథాలయ సర్వము' మూలమున ప్రత్యేకముగా గ్రంథాలయాభివృద్ధికి నిరంతరకృషిచేసి చెమట డుడిచివేసిరి. ప్రతి యూరను గ్రంథాలయముండుట దేవాలయముండుట వంటిది అయినది. ప్రతికలలో కొంతకాలము ప్రతిరోజు గ్రంథాలయముల వాణ్ణికోల్పనప్రశంసలు చేయబడినవి. దేశములో నేప్రభోధము కలిగినను గ్రామగ్రంథాలయముద్వారా ఆగ్రామములో వ్యాపించి యిట్లే అన్ని గ్రామములలోను వ్యాపించి తుమకు దేశ యోధులమనుగా రంగమున ప్రవేశించిడి.

ప్రభుత్వనిర్వహణమునకువలె, యీ యుద్ధము నిర్వహణమునకు తాలూకాధ్యక్షులు, జిల్లాధ్యక్షులు, రాష్ట్రధ్యక్షులు, దేశీయమహాసభలును జరుగుచు వచ్చినవి. మతవిషయములోగాని, రాజకీయవిషయములోగాని ప్రత్యేక కక్ష వహించి గ్రంథాలయము పనిచేయలేదు. అన్నికక్షలవారికిని గ్రంథాలయము దేవాలయమువంటిదిగా నుండెను. అక్కడి పాలన అట్లేయుండెను. అంతవరకు గ్రంథాలయోద్యమమునకు యెట్టి ధంగము రాలేదు. గ్రామగ్రంథాలయము, తాలూకా గ్రంథాలయసంఘమునకు, అక్కడనుండి జిల్లాసంఘమునకును లెక్కలు సంపాదించుచు వచ్చినవి. అన్నియు మంచి కట్టుబాటుతో పని చేసినవి.

ఇంతలో అసహాయోద్యమము వచ్చినది. గ్రంథాలయ కార్యనిర్వహణలు గ్రంథాలయమును చూచుటమానిరి. క్రమేణ మరకక్షలు, రాజకీయకక్షలు ప్రబలుటచే గ్రంథాలయకార్యనిర్వహణకు లోలో ముఖ్యము ఈకక్షలలో పాల్గొనిరి. కక్షలలో పాల్గొనినను గ్రంథాలయకార్యనిర్వహణము వదలక గ్రంథాలయవిషయములో కక్షలను పాటింపక ఉండినయెడల బాగుండెడిది. అయితే కక్షలలో గ్రంథాలయకార్యనిర్వహణలు ఎక్కువ జోక్యము కలుగజేసికొనుటచే ఎక్కువ గ్రంథాలయములైనను కీర్తిమైయున్నవని నేననబాలను గాని బహు కొద్దిగా యిటులుండినను ఎక్కువమంది గ్రంథాలయ కార్యనిర్వహణలు అసహాయోద్యమములో గాని, మతవిషయములోగాని పనిచేయుచుండుటచే గ్రంథాలయములను సరిగా చూచువారలు లేక అవి మూలమియున్నవని నాయభిప్రాయము. ఇదివఱకు గొప్పకైనను పేరుకైనను ప్రతిగ్రంథాలయము వాణ్ణికోల్పనము జరుపుచుండుటచే ముత్యమైనను గ్రామములో గ్రంథాలయముపై అభిమానము కలుగుటకు అవకాశముండెడిది. తాలూకా గ్రంథాలయసభలను తాలూకా పెద్దలను, జిల్లా గ్రంథాలయ మహాసభలను జిల్లాలోని పెద్దలను ఉద్యమాభిమానము పుట్టుచుండెను. తెనాలి తాలూకాలో నున్న గ్రంథాలయములు ఇతరతాలూకాలోకంటె ఎక్కువగా నున్నవని తెప్ప నవచ్చును. తెనాలి తాలూకాగ్రంథాలయ సభలు ప్రతిసంవత్సరము నేకోవిధముగ జరుగుచు వచ్చినవి. తరువాత కొన్నాళ్లు మరల జరుగలేదు. సుమారు నాలుగేండ్ల క్రిందట మాచిరాడి, పి. స. ర. స్వ. నీ. ని. ల. య. గ్రంథాలయ వాణ్ణికోల్పనసందర్భమున తాలూకా గ్రంథాలయ సభ శ్రీ శాస్త్రవ. లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. అందు తాలూకాగ్రంథాలయసభ మరా-శ్రీ కొసరాజు రామయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అప్పటిలో రామయ్యగారు వైస్రెసిడెంటుగా నున్నారు. కీరు ప్రెసిడెంటు అయినయెడల అత్యంతభవలో గ్రంథాలయములకు చేయూతగా నుండునని సభ్యుల యాశయము. మరుసటి సంవత్సరము అప్పట్లోనుండి శ్రీ శాస్త్రవ. వ. స. ర. స్వ. నీ. ని. ల. య. గ్రంథాలయ సభలను తాలూకా గ్రంథాలయసభ జరిగినదని జ్ఞాపకము. అటుతరువాత గ్రంథాలయసభలు లేవు. గ్రంథాలయముల విషయము యెక్కువజోక్యము కలుగజేసికొన్నవారు లేరు. రామయ్యగారిలో యీవిషయములు మరల మాట్లాడినవారు లేరు. గ్రంథాలయసభస్వస్థము చెలువడుటయు లేదు. దేశమును నిద్రాపఱచునండి మేలుకొనినది యీగ్రంథాలయోద్యమమేయని పది మందినమ్మకము. కనుక నిట్టిగ్రంథాలయోద్యమమును పునరుద్ధరించుట యవసరము. గ్రామములలో గ్రామసంఘములు లుండుటచే అవి రాజకీయముగా పనిచేయుచున్నను గ్రంథాలయము ఒక కక్షను వహించక అందరికి మహాయోగపడునటుల నుండిన యెడల దేవాలయమువలె సర్వజనాదరణీయమై వర్ధిల్లగలదని నానుభిప్రాయము. ఇందుకై తాలూకా గ్రంథాలయసభలను జరిపి కర్తవ్యమును నిర్ణయింపవలసియున్నది. తెనాలి తాలూకాలో మాచిరాడి, అమృతలూరు, తురుమెళ్ళ, ఇంటూరు గ్రంథాలయములు ప్రభుత్వగ్రామములు పొందియున్నవి. మాచిరాడి, అమృతలూరు గ్రంథాలయములు తాలసంవత్సరముల క్రిందట వెలకొల్పబడి లేదాది చక్కగా పనిచేయుచున్నవి. అనంతరములో కుప్పా శ్రీ రామశర్మగారు గ్రంథాలయమును స్థాపించి, చాలబాగుగా పనిచేసి, గ్రంథాలయమునకు గొప్ప భవనమును నిర్మింపజేసి యిప్పుడు దాని శోలిపట్టుకున్నారు. ఆగ్రంథాలయము ఎక్కువ కీర్తిదశలో నున్నదని వినియుంటిని. ఈ గ్రంథాలయము కేంద్రగ్రంథాలయముగా నుండుటకు ఒక సాకీ తీర్మానింపబడినది. మాచిరాడి, అమృతలూరు గ్రంథాలయములు గ్రంథాలయవాణ్ణికోల్పనములను జరుపుట మానిరి. మాచిరాడి శ్రీసరస్వతీ నిలయగ్రంథాలయమునకు స్వంతభవనమున్నది. నిల్వసామగ్రి లేకపోవుటచే వాణ్ణికోల్పనములను జరుపుటకు శ్రీసరస్వతీనిలయగ్రంథాలయమునకు ప్రస్తుతము శక్తి లేకున్నది. శ్రీశాస్త్రవ. వ. స. ర. స్వ. నీ. ని. ల. య. గ్రంథాలయ భవననిర్మాణమునకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కనుక మిత్రారెండు గ్రంథాలయములవా రైనను తాలూకా గ్రంథాలయసభను జరుపుటకు వీలుగా నుండునేమో ఆలోచించి ఆగ్రంథాలయాధిపతులు తగిన ప్రయత్నములను వెంటనే చేయకొరదను. ఈగ్రంథాలయములేగాక తాలూకాలోనున్న శ్రీగ్రంథాలయమైనను యీవిషయమై క్రద్ధహించి తాలూకాను పునరుద్ధరింపవలెనని కోరుచున్నాను. గ్రంథాలయాభిమానులు తాలూకా గ్రంథాలయసభను ఏర్పాటు చేయించి విషయముల చర్చించి కార్యసాధనకు గడంగుటకు ప్రార్థితులు.

రామకోటి

నక్సన్ దంతచూగము నోటిలోని పరివ్యాధులను మాన్యును. పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు నాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీద పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మాలికల ఔషధముతోను ఔషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది. 1 డబ్బీ 0.2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. డజను- 1.4-0 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లబిడి తిరువల్లికేసి మద్రాసు.

నూతన ప్రచురములు
నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరముగల **అమరకోశము** శ్రీకాండము-సరికము
 అంగవేదానంతర పదముతో: నూడినది. 20 రకుల శిష్యు గ్లజాగితములు
 క్యాలోరైడు ... 1-12-0
 16 రకుల పాదా క్యాలోరైడు
 క్యాలోరైడు ... 1-8-0
 అట్టరైడు ... 1-0-0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము
పద్య కావ్యము
 18 పద్యములు 7 సంపుటము గలది పేట్టుగాకొను నారికి రూ 15-0-0 కు ఇయ్యబడును.
 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
 ఎ. కల్లన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ,
 286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఉత్తరరామన నాటకము

గ్రంథకర్త శ్రీయుత బలిశేషలి
 లక్ష్మీకాంతకవిగారు

ఈ నాటకము మాకార్యాలయము నలంకరించినది. కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. సంస్కృతవాఙ్మయమునందలి నాటకములలో కాలిదాసుశేకుంతలయు భవభూతి ఉత్తరరామచరితమును అగ్రగణ్యములనుట నిర్వహదాంశము. ఈరెండిటిలో నేటియుత్తమ మనుష్యయము నిప్పటి కెవ్వరును సరిగా నిర్ధారణ చేసియుండలేదు. మహాకవి యగు భవభూతి రచించిన ఉత్తరరామచరితమును కొంత రిదివరకే ఆంధ్రీకరించి యున్నారు. ఇప్పుడాకభనే ఆధారముగానిడుకొని లక్ష్మీకాంతకవిగారుగూడ నీ నాటకమును వ్రాసిరి. వీరు సుప్రసిద్ధపటులును గాయకులునై యున్నారు. అభినవనాటకరంగములం దెట్టి నాటకములు ప్రవృత్తనానుమాలములో వీరు బాగుగా నెరిగియున్నారు. కావ్యభాషలముగా ననువదించక కొన్ని మార్పులను గావించి యున్నారు. ఈ నాటకమును యథామూలముగ కొందరివరకే యనువదించిరి గాన సమగ్రముగ ప్రవర్ధింప గోరువారు వానిలో దేనినైన ప్రవర్ధింపవచ్చునను నుద్దేశముతో కవిగారి పద్ధతి నవలంబించిరి. వీరు మొదట చిరకాలముక్రిందట శ్వతంత్రముగ నీనాటకమును వ్రాసిరి. పిమ్మట యథామూలముగ నాంధ్రీకరించిరి. అనువదించబడిన దానిలో నధికభాగమును స్వకల్పితముగా వానిలో కొద్దిభాగమునుచేర్చి యిప్పుడీనాటకమునుప్రచురించిరి. దీనిలో స్వకల్పితములగు పద్యములు గూడ కొన్నిగలవు. కవిగారి గద్యపద్యముల తెలికడదులెదము గను ౧౦ డు న ని వీరు రచించిన హరిశ్చంద్ర బుద్ధిమతీ విలాసము మున్నగు నాటకములను చదివిన వారికి విదితమే. ఈనాటకమునంతయు నొక్కరాత్రి ప్రవర్ధింప జాలనివారు 1,2,3,4,5,6,7,8,9, అంకములను గాని 1,2,5,6,7,8,9, అంకములను గాని ప్రవర్ధింపవచ్చును. లక్ష్మీనాథస్వామి సీతాదేవిని అరణ్యమునకు గొనిపోయినకథ గీర్వాణనాటకము నందు విష్ణుంభమున నూచింపబడెను. దానిని వీరు ద్వితీయాంకముగ సాకల్యముగా వ్యాసించియున్నారు. కాని భవభూతి మహాకవిపరమోద్దేశముల కెట్టి భంగమును కలుగ నీయలేదు. యుద్ధవర్షనతో నిండిన విష్ణుంభము పేర్కొనుటకు విసుగుగలిగింపనను తలపుతో వీరుదానిని వదలిరి. వీరు చేసినమార్పులవలన రసభంగ మావంతయు కలుగకపోవుగాక పాతకుల యేటకును ప్రేక్షకులకును అధికముగా నానందము కలుగుట కవకాశ మేర్పడిన దనుట నిశ్చయము. ఈనాటకమునందలి మృదుమధురతైలిని తెలుపు కొన్ని పద్యముల నీ దిగువ వివరించుచున్నాము.

సీ॥ ఈ కనుగవ యెన్నఁడేనిఁ గన్గొను నొకో
 కామితెన్నూర్తి శ్రీరామమూర్తి
 ఈకర్ణయుగ మెన్నఁ డేదెనంగలుగునో
 కపురంపుఁబలుకు రాఘవునిపలుకు
 ఈకరద్యయ మెన్నఁ డేని నేనించునో
 మోక్షప్రదంబు భామునిపదంబు
 ఈజీవితంబెన్నఁ డేని పాపవహుని
 పాగిణిచెలిమిఁ దపంబుకలిమి
 సీ॥ ఎన్నఁటికినైన నేవెల్పుదేని నేము
 నీకులేని, దయాకులై యాదురంత
 విరహవారాళిలోనుండి వెతికి వైచి
 శీవతేజ్వరుపజ్జ నకా శ్రేయరయ్యగో॥ (స్వకల్పితము)
 సీ॥ తరుణకపోతకంతచ్చావుతోరాయు,
 మెలుఁగారు నిద్దంపు మేనిచావు
 ఘనవృక్షస్కంధంబు నెనయు మాఁపులతోడ
 సమపరిపీనాత్రిములసౌద
 ధీరప్రకాంతకంభిరనిశ్చల మైన
 కొదమసింగంపు మేలుదులుఁ జూపు
 కణకణలాడుమంగళమృదం
 గద్యనిం,వలంబిండుకంచుకంతస్వరంబు
 సీ॥ వెలయు వీరికి రఘునాథులకుఁ బోలె
 మాత్యుతరముగ మణిమణిఁ జూచుకొలఁది
 జానకీలెల తెన్నియో కానకగుచు
 కనులలో నాడుచున్న వక్రాంతమేము॥
 ఈనాటకము వెల రూ 1-4-0. వెలయువారు కవిగారికి నుంటూరువ్రాయవలయును. దీనిని ప్రవర్ధింప గోరువారుగూడ ముందుగా గ్రంథకర్తయనుభుతిని గొకవలయునను నిబంధన గూడ కలదు.

స్థానిక వార్తలు

రైలు విలంబము:—అక్కోణంపల్లె గూడూరు రైలు పట్టాలు త్రవ్వకముచే అలుపువలసింది వచ్చు మెట్రోపాలిటన్ బెంగళూరు మెయిలురైలు నేడు ఆలస్యముగా వచ్చినవి.

రాకపోకలు:—వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, పై కోట్లజిడ్డి, పెని పెన్సియర్ మాపర్మెంటు మాకోవానీగారు, కొల్లెంగోడు రాజాగారు నేడు ఉదయం చెన్నపురి వచ్చిరి.

భక్తిమార్గ నభివృద్ధి:—1924 సం. జూలై 15 వీ ఆదివారము 4 గంటలకు ఎంబూరు గంగురెడ్డిపేట 68 రు బంగళాలో బ్ర. పట్టం వేంకటరామశాస్త్రిగారు “శ్రీ వివాహాక్షిణ్యము” ను కాలక్షేపము చేయుదురు.

సీమటపా:—సీమనుండి వచ్చుటపా బొంబాయిలో మెయిలుపై నిన్న రాత్రి 10.45 గంటలకు బయలుదేరినది. ఇది రలుపోస్టాఫీసువద్ద చేరు (ఆదివారము) ఉదయం 8 - 30 గంటలకు బట్వాడా యగును. తపాలపెట్టెలు గలవారికి ఆర్థగంట ముందుగా నోసంగబడును.

జాముబజారు మాత్య

ముద్దాయిని సేవనస్సకోర్టుకు పంపబడెను

తిరువళ్ళీలో పాన్సుస్వామినాయకరు అనువాడు తన భార్యను చంపిన నేరముక్రింద విచారింపబడెను ఫిఫ్ ప్రెసి డెన్స్ మేజిస్ట్రేటుగారు ఆతని మదరాసు హైకోర్టు సెక్షన్సుకు సమాచేశమగు నపుడు విచారింపబడునట్లు నిన్నటిదినము తీర్పు జెప్పిరి.

ముద్దాయి తన భార్య ప్రవర్తనయం దనుమానముగలిగి ఏప్రిలు 4 వ తేదీన రాత్రి నిద్రకుండుండగా ఇనుపకడ్డీతో కొట్టెను. పెద్ద పెద్ద గాయములు తగిలి ఆమె మరణించెను. ఈ శిశువును ముందు యిదివరకే పత్రికలో ప్రకటింప బడినవి.

శ్రీ భారతాశ్రమము

సత్యాగ్రహము

వాలంటీరు విడుదల:—పై ఆశ్రమసభ్యుడగు చిదంబరం భారతిగారు మూడుమాసాలు వద్దను ఉపన్యసించినందుగాను శిక్షింపబడి మాడుకోజులు కారాగృహవాస మనుభవించి నిన్న సాయంకాలము విడుదలయిరి. ఆశ్రమసభ్యులందరు ఆయనకు సన్మానమునగి ఉత్సవముగావించి పూసమల్లికోర్టు చి. తాడెపేటలమీదుగా ఊరేగింపు జరిపిరి.

సత్యాగ్రహమునకు గడంగుట

భారతాశ్రమము మేనేజరు సుందరంగారెడ్డి వ్రాయుచున్నారు:

రాకపోకల కెట్టియిబ్బందిలేని బహిరంగస్థలములో సభ జరిపి ఉపన్యసించుటకుల హక్కు స్థాపించుటకును చిదంబరం భారతిగారు 10 తేదీన ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహ దీక్షను కొనసాగింపవలెనని మాయాశ్రమసభ్యులు నిశ్చయించిరి. కావున నేడు సాయంకాలము 5 గంటల 10 వ తేదీన నిక్షేపించ బడిన స్థలమువద్దనే తిరిగి ఉపన్యసించుటకు శ్రీమాన్ సారంగపాణి భారతిగారు సిద్ధపడియున్నారు. ఏమి కష్టములు కలిగినను అనుభవించుటకు సంసిద్ధులైయున్నారు. ఆస్థలములో ఉపన్యసించుటకుల రాకపోకలకు ఎట్టి యిబ్బందియు లేదని వ్యాయస్థానమునందుగాని, మాదీక్షకులగాని ధీరవదువరకు ఇట్లు అను దినము జరుగుచు నేయుండును. ఇందు పాల్గొనుటకు ఇష్టపడు వారు శ్రీ భారతాశ్రమమువద్దకు, 827 ఎరుసపగ్రామణి పేట, తిరువళ్ళీ, పోజురు కావలెను.

తంజావూరు మిరాసీదార్లు

ఓవిన్యాసభ్యుని దర్శింపగోరుట

ఉదకమండలము, జూను 14:—ఇదివరకు ప్రకటింప బడినవిధమున గాక, సర్ మహాత్ముడు హాలీబుల్గాహాపాలు గారు మద్రాసునుండి తిరిగి 18 తేదీ సాయంత్రము బయలుదేరి ఉదకమండలమునకు జనెదరు. తంజావూరు మిరాసీదార్లలో కొందరు ప్రముఖులు, ఈనెల 17 తేదీన రవిన్యాసభ్యునితో సలహాపొందుటకు అనుమతని గోరు. (అ. ప్రె.)

శ్రీకృష్ణాశ్రమము

ఒక సవరణ

అయ్యో,

శ్రీ కేశవదేవ బ్రహ్మచారిగారు మా ఆశ్రమమును గురించి పంపిన తెలిగ్రామును జూను 10 వ తేదీ పత్రిక 5 వ పుట మొదటికాలములో ప్రచురించుచు “మంగళగిరి శ్రీ కృష్ణాశ్రమ మని” పెద్ద అక్షరములతో శీర్షిక పెట్టుటయే గాక మొదటి పంక్తిలో “మంగళగిరిలోని శ్రీ కృష్ణాశ్రమమును జూచితిని” అని వేసి వారు. ఇది పొరబాటు. శ్రీ కృష్ణాశ్రమము తెనాలి తాలూకా కెవలారెం గ్రామములో నున్నది. తెలిగ్రాము మంగళగిరి పొట్టునుండి పంపినందున పొరపాటున మంగళగిరి అని పడి యుండును. దయయుంచి దీనిని దిద్దుబాటు చేయించ కోరుతాను.

నల్లపాటి హనుమంతరావు

కార్యదర్శి

మైలాపూరు సంస్కృతకళాశాల

(కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి)

మైలాపూరులోనుండు మదరాసు సంస్కృతవిద్యాలయ తేనెవిశేషులకు విద్య 19.6.24 వ తారీఖున తెరవబడును. సడదువిద్యాలయలో క్రింద వివరింపబడు తరగతులలో చేరుటకై విద్యార్థులు ఈదినున సంతకము చేసినవారికి 26.6.24 వ తారీఖు లోను దరఖాస్తులు చేసికొనవచ్చును.

1. మిథూన శిరోమణితరగతి - అద్వైత వేదాంత శిరోమణి తరగతి. శిరోమణి ప్రవేశపరీక్ష తరగతి-ప్రవేశపరీక్షల యందు కృతార్థులై యుండువారు శిరోమణి తరగతులలో చేరుటకు అర్హులు.

2. (i) పాశ్చాత్యతత్వజ్ఞాన (ఫిలా సోఫీ) సంబంధమును వివరింపగల హిందూతత్వజ్ఞానమున్న (ii) ప్రాచ్యవిద్యా పాండిత్యమును గురించిన యోగ్యతాపత్రికలను పొందుటకై హిందూ లా) హిందూ వ్యవహారశాస్త్రమునందును (జ్యూరిస్ ప్రూడెన్స్) వ్యవహారనితిశాస్త్రమునందును జరుగు పరీక్షలకును విద్యార్థులకు విద్యకక్షపుటకు ఈవిద్యాలయ తగినదని సకల కళాశాల(యూనివర్సిటీ) వారంగీకరించి యున్నారు.

ఈ పాండిత్యపరీక్ష తరగతులకు 1924 సంవత్సరము జూలై నెలలో విద్యార్థులు చేరుకొనవచ్చుదురు.

టి. వేంకటసుబ్బాశాస్త్రిగారు

(మిథూనసర్వ-కాశ్రురత్నాకర)

బల్లారిలో ట్రామము

ఉదకమండలము, జూను 14:—బల్లారినుండి ఇటీవల వచ్చిన వార్తనుబట్టి అచ్చట బాగుగనే వర్షములుగురియుచున్నవని చెలియుచున్నది. అందుచేత, ఇంతవరకు ట్రామనివారణ ప్రదేశమునం దున్నవారు కొందరు తమ వ్యవసాయమును సాగించుకొనుటకు తమతమ గ్రామములకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. వర్షము లింకను గురియునెడల త్వరలోనే పరిస్థితు లభివృద్ధి జెందగలవు. ఇప్పుడు బల్లారి ట్రామనివారణప్రదేశమున వెయ్యి మందిమాత్రమే మిగిలియుండి రని చెలియుచున్నది. బల్లారి యందుమాత్రము పశువులమేతనమున్న ప్రస్తుత మంత శ్రీచముగ లేదు. అనంతపురమునకు, హాన్సుపడిపోనుండి కొంతగడ్డి దెప్పింపబడెనని చెలియుచున్నది. మిలిటరీ అధికారులు, తమకు మిగిలినమేతన ప్రజల కొనసకటకు అంగీకరించిరి. కాని హాన్సుపూలో కావలసినంతయందుటలే, అది అయిపోయిననే దప్ప, మిలిటరీ అధికారుల వాగ్దానము నుపయోగించుకొన నవసర ముండును. (అ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

14.6.24 తేదీ శనివారమునుండి 20.6.24 తేదీ శుక్ర వారమువరకు, వినుమనకు రెండుసార్లు, సాయంత్రము 6-15 రాత్రి 9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గంటలకుకూడ యూనివర్సిల్స్ స్టుడెండును సీరియల్ 2 డేనియల్ బూని అచ్చుత ధైర్యసాహసకృత్యములు గల చిత్రాత్మకకథ, ఉపకథలు 10, 11, 12 నాల్గవారము - 6 భాగములు. ఫ్రెడ్ థామ్ యూనివర్సిల్స్ గ్రేట్ బాక్సింగు సీరియల్ 5 తరగతివచ్చు కూడ చూచుటకు.

వాతావరణ స్థితి

1924 సం. జూలై నెల 14-వ తేదీ శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	వర్షమునందు బాహుళ్యము
గోపాలపురం	89.1	81.0	...	0.08	44.96
విశాఖపట్టణము	92.8	81.9	...	0.86	87.09
కాకినాడ	98.4	85.0	...	0.29	84.09
మచిలీపట్టణము	100.5	85.1	...	0.34	41.64
కర్నూలు	95.7	77.6	0.08	0.68	28.01
బళ్లారి	91.5	74.9	...	1.22	20.51
కడప	100.2	82.8	...	0.46	81.28
నెల్లూరు	103.4	83.2	...	0.08	87.98
మద్రాసు	99.0	79.7	0.20	0.80	70.74
కడపూరు	98.8	81.7	...	0.02	62.94
నేలమ	91.5	74.1	0.08	0.78	29.20
కోయంబత్తూరు	81.0	70.7	0.90	4.07	22.29
తిరుచనాపల్లి	96.5	78.7	...	0	38.18
శాకపట్టణము	91.8	80.8	...	0.38	54.98
మధుర	91.2	74.9	...	0.87	38.58
పాంబన్	92.8	80.2	...	0.05	37.00
తిరునల్వేలి	0.44	28.84
తిరువేండ్రము	79.3	74.1	0.58	17.00	64.51
కొచ్చిన్	88.6	78.8	1.65	28.48	114.51
కాళికట్టు	88.8	74.1	0.98	23.98	117.16
మంగళూరు	82.1	74.4	3.93	21.87	125.68
బెంగళూరు	81.9	67.0	0.21	3.82	25.37
మేర్ కార	64.4	56.5	2.82	9.82	125.46
కొడైకనల్	62.4	58.7	0.58	0.9	62.1

సర్కారులు:—మేఘములు దట్టముగనున్నవి. ఆగ్రహార చాలతక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 8.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 4.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కను:—కర్నూలులో కొంచెము చినుకులు పడినవి. మేఘములు ఒకమోస్తయగ నున్నవి. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 2.8 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 2.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో 0.20 కిల్లీంచెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నదనవచ్చును. శిరోష్ణస్థితి సదుముగ నున్నది.

రాజధాని పశ్చిమార్ధమున వర్షపాతము సాగుచునే యుండవచ్చును. ఇతరవోల్టాజ్ పానీకచినుకులు పడవచ్చును.

ఎన్. ఆర్. సావూరు,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

సర్. ఎ. వి. పాట్రోగారు

హాజీర కార్యక్రమము

ఉదకమండలము, జూను 14:—సర్. ఎ. వి. పాట్రోగారు 16వ తేదీ మధ్యాహ్నము బయలుదేరి తిరుమనాపల్లి మధుర, తిన్నె వెలులకు పోవుదురు. వీరి ప్రయాణములో వీరుచేగు వలసిన పనుల నేకములున్నవి. 17 వ తేదీన తిరుమనాపల్లిలో ఆత్మీవాదిష్టభుత అధ్యక్షత వహించురు. 18వ తేదీన మధురలో నాదారు మహాజనుసంఘమునకు అధ్యక్షత వహించురు. తిన్నె వెలి జిల్లా శ్రీవైకుంఠములో 21 తేదీన జరుగు భూస్వాముల సభకు ఆనరబుల్ మంత్రిగా రధ్యక్షత వహించురు. తరువాత మధురకు తిరిగి వచ్చి 24-వ తేదీన దక్షిణ యిండియా తమిళ సంఘమునకు అధ్యక్షత వహించురు. తరువరి 25 తేదీకి మంత్రిగారు ఉదకమండలమునకు తిరిగివచ్చురు. (అ. ప్రె.)

లీగుల్ రిమెంబ్రెన్సును నియమించుట

అజదము

ఉదకమండలము, జూను 14:—తీగర్ 8 మెంబ్రెంసులు నియమించినట్లు పత్రికలో ప్రకటించిన విషయము నిజాదారమైనదని అన్నోసియేటెడు ప్రెస్టు ప్రమాణముగా చెప్పుచున్నది. ఆధ్యక్షత్యము విషయమై స్థానిక ప్రభుత్వమునా రిప్లైకును తలచియు యుండలేదు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-23 సంవత్సరమునందు తేదీ 14 వ తేదీ

కనిపించును

ల్యాండు రివిన్యూ వసూలు

1922-23 సంవత్సరపు ల్యాండు రివిన్యూ రిపోర్టు గా చిన, రివిన్యూ వసూలు పద్ధతులెంత వివరము గలదనవో గ్రహించవచ్చును. నివేదనసంవత్సరమున, రాజధాని మొత్తముమీద వర్షము చాలి పంట గురితొందని రిపోర్టునం దంగీకరింపబడెను. ఎ.న. ఆవుగాని కాటకముగాని తేదని, రిపోర్టు చేయవలసిన విశ్వాసార్హము గాజాలదు. అధికారుల కృషిలో కలుపుగాని కాటకముగాని తేకున్నను, ప్రజలు కలుపుకాధ ననుభవించినట్లు అనుభవైక కలెక్షును. రిపోర్టునందలి ఆ-తంంగిక సాక్ష్యము జూచినను, ఈ సంగతి స్థిరపడును. లాండు రివిన్యూను అయిదువిధముల రాబట్టుచున్నారు. కాశ్వ తపు సెటిల్ మెంటుగల ఎస్టేటులనుండి చేకూరెడి జేడ్డు, షు ఒక యాధారము. ఈనామలనుండి వచ్చెడి క్విటురెంటు రెండవ యాధారము. రయి త్వారీ భూములనుండి చేకూరెడి శిస్తులు మూడవ యాధారము. ప్రోవైంటరీ ఎస్టేటు గ్రామనాకరీ, మిసిలేనియను రివిన్యూలు మిగిలిన యాధారముల క్రింద పరిగణింపబడుచున్నవి. 1922-23 సంవత్సరమున కాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు గల ఎస్టేటులనుండి చేకూరిన జేడ్డు, వెనుకటి వత్సరమునకన్న 6056 రూపాయలు తగ్గెను. ఈనామలమీద చేకూరెడి క్విటురెంటునందు 397 రూపాయలు తగ్గెను.

రయిత్వారీ భూములద్వారా చేకూరెడి రివిన్యూమాత్రము 232811 రూపాయలు హెచ్చును. విశాఖపట్టణము, అంజెంగోజిల్లాలు తప్ప మిగిలిన జిల్లా లన్నిటియందును, శిస్తువసూలు హెచ్చుగ నున్నట్లు దెలియుచున్నది. దక్షిణార్కాటులోని వృద్ధాచలం తాలూకాలో రిసెటిల్ మెంటు రేట్లను హెచ్చుకేయుటచే 118,866 రూపాయలు రివిన్యూ హెచ్చుగ చేకూరెనని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. రాజధానియం దిపుడు ప్రజలలో కలవరము గలిగించుచున్నది సెటిల్ మెంటు రేట్లు. తడవతడవకును రిసెటిల్ మెంటులో రేట్లను హెచ్చుకేయుట అచారమయినది. రయితులభాగ్య మతి శయించుచున్నదని రివిన్యూ అధికారులు దెలుపుటయు, సెటిల్ మెంటు రేట్లను దూరాలవన తేకుండ హెచ్చు గావించుటయు, ప్రజలలో నెంతటి యసంతృప్తి కారణము లగుచున్నవో, జెప్పవలసియు లేదు. బల్లారి, తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి జిల్లాలలో నెడు ప్రజలియున్న అశాంతిని గుర్తించిన యాసంగతి తెలుపదు. రయితులరాబడి వృద్ధియగుచున్నదని తెలిపెదరే గాని, జీవితమున కవసరముగ వస్తువుల వెలలు మితిమీరిపోయె ననియు, పూర్వకాలమున నూరకగాని స్వల్పధరలకుగాని లభించెడి కట్టెలు మున్నగువి యిప్పుడెట్లు దొరకుటలేదనియు, జీవితపరిమాణముచాల హెచ్చయ్యె ననియు, పూర్వపు వృత్తులు కొన్ని రూపు మాసెననియు, అధికారులు గుర్తించుచున్నారు.

రయిత్వారీ భూములద్వారా రివిన్యూ హెచ్చుగ చేకూరినను, సాగుభూమియైన భూములని నిర్ణయ

పెరుగలేదు. తగిన వర్షములేక, మెరకభూముల సాగు తగ్గిపోయెను. నీటితరువ యందును, రెండవ పంట శిస్తులందును, 189176 రూపాయ లతిశయము గనుపడెను. కలుపులేదని అధికారులు నిర్ణయించినపుడు, రెమిషనులు తగ్గిపోవుట వింత గాదుగదా. మిగిలిన యాధారములక్రింద గూడ రివిన్యూ హెచ్చుగ వసూలయ్యెను. రెమిషనులు పోగ. రయిత్వారీ భూములక్రింద 12 లక్షలన్నర ద్రవ్యము హెచ్చుగ వసూలయ్యెను. మొత్తపు కరెంటు ల్యాండు రివిన్యూ 1331 ఫసలిలో 71207,158 రూపాయలుండగ, 1332 ఫసలిలో 72460,125 రూపాయలకు పెరిగెను. రివిన్యూ క్రిందను సెస్సులక్రిందను గలిసి కరెంటుడిమాండు 818,07,670 రూపాయలయ్యెను. ఈ మొత్తములో 793,52,058 రూపాయలు వసూలయ్యెను. అనగ దాదాపు 100 కి 97 చొప్పున వసూలు జేయబడెను. ఇదివరకు రావలసిన అర్పియెక్కు డిమాండు 2765,917 రూపాయలలో, 2466,200 రూపాయలు వసూలుజేయబడెను. అనగ దాదాపు 100 కి 90 చొప్పున వసూలయ్యెను. కరెంటుడిమాండుక్రిందను, ప్రాంతాల్ క్రిందను ఫసలి ఆధారన 26,37,525 రూపాయలుమాత్రము రావలసియుండెను. 1923 వ సంవత్సరము డిశంబరు 1 వ తేదీనాటికి రావలసిన బాకీ 649706 రూపాయలు మాత్రముండును. ఈ మొత్తమును వసూలుజేయుటకు గూడ ఫలప్రదమగు చర్య లవలంబింపబడు నని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది.

లాండు రివిన్యూ మొత్తములో, 100-కి 28 వంతున జిల్లాల పరిపాలనముక్రింద వ్యయమయ్యెను. ఈ వ్యయమునందు గ్రామముల సిబ్బందిఖర్చు గూడ చేరును. పైన వివరించిన అంశలజూచిన, ప్రజల కష్టము తెలులున్నను అధికారులు కడుపట్టుదలతో దాదాపుగ రివిన్యూసంతను వసూలుజేసినట్లు గనుపించును. ప్రభుత్వదృష్టిలో ఇయ్యది మిగుల శ్లాఘనీయమగు కార్య మనుటకు సందియములేదు. కాని ప్రజాక్షేమదృష్టితో నాలోచించిన, రివిన్యూ వసూలుపద్ధతులు అధికారవర్గమున కేమాత్రము గారవప్రదము గావని గ్రహించవచ్చును. గత నాలుగుఫసలిలో నవలంబించిన నిర్బంధచర్యల గమనించిన, 1332 వ ఫసలిలో నెక్కువ నిర్బంధముల నవలంబించినట్లు విశితమగును. 1329 వ ఫసలిలో నిర్బంధచర్యలసంఖ్య 816407, 1330 ఫసలిలో 904314, 1331 ఫసలిలో 787752, ఉండగ 1332 ఫసలిలో వీనిసంఖ్య 1021355 కు పెరిగెను. నిర్బంధపు ప్రాసెస్సులసంఖ్య యింత హెచ్చు గు ట కు కారణ మేమి? ప్రభుత్వమువారు ల్యాండు రివిన్యూ రిపోర్టును విమర్శించుచు, నిర్బంధము లధికముగనున్నను రివిన్యూ మాత్రము సులభముగ వసూలు జేయబడెనని దెలిపిరి. దండన పద్ధతులను తీవ్రముగ ప్రయోగించినపుడు, రివిన్యూ వసూలుగట కిబ్బందియే ముందును? ప్రభుత్వమువారికిది సులభమని తోచవచ్చును గాని ప్రజల కిందువలన ఎంతటి కష్టములు గలిగెనో యూహించుట సులభసాధ్యము. నిర్బంధముల నధికముగ విధించిన గాని రివిన్యూ వసూలు గాక బోవుటచే, ప్రజలు యోమపీడితులై పన్నులను చెల్లించలేక బోయిరిని స్పష్టమగును. ఇట్లు చేత నుండియు, ప్రజలుపన్నులను చెల్లించలేదనుట విపరీతపు టూహయగును. ఏలనన తమ పొలములుకొద్ది ధరలకు వేలమగుటకు, భూమి భూమందులెవ్వరెవరు నమ్మితింతురా? పోని, అసహాయాద్యమయింతుకు కారణమనుట కయినను, వన్నుల నిరాకరణము

1922-23 సంవత్సరమునందు తేదీ 14 వ తేదీ రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ప్రజల కష్ట నిష్ఠురముల సంతక పాటింపక, రివిన్యూ నేతరున నయినను వసూలు జేయుటయే ముఖ్యమని ఎంచి, అధికారులు తీవ్ర నిర్బంధములకు గడంగిరిని యూహింపవలసివచ్చును. ల్యాండు రివిన్యూపద్ధతి ప్రజల కెంత దుర్భరముగ నున్నదో, రిపోర్టునందు తెలుపబడినసంగతులబట్టి మే గ్రహించవచ్చును. శాసనసభ్యులు రివిన్యూ హెచ్చుగ వసూలయినదని సంతృప్తి జెందుచు, వసూలు జేయుట కవలంబించెడి మార్గములకూర్చి నివేదించుకున్నారు. ఆవిషయములు రయితులకే ఎక్కువ నుబోధకములు.

జిల్లుకుగాను పంపిన ప్రాసెస్సులసంఖ్య నివేదన వత్సరమున 111,939 అయ్యెను. అంతికపూర్వపు ఫసలిలో 54285 మాత్రముండెను. జిల్లులసంఖ్య హెచ్చుట, రాజధాని శుభస్థితికి నిదర్శనముగాజాలదు. నెల్లూరు, అనంతపురము, బల్లారి, ఉత్తర ఆర్కాటు, దక్షిణార్కాటు, తంజావూరుజిల్లాలలో, జిల్లులు విశేషముగ గావించబడెను. అనంతపురము, బల్లారిజిల్లాలలో జిల్లులధికమగుటకు కాలమానమను కులముగ నుండకుండుటయే కారణమని, రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. అట్టిస్థితిలో, నీరెండుజిల్లాలలో జిల్లులజేయుట న్యాయమగునా? ప్రజల కష్టసుఖముల విచారించ నవసరములేదా? 1332 ఫసలిలో సిరాస్తి జిల్లుజేయబడినవానిసంఖ్య 35284. వెనుకటిఫసలిలోకన్న సీసంఖ్య హెచ్చుగనుండెను. ఆస్తి విక్రయింపబడినవారి సంఖ్యయు 1331 ఫసలిలో కన్న హెచ్చుగనుండెను. మరియొక వింత సంగతిని కనిపెట్టవచ్చును. 11,26,587 రూపాయలవిలువగలసిరాస్తిని రు 238,714 రూపాయల బాకీని రాబట్టుటకై వేలము వేయగ, 168,976 రూపాయలు మాత్రము చేకూరినట్లు రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఆస్తి ఖరీదులో పదియవవంతు సను రాకుండుటకు కారణ మేమైయుండును? సరియగు ధరకు భూములను విక్రయించుటకు, అధికారులు శ్రద్ధనహించిరిని జెప్పుట కవకాశము గనుపించదు. సకాలములో శిస్తులను చెల్లించ తే నందులకు, ప్రజలెంత నష్టపడుచున్నారో ఇందును బట్టి యూహింపవచ్చును. ఇంతకన్నను సామ్యమార్గ మవలంబించుటకు వీలులేదా? రివిన్యూ వసూలుకు గాని, భూముల విక్రయమునకుగాని, వేతాక అనుకూలమార్గములేదా? ఈ విషయమై శాసన సభ్యులు విచారించిరా? తంజావూరు జిల్లాలో 774126 రూపాయలు విలువగలభూములను 188102 రూపాయల బాకీని రాబట్టుటకై విక్రయింపగ, 50447 రూపాయలు మాత్రము వసూలయ్యెనట్లు. ఇది ఎట్టివిచిత్రమో గనుగొనవచ్చును.

విక్రయదారులు లేకుండుటచే నివేదికసంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారే 6778 ఎకరముల మెరక భూమిని, 643 ఎకరముల మాగాణిభూమిని కొనుక్కొనిరట. ఏఖరదుకుకొనిరో, దెలియలేదు. ఋణముల చట్టముక్రింద, ప్రభుత్వమువారు రయితుల కిచ్చిన అప్పుల మొత్తము వెనుకటి ఫసలిలో కన్న 7 లక్షలు తగ్గుట జూడ, ఈచట్టము ప్రజలకు విశేష యోగకరముగ లేదని గనుపట్టుచున్నది. మొత్తముమీద లాండు రివిన్యూ వసూలు పద్ధతి, తీవ్రసంస్కరణము గోరుచున్నదని, రిపోర్టుచు పరిశీలించెడి వారెల్లరు, గ్రహించక మానరు.

"గాంధీజీ మాధ్వమియులేదు"

మతము - రాజకీయములు

అనహామోద్యమ మూలములు

(దూ. పియర్స్ గారు పూనానుండి జపాను అధ్యయనము కిట్లు వ్రాసిరి:—

భారతదేశ మింకను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతర్భాగముగ నుండగలదని గాంధీగారు నమ్ముచున్నారు.

నేను భారత ధర్మవేత్తయగు మోహనదాసు కరంచందు గాంధీజీ ఆయన కుమారుడు దేవదాసుద్వారా సంభాషించు నవకాశమునుబొంది గావించినసంభాషణమునందలి ప్రధానాంశ మిట్లుండెను. గాంధీగారు ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీనీ తైదునుండి విడుదలయైన పిదప భారతదేశములో సంభాషించుట కిదియే ప్రథమము. ఎరవాడ జైలులులో రెండుసంవత్సరములు నిర్బంధముననుండి ఆరోగ్యము చెడిపోయి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునా రెట్టివరతులు విధింపకనే విడుదలజేయుట ఆవసరమై విడుదలైన పిదప ఆ జైలులకు కొన్ని మైళ్ళదూరములో పూనా పర్యటనా యువును బీల్పురు గాంధీగారు ఆరోగ్యమును కుదుర్చుకొనుచు న్నారు. మెక్కాకు తీర్థయాత్రజోవునటుల అప్పుడే భారత దేశనాయకులు తడోపరడములుగ పూనాకువచ్చి 'దేశభక్తు నకు' ప్రభుత్వ లభించి భారత స్వాతంత్ర్య సంరంభమునందు ఆయన సలహానుగోరుచున్నారు.

గాంధీగారు వారితో త్వరలోనే గలిసి పనిజేయగలనని తలచుచున్నారు. ఆయనతో మొదట సంభాషించినపుడు నాకు సంపూర్ణారోగ్యము కుడి రి న వెంట్ నే స్వరాజ్య సంపాదనమునకు నేను మరల పనిజేసెదను' అని చెప్పెను.

జైలులులో నుండుటవలన గాంధీగారు 8 పౌనలదుపు తగ్గిరి. ఆయన జైలులునుపోకముందు 98 పౌనలే యుండుటవలన యంతటను పోయినయెడల దుర్బలుడగును. ఈబడుపు తగ్గి టకు కారణము కొంతవరకు ఆయన సూర్యోదయము సూర్యాస్తమానములందు రెండుసారులే భోజనముజేయుట కావచ్చును. ఈవిధముగ అధికారులయిన భోజనపత్రాని నిర్బంధింపలేదు. కాని ఆత్మనిగ్రహ విశ్వాసమునకై ఆయన నమ్మకముండి యిట్లు భోజనము జేయుచుండెను. ఇంతేగాక రోజుకు ఆహారములో విడువదార్దములే తినునటులగూడ నిర్ణయించుకొనును. చారు లో పోపువేయకుండజేసిన ఒక్కపదార్దముగను, అందు ఉప్పు మిరియాలు కలియునెడల చూడుపదార్దము లగునని ఆయన భావించును.

సామ్రాజ్యమునెడ ఆయనవిధానము

గాంధీ విడుదలయైనప్పటినుండియు ప్రపంచమంత యును ముఖ్యముగ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమంతయును సామ్రాజ్య మునెడ ఆయన భవిష్యత్సార్వభౌమ మేవిధముగ నుండునో యని ఆతురముగ నెదురుజూచుచుండిరి. ఆయన నిర్బంధింప బ డుటకు ముందు, లాయడు జార్జి తురుష్కులను, సుల్తానును సత్కరించిన విధమునకు ఆగ్రహమును చెల్పుటకై ఆరేన్గేడరు లును, 7 కోట్లమంది మహమ్మదీయులను ఖడ్గమువదలి సత్వ గ్రహమునలంబించునటుల జేసెను. ఇంతియగాక ఆయన జై యిలకుబోవుటకు ముందు స్వాతంత్ర్యము బ్రిటనులో యుద్ధ ముజేయుటవలనగాక శాంతిముగ సామ్రాజ్యమునందే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును బొందవచ్చునను భావమును లక్షలకొలది మందితోటి హిందువులకు గలుగజేయుట జేసెను.

భారతదేశములో గాంధీగారివలె అహింసను బోధించి గ్రేటు బ్రిటనునెడల ఆయనకుగల మిత్రభావమును అనేకసా రులు ప్రకటించినవారు మరియొకరెవరునులేరు. ఐతే ఆయన ను వైదులలో జెట్టినకారణముచేత యీ భావము మరి సామ్రా జ్యమునుండి ప్రార్థిగమేగావలెనని ప్రార్థనాహింసవారితో గలి నెదరని భయముగల్గెను.

ఆయన యేమిజేయునో యని బ్రిటనుదేశము నంత టను గు స గు స లు జయలుజేరెను. ఏమివచ్చునో యని ప్ర తి ని మే వ ము ను వే చి యు ం డి రి. కారణము ఆయనను జైలుబులోనుంచిన కాలమున మహమ్మదీయు లుద్వేగులై దౌర్జన్యప్రతాపమును గనుబరచిరి. హిందువులలోగూ డ భేదములు ప్రవర్తెను. "భారతదేశము యెట్టివారినిగానివైయధి కారిగ నంగీకరింపబాలను. అయ్యది ముఖ్యముగ స్వతంత్రముగ నుండవలెను" అని ఒకపక్షమువా రొక ప్రకటనము గావించి యుండిరి. జాతీయపక్షవిధానమునందే "శాంతిక్రమమార్గముల ద్వారా" యనమూలము తీసివేయవలెనని కొందరుహింసాపరులు కోరిరి.

అంతట గాంధీగారిని విడుదలజేసెనను వార్తవచ్చును. ఆయన యేమార్గముననుసరించును?

ఈప్రశ్నేనే ఆకుమ్మ. శరీరు నడిగితిని. ఆయనయింటికి ద్వవడికిన ఖద్దరు అంగవస్త్రమును ధరించి మనో నిశ్చయముతో తొల్యినియుండెను. రిం సంవత్సరములు స్వార్థత్యాగముజేసి, ఖండుననుభవించి ముఖముడుతులలబడియెండెను. బ్రిటిష్ భారతదేశ భవిష్యత్తు ఆయనచేతులలోనున్నదని ఆయన కేమాత్రమును చెలియదు. అట్టిదూసరకాయని ఈ ప్రశ్న యడుగగా భారతదేశమింకను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యంతర్గతమైయుండగలదని నాకు నమ్మకముగలదు అని ఆయన శాంతముగ ప్రత్యేతర మిచ్చెను.

కొంచెమునేపుడి యింకను యిట్లు చెప్పవలెదగతు. "నాకింకను అహింసయందు సంపూర్ణవిశ్వాసముగలదు. భార తదేశము దానిని గట్టిగ ననుసరించునెడల బ్రిటిష్ ప్రజలకంత శుద్ధిగల్గిమంచి లైటితులును. మానవప్రకృతియందు మంచియే సిగూడమైయుండునను స్నేగ్ధవిశ్వాసముమీదనే అహింసవలన స్వరాజ్యము వచ్చునను నానమ్మక మధారపడియున్నది.

"భారతదేశమునకు ఇంగ్లీషువారిలో నెట్టిపొట్టులయు లేవని నేనెప్పుడును జెప్పుచునే యుంటిని. ఏనుక్రిస్తు ప్రింటు లయొక్కయు, ఫోనీలయొక్కయు క్రూరత్వమును అధిక్షేపిం చెనుగాని ఆయన వారిపై ద్వేషముబూనలేదు. కావున మనము ఆంగ్లేయులు స్థాపించిన విధానముపై ద్వేషము గల్గియున్నను ఆంగ్లేయులపై ద్వేషముగల్గియుండ నక్కరలేదు. పశుబలముపై ఆధారపడియుండు విధానమును వారు భారతదేశమున కొనిగిరి" అందువలన వారు కోటలు, ఫిరంగుల మాటుననున్నంతకాలమే సురక్షితముగ నున్నటుల భావించెదరు. కాని మేము భారతీయు లము మాప్రవర్తనమువలన, ఆంగ్లేయులు భారతదేశములోనేమా లనున్నను మరఫరింగిమాటున జేమముగనుండునని భావించినటు లనే జేయవలెనని కోరుచున్నాము.

స్వరాజ్య పదార్థము

స్వరాజ్యమన మీయర్థమేమి?

"సామ్రాజ్యములో వితరభాగములవలెనే భారతదేశ ముగూడ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గల్గియుండుట" యని ఆయ నచెంటనే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "కేనడా, దక్షిణాఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా దేశము లనుభవించునట్టిది. బ్రిటిష్ దేశములలోని సా ర్వభౌముని పౌరులు ఏజాలివారుగాని, ఏమతమువారుగాని సం పూర్ణ పౌరత్వస్వత్వములను బొందువరకుగూడ మేము తృప్తి బొందియుండ జాలము."

గాంధీగారు జైలులులోనున్నపుడు ఆయన యనుసరు లు కొందరు ఆయన నాయకత్వమును వదిలి క్రొత్తకాసనభరి యెన్నికలలో జయప్రదులైరి. కాసనభరిలు సంపూర్ణస్వతంత్రపా లనము నీతుక. విభేదములగల్గించునుగాన గాంధీగారి కాసనభ రిలలోనికి బోవుట పనికిరావనను. దానిపై గాంధీగారిని యిం కను కాసనసభాపహిష్కారముపై నమ్మకము గలవా యని య డిగిరిని. గాంధీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యిట్లు చెప్పిరి.

"అవును. బ్రిటనుమనస్సువారి మనకనుకూలముగ ప్రవర్తి పంచువరకును మనము కాసనభరిలో పాల్గొనరాదు. ఐతేనేను నాయకులతో మాటాడువరకును జాతీయపక్ష మేల కాసనభ రిలో పాల్గొననో. నేనెట్టియభిప్రాయమును చెలుపజాలను. నేనీపనిని అప్పుడే మొదలుపెట్టితిని.

మతము : రాజకీయములు

ఖయులో నుండుటవలన మతము రాజకీయములపై ఆ యన అభిప్రాయములు మారెనా యని నేనుఅడిగితిని. దానిపై గాంధీగారు రిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—

"అయ్యదేమియును మార్పుగాకపోగా రెండేడ్లు ఏకాం తముగనుండి ఆత్మపరీక్ష జేసికొనుటవలన మరింత ధృవపడెను. రాజకీయములందు మతమును బ్రవేశపెట్టి నేనును మిత్రులును ప రీక్షించి చూ చి తి మి. ఇ ప్పు డు వా ని ని వే రు జేయవలెదని నాకు బాగానమ్మక ము జి క్కి న ది. మ త మ న గా అ ర్థ మే మి యో చె ప్పె ద ను. నాకు హిందూమతముగూడ అంతయొక్కవలేదు. అంతకన్న యొక్కవైనది ప్రపంచములో అన్ని మరముల యం దిమిడియు న్నవత్తేమే నాకొక్కచే. అసత్యమును గనుగొని ఆత్మను గనుగొ నుటకే జేయుపరంభ మంతయును. నేను దానిని సత్యబలమ నెదను. అయ్యది మానవప్రకృతియందు కాశ్యోతుగ నిలచి యుండును. తన్నుతాను చెలిసికొని తనను సృష్టించిన సృష్టి కర్తను చెలిసికొనుటకు మనవిషయమందును. ఇదియే మతము. రాజకీయములను మతమునుండి వేరుజేయజాలనని నేను

నమ్మి దను. నారాజకీయములు రెండుమాటలలో ద్వార్జన్య ర హి త అ స హా ము- అనిజె ప్ప వచ్చు ను. ఈ స హామోయనిరాకరణమాటములు ప్రపంచములో అన్ని మతము లందును నాటుకొనియున్నవి. ఏనుక్రిస్తు స్క్రిగ్యులలోను ఫోనీలలోను సహకారముజేయ తిరస్కరించెను. బుద్ధును ఆయన రోజులలో ఆభిమానపూరితులై యుండు మతబోధ కులతో నిర్భయముగ సహకారము జేయకుండెను. మహమ్మ దు, కన్నప్పగీయను, నున్నగు మతబోధులను చాలమంది అ సహాయవాదులుగ నుంకిరి. నేను వినయముతో వారిమాధ్వముల నే యనుసరించుచున్నానుగాని మరే యునులేదు.

"అహింస మనగా త్యాగభావమున శిక్ష బొందు బుత్తపు మరే యునుగాదు. దీనిని ప్రపంచములో మహా బోధకులుగ నున్నవారాచరించిరి. శరీరదార్ధ్యములో బలము లేదు. అత్యంతమనోబలమే బలము. నేను త్యాగమునకు సం తంధించిన పూర్వపర్యమును ఆత్మబలమునుగూర్చి భారత దేశమునకు చెప్పితిని"

"అహింసయనగా పిరికితనమని నా భావముగాదు. పిరికితనమా, దౌర్జన్యమా రెంటిలో నేమియులేదు. దౌర్జన్య మనియే చెప్పెదను. కాని దుమాపణజేయు బుద్ధి సిపాయి కి అందము దెచ్చునని నానమ్మకము. కావున భారత దేశ ము ను అ హింస నాచ ర గ లో చె ట్టు మ ని కో రు ట దు ర్ప ల మ ని చె లి సి గాక యీ దేశమునకుగల శక్తిబలములు చెలసియే. ఈ అహిం సాధర్మ్యమును గనుగొనిన ఋషులు నూటమకున్న గొప్పవిజ్ఞాన సంపన్నులు. వారు స్వయముగ అప్రతివిద్యనునేర్చి అవి నివృత్తి యోజనములని కనుగొని ప్రపంచము దానితోవి సివియుండ మోక్షము దౌర్జన్యమునందు, తద్రాహిత్యమునందు గలనని బో ధించిరి."

"కావున అమెరికనులు భారతజాతీయోద్యమమును బా గ్ర తగ పరిశీలించినయెడల అందు యుద్ధమునకు బదులు తగిన ప్రత్యామ్నాయము గాన్నించునని నేను చెల్చుచున్నాను" అని గాంధీగారు ముగించిరి.

గాంధీగారు కైదుకుబోవుటకుమందు ఆధునిక నాగర కతను తీవ్రముగ ఖండించెడి వారు. ఆ భా వ ము లే మై న మారెనాయని నే నడిగితిని.

ఆధునికనాగరకత

"అవి యేమియును మారలేదు" అని ఆయన శాంతముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చె.

"ఆధునిక నాగరకతయన భౌతికపూజయనియు, అందు వలన బలవంతులు బలహీనులను పీడించెదరనియు నాఅభిప్రాయ ము. ప్రపంచములో నెల్ల అమెరికాయే భాగ్యవంతు దేశమ. అన్ని దేశములును యునై టెడుజేట్టును జూచి సహింపజాల నున్నవి. ఈలోపల నైతికాభివృద్ధి కుంటుపడెను అభివృద్ధి పా నులు, పిల్లింగులు పెనుగు మానముతో కొలచుచుండిరి"

"ఈ మాదేశములో నొకప్పుడు దేవతలు నివసించిరని చెప్పెదరు. కాని యిప్పుడెప్పుడో విల్లుచిన్నిలు, ఫ్యాక్టరీల సా గ తో యో ద తో భి క ర ము గ ను ం డి కోడ్లన్నియు ఇంజనులవయమై, బండ్లలో జనము క్రిక్కిరిసి యుండి యేమిజేయుచున్నారో తెలియకున్నపుడు, ఆతెట్టెల లో ఒకరి పై నొకరుకుక్కినప్పుడు భావము లేమియు మారకు న్నపుడు అట్టి పరిస్థితులుగల దేశములోనిపుడు దేవతలందు రని తలంచుటకు వీలులేదు. ఎంతమందియో పురుషులు స్త్రీ లు, పిల్లలు చనిపోగా ఫ్యాక్టరీలులేచెను. దానినిమనము నాగరకతయనుచున్నాము.

సుప్రీంకోర్టువారు భారతీయులను యునై టెడు స్త్రీ లుపౌరత్వమును బొందుకుండ నాటకపరచుచు జేసిన తీర్పు వైఫల్యప్రాయమడుగగా ఆ నిర్ణయమునకు విచారముచున్నదని యు, అమెరికావారు భారతీయ నాగరకతను చెలియకదాని అధి క్య ము ను చె లి య క పో వు ట వ ల న అ ట్లు జే సిరనియు గాంధీగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

తుదకు నేను, భారతదేశమంతయు ఆయనను మహత్ముని ఎరె పూజించెదరనియు, వేలకొలదిమంది పిల్లలకు గాంధీబాసు అని పేరుపెట్టుండెననియు, దేశమంతటను లక్షల లిని యిండ్ల లో ఆయనపలమునకు తోరములు వేయుచుననియు చెలుపగా గాంధీగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—

"అహింసతోడనే అనుమాటను ఆధునిక జీవితమునుండి తీసివేయవలెనని నేను తలంచెదను. అహింస మూలసంతలేరి కగయెచ్చికిగాని అంగులో నాకు, సత్యమును వినయముగ కోధిం చుచానకి వ ర్తింపజేయదగదు"

బావట్ట తొలూకా ప్రథమసమావేశము

ఈనెల 17-వ తేదీని పెదనంది పాడులో జరుగును

ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారధ్యక్షత వహించెదరు

ఈనెల 17 వ తేదీ మంగళవారమునాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పెదనందిపాడులో ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద బావట్ట తొలూకా ప్రథమసమావేశము జరుగును. తొలూకాలోని రేఖాంశ అందరను విచ్చేయ ప్రార్థితులు. (తంలివార్త)

భారతదేశ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును నిర్ణయించుట

నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులతో చర్చింపవలెను

కాశ్మీర ప్రభుత్వ మెమోరాండముపై నైఋత్యగారి అభిప్రాయములు

సిమ్లా, జూన్ 18:—పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు, క్రింద వివరింపబడిన అభిప్రాయములను తెలుపుచు జనపతి రాయగారి కొక తంలివార్త నంపెను.

అందఱులూ కాశ్మీర మొదలగువాడు, భారతకార్యాలయమున కంపుటకు తయారుచేసిన మెమోరాండమును గురించి, స్వరాజ్యరక్షణనాయకుని అభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకుగాను అప్పగించియున్న ప్రతినిధి, మోతీలాల్ నెహ్రూగారిని గలసికొని సంభాషింపగానిట్లు మదిలిరి.

అధికారేంద్రములును విప్లవమును తమ ప్రభుత్వ నిర్మాణమున తామే నిర్ణయించుకొనిన విధమున భారతదేశము గూడ తన ప్రభుత్వ నిర్మాణమున తానే నిర్ణయించుకొనవలెనను విషయమున, నేను మెమోరాండమును వ్రాసినవారితో నేక భావించుచుంటిని అందు ను ఏకీభవించు ఈ విషయమును వెలసినవారితో వారు భారతదేశమున గావలసిన ప్రభుత్వమున తామే నిర్ణయించు భారమును తామే వహించి ఒక రాజకీయమీమాంసనుగోరుట విచిత్రముగ నున్నది. ప్రస్తుతమున్న నియోజకవర్గముకంటే చాల విశాలమగు నియోజకవర్గముచే నెన్నుకొనబడిన నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులకు తప్పనిసీరు తెచ్చిని భారతదేశ ప్రభుత్వనిర్మాణమును నిర్ణయించు నధికారము లేదు. ఖజురి మామయిన భారతరాజనధివా రొనర్చిన తీర్మానము నంగీకరించు టొక్కటే ఈ సమస్యను పరిష్కరించు సూచనము. తన ప్రభుత్వమును తానే నిర్ణయించుకొను నధికారము కలగా లేదా యను విషయమును, రాజకీయమీమాంసను గాని నుర్రయేకమీమాంసనుగాని భారతదేశ మెంత మాత్రమును వదలివేయజాలదు. తనకొర కితరులచే నేర్పరుపబడిన ప్రభుత్వనిర్మాణముగూడ భారతదేశ మెన్నడును అంగీకరింపజాలదు. మొట్టమొదట భారతదేశమునగల ఈయధికారము నంగీకరింపవలెను. తరువాత ప్రాథమికవిషయము లొక ప్రతినిధుల సమావేశమునందు పరిష్కరించుకొనవలెను. అసమావేశమునకు బ్రిటిషు వ్యవస్థాప్రతినిధులును, ఎక్స్ పర్టులును గూడ భాగమావేశమున హాజరుగావచ్చును. పూచీలగురించియు, ఇతర ముఖ్యవిషయముల గురించియు, బాధ్యతగల భారతప్రతినిధులును, బ్రిటిషు ప్రతినిధులును చర్చించుకొనవలెనేగాని, అసమావేశమున కాంగ్రెస్ దేశమున గల ఏర్పడిన సామ్రాజ్యవాదమును టి ఎంతమాత్రమును గూడదు. అని మోతీలాల్ గారు రిని.

(అ.ప్రె.)

అమెరికా వైమానికులు

హంకాంగునుండి హాయిపాంగును పోయినప్పటి నుండి ఏకైకము తెలియక పోవుటచే సందియమగుచున్నది. వీరిని గూర్చి ఎన్నటికీ ప్రభుత్వ తెలియజేయుటకు వాయువార్తా ప్రచారకులు ఆ ప్రయత్నములై యుండవలెనని ఉత్తరపు జేసిరి. కాని వీరు సురక్షితముగ నున్నారని ఇటీవలి వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

గజదొంగలు

ఎనకో కొండరు లుద్దొ వారసాని ఇట్లో 1,00,000 పానులు విలువ గల్గినట్టియు సుప్రసిద్ధము గాంచినట్టి నగలను దొంగిలించిరి.

హిందూదేశ సేవక సంఘము

19 వ సాంవత్సరికోల్పనము

పూనా, జూన్ 18:—హిందూదేశ సేవక సంఘము యొక్క 19 వ సాంవత్సరికోల్పనము నిన్నుదినమున ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుడగు కాశ్మీర రింగ్లందునం దుండుటచే సహాయాధ్యక్షుడగు జేవధారుగారు గ్రామనాధిపత్యమును వహించిరి. కీరారాజ్యము సరిగ లేకపోవుటచేత కులబ్రాహ్మణుడగు హాజరుగాబాలకపోయిరి. కామరా, డా. జీవరాజ మహతా, డా. సమంతు మహతా, రా. బ. మండే వ్యాసుమూర్తి కేశవ రావు (వైజయ హైదరాబాదు) మొదలగు ప్రముఖులగు సభ్యులందరు మహాజ్వరైరి.

జేవధారుగారు కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు కాశ్మీర గాంధీ గార్లనుండి ఆభిషేకముల దెలుపులేఖలు వచ్చినవి తెలిపెను. జేవధారుగారు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు అను విషయముపై నుపన్యసించెను. తరువాత సీనియరు కానియరు సభ్యులు గతకర్తవ్యమునందు తామెవర్చిన కార్యముల నివేదికను జదివిరి. ఆదివారముతో సమావేశము ముగిసెను. (అ.ప్రె.)

రంగూనులో అమెరికను డిప్లొమెట్లు

రంగూను, జూన్ 18:—నిన్నుదినమున రెండు అమెరికను డిప్లొమెట్లు రంగూనునకు వచ్చెను. “విశేష” “వికార్లు” అని వానిపేర్లు. వీరితో నొక్కొక్కదానియందు 100 మనుషులును అద్దరు అధికారులును గలరు. అమెరికను స్టేషన్ ఇన్చార్జుకు జేబునరకు ఈ నౌకలు బయలుదేరవు. స్టేషన్ వచ్చినతోడనే “వికార్లు” అక్కాలునకు జనును. నిన్న సాయంత్రము ఈ నౌకలు నౌకాలయములోనికి వచ్చినతరువాత, రాజధాని నౌకాలయాధికారి నౌకాధికారులతో మాటలాడెను. అమెరికను రాయబారి యగు జె. పి. మాట్టి గారుగూడ వారితో వచ్చెను. రంగూను డివిజను కమిషనరు రగు రాబర్ట్ గుగారుకు రంగూను బ్రెగడు సేవానాయకుడగు మాల్యాకు గాను నౌకాధికారులతో మాటలాడుటకు జనుచుండెరి. (అ.ప్రె.)

గవర్న రెక్కడ నుండవలెను?

అలహాబాదు, లక్నోలకు వివాదము

రెండు రాష్ట్రములను వేరుజేయవలెనను సూచన

అలహాబాదు, జూన్ 18:—సంయుక్త పక్షకాలకు అలహాబాదు ఇంకను ముఖ్యపట్టణముగ నున్నదా? యనియు గవర్నరు అధిపతి మూడు నెలలైనను అలహాబాదునం దుండవలెననియు, కాననసభా సమావేశములలో సగభాగము అలహాబాదునందు జరుగునట్లేర్పరుపవలెననియు, గోరుచు బాటుసంగం లాలు అగర్యాలా ఎం. ఎస్. సి. గారు కాననసభలో చాల ప్రశ్నల నడుగుటకు నోటిను నొసగెను. ఈ ప్రశ్నలను గవర్నరు గారు త్రోసివేసిరి. ఇట్లు త్రోసివేయుటకు కారణముల దెలుపుచు, కాననసభా కార్యదర్శి ఇట్లు వ్రాసెను:—

కాననసభ జరుగజాలిన ప్రదేశమును నిర్ణయించునది గవర్నరుగారుగాని, సభాయంతరము గవర్నరుగారుకాదు తానొక్కడ నెంతకాల ముండవలెయు నిర్ణయించుకొను నధికారము గవర్నరుజేకాని ప్రభుత్వసభ్యుల కెట్టి బాధ్యతయు లేదు. ఈ విషయము అలహాబాదునకు చాల ముఖ్యమగుటచే అగ్రరాష్ట్రము అయోధ్యనుండి జేరుజేసి, స్వపరిపాలన నొసగుటయే ఇందుకు తగుపరిష్కార మని “లిడర్స్ పత్రిక” నూచించుచున్నది. (అ.ప్రె.)

సత్య మనిన నేమి?

(నర్సెంటు)

“పాంటియన్ పైలేటు కాలమునుండి సత్య మనిర్వచనీయముగ నుండె”నని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు కవిత్వభోరణిగ చెప్పెను. ఈ వాక్యమునందలి ధ్వని ఎల్లరకు విశేషమైయుండును. సత్యమిదియని ఒక్కరు చెప్పుట అసాధ్యమైనవని యని పండితజీగారి అభిప్రాయమై యుండవచ్చును.

సత్యమును నిర్వచించునట్టి స్థితికి ప్రపంచ మింకను వచ్చియుండక పోవచ్చును. కాని ఈ మాట అందరి మనస్సుల యందును ఒక విధముగ భావము నుకయింపజేయుచున్నది. క్రీస్తుసత్యము గురించి కొంత ప్రస్తావించినపుడు పాంటియన్ పైలేటుగారు సంజేహించిన కథాంశమును పండితజీగారు మనసునం దుంచుకొని ఇట్లు చెప్పిరి కాబోలు. ఏనుక్రీస్తు కొన్ని సత్యములను బోధించెను. జేవములందును ఉపనిషత్తుల యందును కొన్ని సత్యములు ప్రకటింపబడెను. తరతరములనుండి కొన్ని సత్యములు వచ్చుచునే యున్నవి. ప్రపంచమునకు సత్యమన్న నేమో తెలియదనియు, సత్య మిదియని తెలిసికొనజాలదను సిద్ధాంతముల నంగీకరించిన వాస్తవ్యమును కర్ణమే యుండదు. వాగ్ధాటి అసాధ్యమగును, గగనకుసుమ మగును.

తన కార్యక్రమమునకు ఏవో కొన్ని మూలసిద్ధాంతములు ఆధారముగ లేకున్న తన కార్యక్రమము దేశమునకు తేమ కరమనియు లాభకరమనియు పండితజీ గార్లెల్లు రుజువు చేయగలరు! సంజేహించుటకు వీలులేదనిన మానవుల హృదయములకును విజ్ఞానమునకును తోచునట్టివియు, బుద్ధి ప్రపంచజ్ఞానము అనుభవము అంగీకరించు సిద్ధాంతములను పండితజీగారి కేమి లేకున్నవారి ప్రచారమున కారధార మేమియో తెలియకున్నది. ప్రాత చరిత్రనుండి గ్రహింపబడిన పాంటియన్ పైలేటుగారి ప్రస్తావన జీవితపు ఉన్నతాదర్శములపై సాధారణ మానవునికి గల నిరసనభావమును ప్రకటించుచున్నది. సత్యమిదమిత్థమని నిర్ణయించుటకు వీలులేదనియు, ఎవరి తలతిక్క వారికి సత్యమనియు, ఇంతయు ఆర్థాటమనియు చెప్పుట కొంచ ము ప్రస్తుతముగ నుండును. సత్యస్వరూపమును సంపూర్ణముగ గ్రహింపగల కక్షి అర్హత పొందువరకు కొంతమంది తాత్కాలికముగ కొన్ని సిద్ధాంతములను సత్యములని అంగీకరింపవలెను. జ్ఞానము సంపూర్ణముగ వికసించినపుడు ఈ అవస్థ అంతమొంది సత్యస్వరూపము కానవచ్చును. ఈ సిద్ధాంతము నంగీకరింపవచ్చు విజ్ఞానము విద్య సారములేని సిప్పిపవాగ్ము లగును. పాంటియన్ పైలేటుగారి వాక్యములే సత్యములైనచో, సత్య మింతివరకును అనిర్వచనీయమై యున్నచో, సత్యము ఇదమిత్థమని నిర్ణయించుటకు వీలులేని దై నచో మానవుడింక నిరాశ చెందవచ్చును. కొన్ని అనిర్వచనీయములు కాని కాటి భావ మేమో మనకు తెలియును. సత్యమిది అసత్య మిదియని ఆశేకులకు తెలియును గాని వారు సత్యమును ఆచరింపరనుట మరియొక విషయము. కాని మేము చేయుచున్నదంతయు శుద్ధమగు అసహాయోద్యమ మని నిరూపించుటకు పండితజీగారు వారి మిత్రులు ఏల ఆకురపడుచున్నారో తెలియకున్నది. మేమీ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసగ సాహసించెదము. ఈ కాలమునకు అసహాయోద్యమము సత్యముగనున్నది. అసహాయోద్యమసిద్ధాంతములకు అనుగుణ్యము కానిది ప్రజా మోదము విడదలంబు. సత్యమనిన ఏమో గ్రహించుట మానవుని సహజక్షణ మని ఇది నిరూపించుచున్నది.

తార కేశ్వరము

నిన్న 13 వ తేదీని జరిగిన అరెస్టులు

నిన్న తార కేశ్వరమున పోలీసువారు 16 గురిని అరెస్టు చేసి పెరంపూరు తీసుకొనిపోయిరి. వారిలో బర్తరపు చేయబడిన కనిష్ఠుగూడ నొకడున్నాడు. (అ.ప్రె.)

అమెరికా అధ్యక్ష పదవి

రెవల్లెకు కన్వేషనువారు ఏకగ్రీవముగ కూడిడిగారిని పేర్కొనిరి. ఉపాధ్యక్షునిగ లోడెకాగారు నిరాకరించినందున దావో నేనాని నియమించిరి.

అమెరికాలో పిల్ల కూలీలు

అమెరికాలో కర్మాలయము లందును, మరితరపనులందును 15 ఏండ్లకులూపుగనున్న పిల్లలను పనిచేయునటుండ ప్రభుత్వమువారు కాననము గావించిరి. ఈ అధికారము కాంగ్రెసు కీయబడినది. (సార్వభౌమ)

పంజాబు జెయిలుపరిపాలన

గవర్నరుగారు సమర్పించుట

లాహారు, జూన్ 13:—1923 సం. పంజాబు జెయిల్ పరిపాలనా నివేదికను విమర్శింపుచు పభాయుతుడగు పంజాబు గవర్నరుగారి క్రిందివిధముగ వ్రాసిరి.

ఈ సంవత్సరము రాష్ట్రములో జెయిల్ పరిపాలనపై వార్తాపత్రికలందు తీవ్రమగు ప్రతికూలవిమర్శలును ఖయదీల యెడల అందు ముఖ్యముగా అకాలీఖయదీలయెడల క్రూరముగా ప్రవర్తించుచుండెను నాలోపణలను బయలుదేరెను. మైయాలోపణలు తగినంత స్పష్టముగ్గఁబడెనుపడినపుడు పరిస్థితుల ననుసరించి చర్య దీసికొనబడెను. కొన్ని సంవత్సరములందు ప్రభుత్వమువారి యనుమతిపై మేజిస్ట్రేటు కొర్రులద్వారా చర్య తీసికొనబడెను. ఇందు చాలవరకు జెయిలు అధికారులు తమపై గావించబడిన అక్రమలోపణలు నిరాధారములని రుజువుజేయుటకు తీసికొనబడెను. 1922 సం. వేళవికాలమున కీడింపబడిన అకాలీలలో నధికభాగము వదిలిపెట్టబడిన తరువాత వార్తాపత్రికలయందట్టి ఆలోపణలు తగ్గెను, ప్రభుత్వమువారి సహాయంతో దెచ్చుటయు కానముల నమలులో పెట్టుటయుందు ప్రభుత్వమువారి కృత నిశ్చయమును చలంప జేయుటకును, ఇట్టి ఆలోపణ లానప్పడుచున్నవి. ఈ ఆలోపణలు యథాగతములైన సంవత్సరములందు గోరంతలు కొండంతలుగాజేసి వార్తాపత్రికలు ప్రకటించుచుండెను. ఇట్టి కష్టపరిస్థితులందు జెయిలు నందు క్రమశిక్షణను కాపాడుటకు ప్రయత్నించుటచే నపభ్యాతి లోబంపబడిన అధికారులకు సభాయుతుడగు గవర్నరు తన సాహభూతిని క్రిందను దెలుపుచున్నాడు.

తనక ఖయదలి లోపములు జెయిల్ ఇన్స్పెక్టరు తన రలునకు బాగుగ దెలియననియు వానిని సవరించుట కాలేదు చాల పట్టుదలతో పనిజేయుచుండెననియు ప్రభుత్వమువారిచెగుడుతు. తగినంతధనము లేకపోవుట మానవసహజదౌర్బల్యము మొదలగునవి ఈకాఖలోని లోపములకు కారణము (అ. ప్రె.)

భారతఖిలాఫతు సంఘసభ

జిల్లీలో 24,25 తేదీలలో జరుగును

జూన్ 24,25 తేదీలలో జిల్లీలో అఖిలభారత ఖిలాఫతుసంఘసభ జరుగును. ఆసభలో అత్యంతముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. కాన ముఖ్యముగా నందరును రావలెనని మూలానా పాఠశాలీగారు ప్రకటించిరి. అ||ప్రె

లాలా మోతీలాలు గంగారామ్ గారు

కరాచీ భారతవాణిజ్య సంఘమువాడు విం దొనర్చుట

కరాచి, జూన్ 13:— పంజాబు సేవనల్ బ్యాంకుకు కాఖగా నున్న కరాచిబ్యాంకులో 14 సంవత్సరములు పనిచేసి యిప్పుడు లాహారు ప్రధానకార్యాలయమునకు మార్చబడిన లాలా మోతీలాలు గంగారాముగారికి కరాచీలోనున్న భారత వాణిజ్యసంఘమువారు ప్రభుత్వపు ఉద్యావననములలో ఒకవిం దొనర్చిరి: చాలచుండి వచ్చిరి. గంగారాము గారికి సహాయకరము వెండిపిల్లరములో, పెట్టియాయబడెను. గంగారాముగారు చేసిన సేవనుగూర్చి ప్రశంసించుచు ఉపవాక్యసము లిటుబడెను. ఈ కు అతిథిని మిక్కిటమైన తూలహారములచే నలంకరించిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూను, జూన్ 13:—అమెరికను డిప్లొమటు“ప్రెస్టన్ అనునది మెక్లారముయొక్క విమానముతో నిన్న ఆక్రా బుకువచ్చెను. మెక్లారముగారు యంత్రమునువర్పిటుచేయుపనిలో నున్నారు. అ||ప్రె||

భారతరాష్ట్రీయ సేనాదళము

కలకత్తా, జూన్ 13:— భారత రాష్ట్రీయ సేనాదళమును తిరిగి యేర్పాటుచేయుట ఆవసరమని బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు కలకత్తా భారతీయ సంఘమువారు సూచించు చున్నారు. మరియు సీపైన్యములోని యుద్ధోగ్యులకును మనుష్యులకును, విటేషన్లకును అగ్గిలియోఫోబులోని యుద్ధోగ్యులకును మనుష్యులకును హోదాలలో పెట్టిభేదమునుజేడరాదని వీరు కోర్కీ చెప్పుచున్నారు. అ||ప్రె||

విలేఖకులకు సూచన

చి. పీ (దేశభక్తునికి వ్రాసి తెలిసికొనుచు) ఆనవానిస్థాయవాది, భాష సరిగా బోధపడుటలేదు. మతాభిమాని (సంతకములేదు) గో. కి. కా. హ. ప్ర. కాంగ్రెసువాది, జి. చి. రె. వి. అ. ఆ. సీ. జా. ఒకసాంఘికుడు వ్రాసినవారి ఊరు, సమైరనమును తెలియలేదు. ని. ల. కా. వి. చె. కృ. ప్ర. నూ కా. గో. వెం. పా. ల. న. పె. వెం. ద. వెం. ఒకకాంగ్రెసు ప్రచారకుడు, ధూ. పి. రా. దా. రా. ఇ. బి. సు:—ప్రకటించబాలము. ఆం||ప్రె|| సం||

దక్షిణ హైద్రాబాదు (స్వకీయవిలేఖరి)

మడికొండయందు గ్రంథాలయము స్థాపించబడుట

జూన్ 11:—త్యక్త కు ౧ మంగళవారమునాడు వరంగల్లుజిల్లాలోని మడికొండ యను గ్రామమునందు తాలిఖాపాత కాలమందిరమున బహిరంగసభ సమావేశ మయ్యెను. స్థానిక ప్రముఖులందరు సభనలంకరించిరి. క్రియంత బిరుదరాజారాఘవ కాజాగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. అష్టావధాని వానమానులై లక్ష్మణాచార్యులవారు మొట్టమొదట గ్రంథాలయములవలన గలుగులాభములనుగురించి ఉపన్యసించిరి. తదనంతరము క్రియంత కాళోజి రంగరావు దొరగారు మడికొండయందు గ్రంథాలయమును స్థాపించవలెనని ప్రోత్సహించిరి. సభ్యులందఱేకగ్రీవముగ గ్రంథాలయస్థాపననుగురించి తీర్మానించి దానికి ప్రతాప రుద్ర ఆంధ్రభాషానిలయము అని నామకరణముచేసిరి. సుమారు 850 రూపాయల విరాళములు వాగ్దత్తము చేయబడెను. 200 వరకు నగదువసూలయినవి. పుస్తకములు, పత్రికలు తెప్పించుటకు తీర్మానింపబడెను. క్రియంత అమృతరావుగారు అధ్యక్షులుగను, బిరుదరాజ రాఘవరాజాగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, కె. సాంబయ్యగారు కార్యదర్శిగను, శివరాజయ్యగారు సహాయకార్యదర్శిగను నియోజితు లైరి. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గూడ ఎన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షులకు వందనసూచనానంతరము సభ ముగిసెను.

సంస్కరణ

కైకలూరు తాలూకా వలదుర్రుగ్రామములో (12.6.24) ఉదయం 8 గంటలకు కళావంతులు రాజశ్రీ పంతుల మారయ్యగారి ప్రధమపుత్రికను వరసాపురం కావరములు ప్రస్తుతం కైకలూరుతాలూకా ఆఫీసులో లేఖకుడుగా నున్న రాజశ్రీ కాళేబీ రథద్రావుగారి కిచ్చి అతివైభవముగా వివాహముగావించి: ఖచ్చువువిద్యావతి. తగిన దాంపత్యముని యెల్లరు కొనిచూడిరి. మరియు గోపాలపురం కావరములు క్రీ పుర్యల చలపతిగారి ఏకపుత్రికవృ తివివృత్తార్థముగా నభ్యసించియు, వృత్తిని నిరసించి,కాస్తోక్తముగా వివాహముచేసికొన నిశ్చయించి తగిన వరునికయి ఆస్వేషించుచున్నది. యుక్తవయస్సు వచ్చినది. తలిదండ్రులు సమ్మతించకపోయినను సాహసించి వివాహమాడదీక్ష బూనినట్లు తెలియవచ్చినది. అనతికాలములో యీ సంఘము నందలి దురాచారములు రూపుమాయునట్లు కిది నివర్తనములు. సంఘనాయకుల ప్రోత్సహము కొంత అవసర మని మాయభిప్రాయము. యార్ల గెడ్డ వేంకటసుబ్బయ్య

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో నున్నూ, ఖద్దరునూలులోనున్నూ, హిందువులవరి శ్రమచేతనున్నూ, నకలమైనపట్టు, ఉన్ని, వత్రి, వగైరా దారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోాలుసేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్గజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీలేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మానేజరు:—ఆంధ్రప్రొజిరీమిల్సు, బెజవాడ, దక్షిణఇండియా

నూతనయంత్రములు నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠులు రసీదు బుక్కులు వలరంగుల హాల్ పేషర్లు కవర్లు శుభలేఖలు చక్కగా క్యామబుక్కులు ఆఫ్టోనుబ్లాకులు ముద్రింపబడును గ్రంథములలోని కువయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగువనులు చక్కగా తయారుచేయబడును

సాతిండియన్ రైల్వే సమ్మె

తిరుచనాపల్లిలో హాపునావాండ్రు తీసికొనుటకు ఏజెంటు ఇష్టపడుచున్నాడు

కాని యింజనుమీద పనిచేయువాండ్రు సానుము లాక్రమించబడి యుండుటచే వారిని తీసికొనుటకు ఏజెంటు సన్నాహము

కోయంబత్తూరు, జూన్ 18:—సి. వి. వెంకటరమణ య్యంగారు (యం. యల్. సి.) నిన్నటిదినమున తిరుచనాపల్లి యన్. వి. రైల్వే ఏజెంటు బి. సి. స్కాట్ గారితో కలిసి మాట్లాడెను. అప్పుడు లోకోమోటార్లపై యన్. యల్. ట్విట్టెగారు కూడ అచ్చట నేయుండిరి. కోయంబత్తూరుకు తిరిగి వచ్చినపుడు అయ్యంగారి నడుగగా వాట్లు చెప్పెను. ఏజెంటు ప్రాతిభిత్తులమీదనే హాపునావాండ్రునందరికిని తీసికొనుటకు నిర్ణయముగా నున్నాడు. కాని యింజనులమీద పనిచేయువారి స్థానములన్నియు లాక్రమించబడియుండుటవలన వారిని తీసికొనజాలకున్నాడు. అయినను భారీలువచ్చినప్పుడు డెబ్బవారిని గూడ తీసికొనదగిన నాగ్దానము చేసియున్నాడు.

ఏజెంటును సోదనూరుకు ఆహ్వానించుట

పోదనూరులోని విజయశిథిలమున కనుగొనుటకును, సమ్మె యింకను అట్లే యుండుటకు కారణములను తెలిసికొనుటకు ఏజెంటు పోదనూరుకు ఆహ్వానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

జిల్లా లోకోమోటార్లపై

ప్రకటన

పోదనూరు, జూన్ 12:—జిల్లా లోకో మోటార్లపై టీక్రిండివిషనున ప్రకటించియున్నాడు—

పోదనూరు హాపునావాండ్రు చాలమంది కూలీలుకావలసియున్నారు. కేపు 18 వ తేదీన 9 గంటలకు మనుష్యులు యేరుకొనబడుదురు. మనుష్యుడుండవలసినంత యెత్తుగానుండి మంచికీర సాధ్యముగలవారే తీసికొన బడుదురు. మొట్టమొదట దినమునకు రు. 0.9.4 కూలీ యీయబడును. (అ. ప్రె.)

పులియంతోపు బహిరంగభ

సమ్మెదారులయెడల సానుభూతి

కోయంబత్తూరు, జూన్ 14:—బ్యాంకరులముగ్గునిపి పలు కార్మికులను అగు టి. యల్. శివసుబ్రహ్మణ్యచెట్టి యాచగారి నోటిను ప్రకారము నిన్న రాత్రి పులియంతోపునంద నొక బహిరంగభ జరిగెను. పూర్వము జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటును యం. యల్. సియాను అగు గాయబూడూర్ టి. యె. రామలింగం చెట్టిగూరుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పోదనూరు రైల్వే సమ్మెదారులకు సానుభూతిని జూపునట్టియు సహాయ సంఘమునకు సహకారమును జూపమని మిల్లుకార్మికులను ఉద్బోధించునట్టియు, పనివాండ్రుచెప్పిన వరతులమీద సమ్మెను పరిష్కారము చేయుమని రైల్వేయేజెంటును అడుగునట్టియు తీర్మానములు గావింపబడెను. (అ. ప్రె.)

సేలంలో యింజనులు శుభ్రముచేయువారు

ముగ్గురుమాత్రము బహిరంగభవత్రము

వ్రాసియుచ్చుటకు బహుకొని పనిలో ప్రవేశించిరి

సేలం, జూన్ 14:—రైల్వేసమ్మె అటులే యున్నది. మొదటిపైరుమను కొంగయనాయుడు సేలపునుండి వచ్చి పనిలో ప్రవేశించెను. కాని సేలంనుండి పోదనూరుకు వెళ్లు 77 వాళ్ళసేలంబరు బండిమీద పనిచేయుటకు నిరాకరించెను. అన్నిటి లోకోమోటారును నోటిను ప్రకారము 20 మంది యింజనులు శుభ్రముచేయువారు వచ్చిరి. క్రొత్తస్కేల్ ప్రకారము పనిచేయుదుమని వ్రాసి యిచ్చుని లోకోమోటారును వారి నడిగెను. ముగ్గురు మాత్ర మంగీకరించి పనిలో ప్రవేశించిరి. తక్కినవారు నిరాకరించి వెదలిపోయిరి.

లోకో మోటార్లపై సమ్మెదారులకు తీసికొనబడుటకు లోకోమోటారుమన్నారా 51 మంది సమ్మెదారులకు మేముకేసుగా సేలసముందిచ్చు నోటినులనిచ్చెను. అనోటి సీవిధముగా నున్నది:—

4 తేదీ యదయమున ఏజెంటుగారు ప్రకటించిన నోటి సుప్రేమను పెద్దయింజనును, నోటిను బోర్డులమీదను అందరిని కనబడునట్లుగా ప్రదర్శింపబడినది. మీరు పనినుండి తొలగింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

సాతిండియన్ రైల్వే

ఆదాయములు

జూన్, 7:—వ తేదీతో ముగిసినవారమునను సాతిండియన్ రైల్వేకంపెనీ ఆదాయము లీతీయగానున్నది. ప్రయాణికులను తీసికొనివెళ్లుట (ప్రయాణికులు 851864 మంది) రు. 824816/- వా.పా.రము (1097972 మనుగులు) రు. 377662, రైల్వేసామానులతో కూడా మొత్తము రు. 1035951.

వివరములు:—జిల్లాబోర్డులు:—తెలంగాణ రు. 28981 కోయంబత్తూరు రు. 6836, సేలం రు. 1917, తిన్నవల్లి రు. 9813, తిరువాన్కూరు రు. 37784, కొచ్చిన రు. 19279, పుదుచ్చేరి రు. 2692, పేరలంకాకల్ రు. 2162, సాతిండియన్ రైల్వే మిటరు అండు బ్రాడుగేజి రు. 927087, వారమునకు మైలుకు సగటునరు గతవారములో 544509. లోకోమోటారులను సమ్మె వలన యంతరేక్షింపబడి. (అ. ప్రె.)

ధిల్లీలో మతకలహములు

హిందువులకు హామ్యుద్దీయలకు కార్పణ్యము

కార్పణ్యములు పెరిగిపోవుచున్నవి. దురాగ్రహములు కొందరు రెండుపక్షములవారికిని ఉద్దేశమును ప్రకటింపబడుట గతవారమున చాలప్రయత్నముచేసిరి. బాలరను బాలికలను నిన్ను కొనిపోవుచున్నారనియు స్త్రీలను బాధించుచున్నారనియు అసత్యవాదాలను మిక్కిలిగా కల్పింపసాగిరి కాంతిని సమాధానమును కలిగించుటకు నాయకు లధికముగా కృషిపలుపుచున్నారు. డిల్లీ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులగు హిందువులను హామ్యుద్దీయలను సభచేసి రెండుమతములలోను ఉద్దేశము కలిగించుచున్నవారిని చాలమందిని చూచి. వారితో మాటలాడిరి. డిల్లీ పెద్దరైలుస్టేషనువద్దను దాని ఆవరణలోను యిట్టి కొట్లాట లధికముగా జరుగుట కవకాశముకలదు గాన నచట పోలీసువారును రైల్వేకంపెనీవారును గూడ కాపలాచేసిరి. డిల్లీలో నొక దేశభాషాపత్రిక యీకలహములను రగులుకొలుపుచున్నందున ఆపత్రికను కొంతమంది విరేఖులను నాయకులందరునుగూడ నిరసించిరి. బక్రీదుపండుగలో అల్లరులు జరుగునేమోయని ప్రభుత్వమువారు కట్టుబాటుచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

పనివాండ్రుకునష్టపరిహార మిచ్చు

అధికారము

ఇన్సురెన్సుకంపెనీలకు తీసివేయబడినది

బొంబాయి, 18 జూన్:—పనివాండ్రు నష్టపరిహార చట్టముక్రింద పనివాండ్రుకు నష్టపరిహారము నిచ్చు అధికారము బ్రిటిష్ అమెరికన్ మిల్లుయజమానలకే, బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘము వారుకూడ యిన్సురెన్సు కంపెనీల కీయకూడదని నిశ్చయించిరి. దీనికి బదులు న్యాయయల్ యిన్సురెన్సు అసోసియేషను అని పరస్పర యిన్సురెన్సు పద్ధతి నొకదాని నేర్పాటుచేసి దానిని తిమిలెడు కంపెనీగా రిజిస్టరు చేసిరి. దీనికి పెట్టుబడిలేదు. అందువలన వాటాలులేవు. కాని దానిలో నుండు సభ్యులు వారు తమపనివాండ్రు కిచ్చుజీత మొత్తములను బట్టి సంవత్సరమునకింకయనిఅందులోచెల్లించుచుందురు. వెలకుమూడువందల రూపాయలతోకా జీతముతెచ్చుకొను గునిస్తాల తోసహా పనివాండ్రులందరును ప్రమాదములకై భీమాచేయబడుదురు. తమ ఆనభవిషమును బట్టి బొంబాయి మిల్లు యజమానులకు, నష్టమును ఇన్సురెన్సు కంపెనీలు భరించుటకంటె తాము భరించుటయే యెక్కువ చొకగా కనబడుచున్నది. ఇచ్చటిమిల్లు యజమానులలో నూటికి 70 మంది యిదివరకే యిందులో చేరి యున్నారు. (అ. ప్రె.)

స్వదేశసంస్థానాధీశులసభ

నవంబరు నెలలో ఢిల్లీలో జరుగును

సిన్ధూ, జూన్ 18:—స్వదేశసంస్థానాధీశుల సమావేశము ఢిల్లీలో రాబోవు నవంబరు నెలలో జరుగునుగాని అంతకు పూర్వము జరుగుదు. నవంబరునెలలో నేతేదీన ప్రారంభమగునదియు ఇంకను నిశ్చయింపబడలేదు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయిపురపాలక

సంఘాధ్యక్షుడు

వటేలుగారిచేత్యై నిరసనతీర్మానము

బొంబాయి, జూన్ 18:—కర్ణాటక లోకముండికి వెలవైన దినమున కార్పొరేషను సభచేసి వాట్లరు ముఖ్యంగా రావిమయమై మాట్లాడబోవ కార్పొరేషను వారీవరకే అవిషమునులను పరిష్కరించినని ముఖ్యంగాటికి మాట్లాడుటకవకాశమిచ్చునందున బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్యక్షుడగు పటేలుగారి చర్యను గురించి కార్పొరేషనుసభలో చర్చించుటకు దాక్టరు ముఖ్యంగా రొకనిరసన తీర్మానమును తయారుచేసియుండిరి. (అ. ప్రె.)

విద్యాశాఖ

ఆన్ స్పెక్టింగు ఆఫీసులగ్రాంటు నిరాకరణను

తిరిగి విచారించుటకు అడుగుట

నోఖాలి, జూన్ 18:—మొన్నటి నోఖాలిజిల్లాబోర్డుసభలో విద్యాశాఖలోని ఆన్ స్పెక్టింగు ఆఫీసులకు పెట్టబడుటలను నిరాకరించుచు చేసిన తీర్మానమును తిరిగి విచారించుటకు బొంబాయి శాసనసభవారికి ఫిర్యాదు చేయవలెనని యొక్కగ్రీవముగా తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

కల్చితరీతిముననుండు ఉడపుల యభివృద్ధి

చెన్నపురి, జూన్ 18:—మద్రాసు అండు దక్షిణ మహారాష్ట్ర యినుపదారి ఏజెంటును, మద్రాసు పోర్టుట్రస్టు చైర్మను అగు ఏ. ఏ. బ్రిక్సుగారు మద్రాసు అండు దక్షిణ మహారాష్ట్ర యినుపదారి ప్రధాన యింజనీరుతోకూడా కలిసి రాత్రి చెన్నపురినుండి ఉడకమండలము వెళ్లిరి. అచ్చట వీరు పశ్చిమ తీరమున నున్న ఉడపుల యభివృద్ధిని గూర్చియు, హిందూజీతములోనున్న రైల్వేలకు కొయ్యస్టీవరులను కల్లయి కేయివిషయముగూర్చియు, మద్రాసు ప్రభుత్వముతో చర్చించుచు. (అ. ప్రె.)

లిట్టను ప్రభువు

డాక్టరింగు, జూన్ 18:—గౌరవతోష ముఖర్జీ గారిమరణమునకు నెలలుసభలో విచారమును దెలుపుటకు లిట్టనుప్రభువు నేడు కలకత్తాకు బయలుదేరెను. గవ్వరు వచ్చే వారములో డాక్టరింగుకు తిరిగి వచ్చును. (అ. ప్రె.)

మెకా రన్

అక్కాబు, జూన్ 18:—అమెరికన్ డిప్లొమెటు మెక్లారెనకొరకు వాయువిమానమును తీసికొని నిన్న యిచ్చటికి వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల

మాంటురోడ్డు, మద్రాసు

చెన్నపురి ఆయుర్వేదకళాశాల 1924 సం॥రం జూలై నెల 2 వ తారీఖు బుధవారమునాడు తెరువబడును. అన్నితర గతులలోను విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు. ఆయుర్వేదభూషణ సంస్కృతము 4 సం॥రములు చదువవలెను. భిషగ్యర అరవము, తెనుగు 4 సం॥రములు చదువవలెను. లఘుత్రయ డిగ్రీ 2 సం॥రములు చదువవలెను. సంస్కృతవిద్యార్థులు శీతములుచెల్లినప నవనరములేదు. తతిమవారు నెల 1-కి రు. 4.8.0 లు చొప్పున. 2వ సం॥రము నకు 8 దఫాలు చెల్లించవలెను. లేక భూ 1.కి రు. 15-లు చొప్పున రెండుసార్లు చెల్లించవచ్చును.

బోర్డువారిచే ఫిర్యాదుచేయబడువారిని దేశభాషలలో జూలైమాసమునుండి డిశంబరులోగా అనగా 6 మాసములలో వైద్యమునందు తరిగికు చేయుటకు ప్రధానోపాధ్యాయుగారికి ఇచ్చగలదు. దీనికి రు. 30 లు ముందుగానే చెల్లించవలెను.

సంస్కృతవిద్యార్థులకు కొన్ని విద్యాభ్యసనములు మాత్రమే గలవు. దేశభాషలలో చదువ నుద్దేశముగలవారు రంగుల శీతములకై ఆయా లోకతోబోర్డువారికి దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. విద్యార్థులందరును ఎన్. సి. ఎన్. సి. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులై యుండువలెను.

ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎం. బి. అండ్ సి. ఎ.

ప్రిన్సిపాల్, మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల

సిరాజిగంజి తీర్థానము:

బెంగాలు కాంగ్రెసు సంఘ కర్తవ్యము

మహాత్ముని వాక్యము లుగును, అహింసా వ్రతము నడుచును అదృశ్యముగా జేసి, సిరాజిగంజి తీర్థానమును తాము మొదలచుచున్నామని తెలుపుటయే, బెంగాలు కాంగ్రెసు సంఘము వారి కనిపింప వలసిన మహాత్ముడిటలన కోరుచున్నాడు. ఇందువలన ప్రతిష్ఠ కెట్టిలావము వాటిల్ల నేరదు. పొరబాటున గాని దూరదృష్టి కేకగాని, అహింసనుగూర్చి అహింసా కవళాకాశముచేసి తీర్థానము గావించినపుడు, దాని నెంతిల్పిలో నుపసంహరించుకొనన. సంతకైముప్పిరము. ఇంగ్లండునందేను, హిందూదేశమున యూరపియను సంఘములందేమి, యాతీర్థానము కలవరము గలిగి చెనని తెలిసిన సంగతియే అహింసాసిద్ధాంతముల కిది విరుద్ధమని మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. అట్టితరీ, ఇంకిను వెనుక ముందాడుటవలన బెంగాలు కారవమునకు కళింకము గలుగుటకు పేరులాభముచేకూరజాలదు. ఇతిరాంకములగూర్చి ఎట్టి యభిప్రాయభేదము లున్నను అవి వేర. కాంగ్రెసుసభ్యులుగ నుండుట కిట్టి భేదము లాటంకము గలిగింపవు. కానిఅహింసా వ్రతభంగము కాంగ్రెసుక్షేమనకే విరుద్ధము. దౌర్జన్యకర్తల నాశించువారికి, కాంగ్రెసు నందు ప్రవేశ మేలేదు. అందుచే కాంగ్రెసుమతమునకు ఎట్టి విఘాతము వాటిల్లకుండ జూచుట అన్నివక్తములవారి ధర్మమగుచున్నది.

ఫార్వర్డు పత్రికలో ప్రచురించబడిన వృత్తాంతము మహాత్మునికి మరొక నొప్పిని గలుగజేసెను. గోపీనాథునిదేశభక్తి ఆక్రమకర్తలను నందుగాక, హత్యయందే గలదని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. గోపీనాథుడు తనకు క్షమను గాని యుద్వేగపాణము దీయుటకు తలపెట్టెను పిమ్మట ఉరిశిక్షకు లోనగుట, హత్యయొక్క ఫలితము. హత్యల ఫలపువారెల్లరికు ఇట్టి యాదాగలదని తెలియనే తెలియను. అందుచే హత్యనుండి తడుదేశ్యమును వెరుజేసి, ఉద్దేశ్యమును మాత్రము పొగడుట, కాంగ్రెసురాష్ట్రీయ సభ కెంతమాత్రము సాడిగానేరదు. హత్యదోషమును, అందుకొరకు ప్రాణమర్పించుట ప్రకృత్యాపని తీర్థానించుటచే, అరాజక చర్యలకు ప్రోత్సాహము గలుగకమానదు. రాజకీయ దౌర్జన్యము ఏరూపమున బయలుదేసినను, దానిని నిరసించుట కాంగ్రెసు ధర్మమగుచున్నది. లేనియెడల, దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమమంతరింపకమానదు. అసహాయోద్యమమునకు అహింస వెన్నెముకవంటిది. అహింస తొలగిపోయిన, అది వేరొకయోద్యమము గావచ్చును గాని అసహాయోద్యమము గాజాలదు. అసహాయోద్యమ సౌందర్యము ప్రపంచమునంతను ఆకర్షించుటకు అహింసయే ముఖ్యకారణము. లేనియెడల అన్నిదేశములలో జరుగుచున్న స్వాతంత్ర్య సమరములకును అసహాయోద్యమమునకును భేదముండజాలదు.

హిందూదేశ మొసగిదగిన ప్రత్యేక సందేశముండజాలదు. ద్రూపియర్సుగారికిని గాంధీమహాత్మునికిని కొంతకాలముక్రిందట పూనాలో జరిగిన సంభాషణమును వేరొకచో ప్రచురించితిమి. దానియందు మహాత్మునియొక్క ప్రాణమువిడిచిరింపబడినది. మహాత్ముని విశ్వాసములు నిష్పంధ విమోచనమునకు పిమ్మట మరొక బలపడెనని దెలియకమానదు. అహింసాద్వారా స్వరాజ్యము చేకూరునని మహాత్ముడు నమ్ముటకు కారణమేమి? మానవస్వభావము చెడ్డదిగాదని ఎంచుటయే. ఇంగ్లీషు ప్రజలపై హిందూదేశమునకు పగలేదని,

ఆంధ్రుల
గాంధీమహాత్ముని పుజానిధి
లక్ష గూపాయలు సమర్పించవలెను
14.6.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు
ఇదివరకు
చందాలు
39780-2-7
యూ 89780-2-7
కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
కంతులుగారికిచేసిన పనులు
15801-13-5
యూ 15801-13-5

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 లెంబుకెట్టిపేధి, మద్రాసు

మహాత్ముడు మరల వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. పరిపాలనావిధానమును దొలగించుటయే అతని ముఖ్యోద్దేశ్యము. ఆకారణముచే కలెక్టులచాటున నున్నపుడు ఇంగ్లీషువార తంత సురక్షితముగ నున్నటుల భావింతురో, హిందూదేశమునందు ఏ మారుమూలన నున్నను అంత సురక్షితముగనుంటిమని భావించునటుల జేయవలయునని మహాత్ముడు భారతీయులను గోరుచున్నాడు. ఏమి యాయత్నోద్వేషభావాలిశయము? అట్టి యభయ ప్రదాన మిచ్చుచున్నపుడు, హింస కేమాలము స్థావర ముండజాలదు. సిరాజిగంజితీర్థాన మిట్టి యున్నతాశయమునకు భంగము కలిగించుట సహజము.

మతమును రాజకీయములనుండి బొత్తుగ వేరుజేయుట యసంభవము. హిందూదేశమునందయ్యది సాధ్యపడదు. దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము నందు రెండును మిళిలిపై యున్నవి. ఆదర్శమును సాధనములును విశుద్ధములుగ నుండవలయునని మహాత్ముని ముఖ్యోద్దేశ్యము. మతకర్తలనాడి నుండియు నాచరణలోనికి దెచ్చిన అసహాయోద్యమనే తానాచరణలోనికి దెచ్చితిమని మహాత్ముడు పియర్సుగారికి దెలిపెను. త్యాగధర్మము అనాదినుండియు బోధించబడుచుండెను. అది ప్రాతదయినను ఎప్పుటికప్పుడు క్రొత్తదిగ గనుపట్టుచుండును. హింసాసాధనమును విస్మరించి అహింసాదీక్షను స్వీకరించి తపోధనము నార్జించి ప్రపంచ కళ్యాణమును నిర్వహింపకొరుచుండిన ప్రాచీనమహర్షులు న్యూటనుకన్నను ఎక్కుడు బుద్ధి ప్రతిభ గలవారని మహాత్ముడు చాటుటచే, పాశ్చాత్యులు నిజ సందర్భములను గ్రహించగలరు. ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానముచే భౌతిక సంపదను వశపరుచుకొన గలిగిన పాశ్చాత్యజాతులు, ఆత్మసంతృప్తిని గాంచజాలకున్నారు. దుఃఖాంబుధినుండి తప్పించుకొనజాలకున్నారు. కలహములనుండియు, పంగ్రామములనుండియు బయల్పడజాలకున్నారు. ప్రాచీనమహర్షులు దుఃఖవిమోచనమార్గమును గ్రహించిరి. హైందవ జాతీయోద్యమమును అమెరికాదేశీయులు జాగరూకతతో పరిశీలించినచో సంగ్రామములు మరల తలయెత్తకుండుటకు మార్గము గనుపించునని గాంధీమహాత్ముడు పియర్సుగారితో ఖండితముగ బలికెను.

ఇంతదైర్ఘ్యముతో మహాత్ముడు ప్రపంచమునంతనుఅహింసించుచున్నపుడు, జాతీయోద్యమాయముల కేమాలము భంగపాలుగలిగినను మహాత్ముని మనమున కెంతనొప్పిగలుగునో ఊహించుట సులభసాధ్యము. హిందూదేశి గౌరవము నిసమయమున కాపాడుటకు మహాత్ముని కెల్లరును లోడ్పడుట ముఖ్యవనరము. ఇట్టి విషయములలో ప్రజ

లొక వేళ పొరబాటులకు లోనయినను వాని నంగీకరించి విచారమునూచించుట సమంజసముగాని,తమ వాక్యముల నేరితినయినను సమర్థించుకొన బ్రయత్నించుట ప్రబలసప్తమునకు కారణమగును. బెంగాలు కాంగ్రెసుసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారయినను, బహిష్కారపక్షమువా రయినను, తమ తీర్థానము నుపసంహరించుకొనుట సమంజసముగ నుండును. ఇందు పక్షాభిమానములకుగాని, అభిప్రాయభేదమునకుగాని తావులేదు. అన్నిపక్షములవారికిని, ఆశయ మొక్కటియే మగునపుడు అందుల కనగుణముగ ప్రవర్తించుటకు వెనుదీయనేల? కాంగ్రెసు ప్రజుల గౌరవించుట, కాంగ్రెసుసభ్యు లెల్లరికు సమానధర్మ మగుచున్నది. బెంగాలు కాంగ్రెసు సభ్యులు దేశనాయకునికోర్కె ననుసరించి, తాము జేసిన పొరబాటును నవరించుకొనుచో, బెంగాలున కెనలేనిదిని దెచ్చుటయగాక, హిందూదేశమున కంతకును మార్గదర్శకులు గాగలరు.

సిక్కులకు మహమ్మదీయులకు

కలహము
180 మంది అరెస్టు చేసిరి
10 వ తేదీని కొట్లాట జరిగినందున 12 వ తేదీ సాయంత్రము మొదలు నిన్నటివరకు 180 మంది కలకత్తాలో అరెస్టు చేసిరి. బాల్ గంజిలో మహమ్మదీయులు, కసాయాలు, నిమ్మ జాతులు మున్నగువారి యిండ్లను పోలీసువారు సోదాచేసిరి. కసాయాలను కొందరిని అరెస్టు చేసినందున తక్కినవారు బజారునకు వచ్చినచో వారినిగూడ అరెస్టుచేసెదరేమోఅను భయమున నిన్న మ్యూనిసిపల్ మార్కెటులో మాంసము నమ్ముటకు కసాయాలెవ్వరును రాలేదు. ఒక పంజాబుదేశీయుడు (మోటారు డ్రైవరు) ఒక బాలుని హరించెనని లేనిపోని వార్తను పుట్టించి నందులకు పోలీసువారు నిన్న నొక మహమ్మదీయు నరెస్టు చేసిరి. అరెస్టుచేయబడిన వారిలో 35 మంది తమ్ము కొట్టిన వారయని సిక్కులు గుర్తించిరి. 12 వ తేదీని గూడ పెటలలో సిక్కులను కొట్టిన వార్లు తెలియుచుండెను.
బలియా ఘట్టాలో దారిని పోవుచుండగా నొక సిక్కును గార్బారువద్ద తన మోటారుబండిలో కూర్చుండిన మరియొక సిక్కు డ్రైవరునుగూడ కొట్టిరి. అంతలో పోలీసువారురచటి కేగి వారిని కాపాడుటలో ఎవరో రాయబరగా యిద్దరు కనిపిస్తే బులకు దెబ్బలు తగిలెను. అచ్చట ఏడుగురిని అరెస్టు చేసిరి. ఉల్డాడింగ్ దద్ద నొక సిక్కుడైవుమై రాళ్లు యిచ్చి అతని మోటారుకారును విరుగ కొట్టిన తెలిసినది. (ఆ.ప్రె.)

మౌలానా మహమ్మదాలీగారు

కామ్రేషు పత్రికను మరల ప్రచురించెదరు
మౌలానా మహమ్మదాలీగారు కామ్రేషు పత్రికను మరల ప్రచురించురని వోయసు ఆఫ్ యిండియాపత్రిక నూచించినదిగాని మరమహాత్ము పక్షాలుగాను ఖిలాఫతు ప్రతినిధివర్గముతో అంగోరాకు పల్లెవరనియు బోంబేకానికలు పత్రికకు సంపాదకత్వము వహింపవలె నని మహమ్మదాలీగారిని కోరవ రనియు అడ్వకేటు ఆఫ్ యిండియా పత్రిక నూచించినది. (ఆ.ప్రె.)

విదేశవార్తలు

మహాసముద్రము

లండన్, జూన్ 12:—ప్రస్తుతము జరుగనున్న జాతీయ విదేశీయుల మహాసముద్రము గూర్చి ప్రస్తావించునట్లు లేదు. ఇరాక మ్యాండ్లనుగూర్చి బ్రిటిషు రాజుబాదులు ఏదో తెలియజేయునట్లు ఈ విషయము వెల్లడియగుటలేదు.

లండన్, జూన్ 18:—మార్షింగ్స్ట్రాఫ్ లిక విలేజురి కాక్స్టాంటిన్ పొలముండి ఇల్లు తెలుపుచున్నది.

ఇస్మిరుపాపాగానాని సమగ్రముగా రాజుబారి ఇంకొకరుగాని జాకూమాసాంతరమున మహాసముద్రముగూర్చి ఆలోచించుటకు లండను శక్తగురు.

లండన్ రైల్వే సమస్య

లండన్, జూన్ 18:—రైల్వే కార్మికులముహూరి అసభ కార్యక్రమము అంతరించెను గాని విద్యుచ్ఛక్తి వర్తకము, కేటబ నిర్మాణము, కమ్యూరులు, అవల్లమేటెడ్ ఇంజనీరులను ఘనమువారు ఇంకను సమస్యను చాలించలేదు. పనిలో ప్రవేశించుట లేక సమస్య సాగించుట నేడు నిశ్చయించెదరు. భూగర్భ రైల్వేలో నూటికి 80 రైల్వే పోపులను వనియు లేవట్టి నూటికి నూరురైల్వే పడుచుననియు అధికారులు వెలుపుచున్నారు.

దెయిలీ హెరాల్డు

లండన్, జూన్ 18:—లండన్ భూగర్భమునపోవు రైల్వే సమస్య అంతరించెనని దెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక తెలుపుచున్నది. పనివాండ్రందరను పనిలో ప్రవేశించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

సంవిధారులకు అంత్యసందేశము

లండన్, జూన్ 12:—

భూగర్భ రైల్వేవారి అంత్యసందేశము ననుసరించి గ్రేటు వెస్టర్న్ రైల్వేవారు అసభికార కార్యకర్తల పనివాండ్రు 16 లేదోపుగ పనిలో ప్రవేశించకపోయిన తగినచర్య దీక్షునలడునని అంత్య సందేశమునందిరి. నేటిరాత్రి సభలో ఎంట్లీకు ప్రేమానియో కార్యకర్త యజమానులు తీసుకొను చర్యమీద సమస్య విస్తరించునది లేనది ఆధారపడియున్నది.

క్రాఫ్ట్ యూనియన్ తో రాయబారములు తెగిపోయినవి.

రైల్వే కేసేజరులు లోకమేటివు ఇంజనీరు ప్రతినిధులు కలుసుకొనిరి కాని వ్యర్థమాయెను. ద్రైవల్ల తెగను నిర్ణయించుటకును, ఆదివారము పనిచేసినందుకు కనీసపుతేలి నమలుకును ఈ సంఘమువారు ఓట్లు తీసుకొనవలసింది. అపుడు అందరను సమస్యగట్టునది లేనది తెలుసు.

షెల్లు ప్రైలుట

40 నావికులు చనిపోవుట

మిస్సిసిప్పీ, అను అమెరికను యుద్ధనౌకమీద షెల్లు ప్రైలు 40 మంది నావికులు చనిపోయిరి. 20 మందికి గాయములు తలగినవి. ముగ్గురు ఉద్యోగులు, 40 మనుష్యులు తుడిచిపెట్టుకొనిపోయిరి. వీరు చనిపోయిరి. వైద్యసహాయక నౌక త్వరగావచ్చి చేరెను. చనిపోయినవారిని తురిగొక్కటలను ఇంకొక వడవలోనికి గోంపోయినవీడ ఇంకను ఒక షెల్లు ప్రైలు నుండుటచే నౌక నానిని తప్పించుకొనుటకు సమర్థములొనికి పోయెను.

ప్రాంసు-మిత్రమండలి

బెల్జియనుల ఆతురత

లండన్, జూన్ 18:—ఉదయం 1.5-గూరు రైలువిషయములో ఉభయభాషలకు సంబంధముండుటచే ప్రాంచి రాచకీయ పరిస్థితులను బెల్జియనులు ఆతురతతోగనిబెట్టి చూచుచున్నారు. రాంసేమగ్గోళ్లుగారిని కలుసుకొన్నరేరువారే హేరియట్టు గారు మంత్రిసభము సేర్పాటుచేసినవెంటనే హేరియట్టుగారు ద్యూనిసుగారితో మాట్లాడెదరు. ఈ మాసములోపుగ లండనులో అంతర్జాత్రమండలి సమన్వేషముజరుగుననియు అందుకు ముందుగ ఈ ప్రభుత్వము అన్నియు ప్రారంభమగుననియు అనుకొనుచున్నాడు.

రెడ్ ఇండియనులు

నియోజకాధికారము

తీవ్రమగు ఆందోళనము

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—గతవారము రెడ్ ఇండియనుల కందరకును నియోజకాధికారము ఇవ్వబడెను. పూర్వమువలెనే యునైటెడ్ స్టేట్స్ లోపుట్టిన ఇండియనులకే అమెరికాపౌరసత్వముల నిచ్చుచు అభ్యర్థకు ఒక చట్టమును సంతకము చేసెను. ఎవరో కొందరికే ఇది ఇవ్వబడెను.

ఒక్కోపిమ్మలా 10 వేల ఇండియనులుగూడె తమకందరకును నియోజకాధికారము నీయవలెనని ఆందోళనచేయుటకు కార్యక్రమము నాలోచించుచున్నారు. వీరందరను ఇక నోటికేట్టలేకున్నారు. ఇక సెంట్రాల్ ట్రేసు భరింపజాలముచున్నారు.

(ఫార్వర్డు)

ఇన్ ఫ్యుయంజా స్వరమునకు మండు

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—ఇన్ ఫ్యుయంజా స్వరమునకు మండిగారు కాంగ్రెసుసభ్యులు ఒకమందును వాడి జూచిరి. దానిని ఇతరలందరను ఉపయోగించ గోరుచున్నారు. న్యూయార్క్ నగరాలోగ్గకాఖవా రొక చిత్రాన్నిలయమును కలగొనిరి. వ్యాధిపీడుతు లేవనైన కొరవో ఇచటకి బోయి ఘాటు తగ్గించబడిన కొరిసుగాని పీల్చుచున్న ఒక అవుస్సు కొరిసును 60000 చదరపుటలగుల గాలిలోకిలిపిన కొరిసు ఘాటు తెలియదు. దీనివలన క్రిమి అంతయు నశించునట. స్వచ్ఛందీయములకు హాని వాటిలకుండ క్రిమి చనిపోవును.

ఇది జయప్రముగ నెలవేరినవో నగరమంతటను ఈ చిత్రాన్నిలయములు నెలకొల్పుబడును. దీనివలన న్యూమోనియా ఇన్ ఫ్యుయంజా రోగములవలన మరణములు తగ్గును. (ఫార్వర్డు)

ఫ్రెంచి ఆధిపత్యపదవి

క్రిత్తి అధ్యక్షుడు

ఎం. డొమెర్మాగారు

లండన్, జూన్ 18:—ఎం. డొమెర్మాగారు ఫ్రెంచి పబ్లిక్ అఫ్ఫైర్సులకు ఎమ్మెకొనబడిరి.

విమానియన్ అగ్నిపర్యవము

మకు క్రాల్స్ రెండు ముఖ్యవారము లేర్పడినవి.

డబ్లి షెల్ట్రోలియం కంపెనీకి 1923 సంవత్సరములో 84856000 'గల్డెన్స్'ల లాభము వచ్చెనట.

సుప్రసిద్ధిగాంచిన డెవర్దుస్కిక్ వైమానిక నిర్మాత యగు డెపెడుడిక్ గారు ఆత్మహత్యను గావించుకొనిరి. పూర్వముకప్పడితడు కోటిశ్వరుడు. ఇప్పుడు గర్భదరియడు. ఈ అవధ్యయం దంతరించెను.

బెంగాలుకు ఆఖరు రెడ్డి నెంటు గవర్నరుగనున్న సర్ డబ్ల్యూ. డ్యూక్ గారు చనిపోయిరి.

ఇతడు ఆక్స్ ఫోర్డుకు 11 లేదీని హృద్రోగముచే చనిపోయె ననుచున్నారు. ఇతడు 1919 నుండి పార్లమెంటులో ఇండియా సహాయమంత్రిగ నుండెను.

రూరు అనయము

బెల్జియను చర్య

లండన్, జూన్ 18:—ఉదయం 12.20—గూరులో అరెస్టుచేయబడి రాజకీయ బండిలుగ నున్నవారిలో 500 మంది ని వదలిపెట్టుటకు బెల్జియను అధికారులు నిశ్చయించిరిని తెలియుటచే సాత్తిక నిరోధకాలమున ప్రెంచిబెల్జియనులచే ఆరెస్టుచేయబడి ప్రవాసమున కంపబడిన వారి నందరినిగూడ వదలిపెట్టుటకు ఇది శుభసూచక మనుచున్నారు. దీనివలన జర్మనీతో మంచిసంబంధ మేర్పడుటకు వీలుగ ననుచున్నారు. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికమును జర్మను లంగీకరించుటకు మరింతవీలుగ ననుచున్నారు.

ప్రపంచమంతటను త్రొక్కుడు బండ్లమీద సంచారము నల్పుట

బొంబయినుండి త్రొక్కుడు బండిమీద దామగురు ప్రపంచమంతటను మట్టివచ్చుటకు బయలుదేరి ప్రెహరనుకు సురక్షితముగవచ్చిరి. ప్రయాణము చేయునపుడు అందరను స్వాగతమునగిరి. రషియాగురూ త్వరలోనే ప్రయాణ మొనర్చెనట.

ఓడ్యయపు ఆభియోగము

ఆంగ్లేయప్రతికాభిప్రాయములు

న్యూస్ పేపర్లు

(ఆంధ్రవర్తి ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూన్ 14:—ఓడ్యయపు ఆభియోగములో

న్యాయమూర్తి మకార్డ్ గారి తీర్పునుగూర్చి పార్లమెంటువారు చర్చను జీసికొనుట చాల అవసరములేనివో భారతీయులు ఆంగ్లేయన్యాయస్థానములందు దావాచేసినపుడుగాని ఆంగ్లేయన్యాయస్థానములందు భారతీయులపై దావాచేయబడినపుడుగాని భారతీయులకు న్యాయముగలగ జాలనని భారతదేశ మంతటను ఆభిప్రాయము గలగక తప్పదు. శంకరాచార్యు గారు సాంకేతికమగ ఓడ్యయగారికి మర్యాదనష్టమును గలగజేసినప్పటికీ స్పష్టమే. అందులకు డిక్రీ ఇవ్వక తప్పదు. అంగీకరించబడిన నష్టపరిహారములు గూడ అధికముగలేవు. కాని న్యాయమూర్తిగారి ప్రవర్తన, ఆంగ్లేయ న్యాయమూర్తులకు కళంకమును దెచ్చుచున్నది. ఈ కళంకము చలనగపాడు. విచారణ ప్రారంభమైనప్పటినుండి మ్యకార్డ్ గారు పక్షపాతమునే జూపుచుండిరి. తన తీర్పునమును జేప్పటలో డైయరునేనాని శిక్షించిరిని ఇండియాప్రభుత్వమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. ఈ విచారణలో ఇండియా ప్రభుత్వము తరపున ఎవరిని విచారించలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేసినపనికి ప్రమాణమునుజూపుగూడ అవకాశము నీయలేదు. అయినప్పటికిని ఇండియా ప్రభుత్వమును మ్యకార్డ్ గారు అతి తీవ్రముగ ఖండించిరి. నిరాయుధులగు జన సమాహమును గాల్చుటలో డైయరు నేనాని సరిగా పనిపర్చించెనో లేక అతడు జేసినపని తప్పో, రెండవ సిపాయి కలహమువంటి కలహము మరల రాకుండ ఆపు జేసెనో లేక నిష్కారముగ అన్యాయముగ దౌర్జన్యము జేసెనో మనకు తెలియదు కాని వినదగిన సాక్ష్యమునంతను వినుటకు ప్రియత్నము ఎంత మాత్రము చేయకుండ మ్యకార్డ్ గారు వదించిన మాటలు బ్రిటిషు న్యాయసిద్ధాంతములను మంట గల్గిన వాయెను. ప్రిభువుల సభవారు ను కామన్సుభవారు తీర్మానించినగాని మ్యకార్డ్ గారిని న్యాయమూర్తి ప్రవచించుండి తొలగించుటకు వీలులేదు. ఇందులకు ప్రాయశఃప్రభువులసభవారంగీకరించరు. కాని మ్యకార్డ్ గారిని ఊరకే వదలిపెట్టుటకంటె కామన్సుభవలో ఇతనిప్రవర్తనమును ఖండించుట మంచిది. బ్రిటిషున్యాయస్థానములందు భారతీయులకు విశ్వాసమును గలగజేయలేకున్నను, బ్రిటిషు పార్లమెంటువారియందైన న్యాయముగలవని భారతీయులకు దీనివలన విశ్వాసము మరల కుదురుటకు వీలుగను.

యునైటెడ్ స్టేట్సువలసచట్టము

జపానీయుల ఆత్మహత్య

అమెరికా కలవరము

మహాత్ముని తపోశక్తి-జపానీయుల ఆత్మహత్యము

న్యూయార్క్, జూన్ 10:—అమెరికనులు జపానీయులను యునైటెడ్ స్టేట్సు వలస రాకుండవని నిషేధించుటచే జపానీయులు ప్రాణములను విడుచుచున్నారు. దీనివలన అమెరికనులకు కలవర ముదయించినది. ఈ జపానీయుల ఆత్మహత్యము (ప్రాణత్యాగము)చే అమెరికనులు కలవరబడుచున్నారు. పశులముమీద ఆధారము నైసికోద్యోగులు గాంధిగారి తపోశక్తి ఎట్లు తెలుసుకొన లేకున్నారో అమెరికనులు గూడ జపానీయుల ప్రాణత్యాగసిద్ధాంతమును గ్రహించలేకున్నారు. తమ మధ్యనివసించు కొందర అమెరికనులపట్ల జపానీయులు మోటుగ ప్రవర్తించుచున్నారు. అయ్యది విచారకరము. ఒక తూములో సంవేదనమును స్వాధీనము జేసుకొనుట కష్టమే కాని అట్లు కూరముగ ప్రవర్తించుట విచారకరముగ నున్నది. కాని ఆసియాపాసులను రాకుండజేసినది ఒక్క అమెరికనులే గాదనియు శ్వేత ఆస్ట్రేలియాపాసుగూడ ఆసియాపాసులను నిషేధించిరని జపానీయులు తెలుసుకొనవలెను. అమెరికనులు నిర్భయముగ జపానీయులను నిషేధించిరిని జపానీయులు అమెరికనులపై కోపగించుకొనుటచే లాభములేదు. నిజమును దాచక యథార్థముగ అమెరికనులు ఇట్లు ప్రకటించుటయే మంచిది. ఈమాస్తరుగ శ్వేత ఆస్ట్రేలియాలో ఆసియాపాసులు రాకుండవని జేయుటకు ఉత్తమపురుషులైన రాజ్యాంగ రంగ్రహముడును దామగురును. ఇదియే చాలక తగినదని. (ఫార్వర్డు)

శ్రీ నారాయణ గురుకులము, కూనూరు

కూనూరుపట్టణమునకు రెండు మైళ్లదూరమున నున్న శ్రీనారాయణ గురుకులముయొక్క ప్రథమవాగ్దేశము ఈనెల 8 తేదీ సాయంకాలము గురుకులమునందునే జయప్రథముగా జరుపబడెను. విద్యాభ్యాసమునందును శ్రీపరమరామ పాత్రోగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పథ నలంకరించిన వారిలో శ్రీ సదాశివయ్యగారు, డాక్టరు జేమ్స్. హెచ్. కజిన్సుగారు, వారి సతీమణి, మరియు కూనూరుకుచియ్యన్న పెక్కు గొప్పవారునుకూడ నుండిరి.

శ్రీయుత పాత్రోగారు వచ్చుట కాలస్యమయినందున, శ్రీ సదాశివయ్యగారి అధ్యక్షతనంద పథ ప్రారంభింపబడెను. నిమ్మజాతుల శ్రేయస్సుకొఱకై స్థాపింపబడిన శ్రీ నారాయణ గురుకులమునకు, ప్రధానోపాధ్యాయుడుగానుండి, అహర్నిశములు దానికై పాటుపడుచున్న శ్రీ నటరాజుగారు తమ సాంఘిక నివేదికను చదివిరి.

ఈ గురుకులము సంవత్సరముక్రిందట కేరళ దేశమందలి నిమ్మజాతుధర్మకై బద్ధకంకణులై నశ్రీనారాయణగురుస్వామిగారి ప్రోత్సాహముచే వారిపేరిట స్థాపింపబడెను. కూనూరు వాస్తవ్యులగు శ్రీ రావుసాహెబు పి. రామస్వామిశిల్పగారి గురుకులముకొఱకై ప్రస్తుతమందిర మొసంగియుండిరి. ఇరువురు పంచమబాలకులతో ప్రారంభింపబడిన యీగురుకులము ప్రస్తుతము సుమారు 15 గురు బాలురతో విరాజిల్లుచున్నది. ఇందు కేసలము భాషాపరిచయజ్ఞానము నేర్చుటయేగాక, జీవసాధులగు పాశ్చాత్య విద్యులనుగూడ నేర్చుదురు. ప్రస్తుతము వడ్డముపని కొందరు బాలురు నేర్చుకొనుచున్నారు. ఇటీవల బాలురకు కుట్టుపని నేర్పుటకు తానచితముగా సాహాయ్యము జేసెదనని, నొక ఆంగ్ల సాధ్యముణి నుడివెనట. సంగీతమందు సరదాయున్న యిరువురకు సంగీతవిద్య గలపబడుటకు ఏర్పాట్లు గురుకులమువారు జేసియున్నారు. తమకు వీలయినపుడు పలువురు విద్యార్థులు వంతులు కొలది నెలలు బాలురకు విద్యగలపుచున్నారు. ప్రథమవత్సరమున కొలదిని త్రమున్ను, ప్రస్తుతము తనమాత్రమైనను లేనిచో గురుకులము సాగుట దుర్లభముగాన, యెల్లప్పుడు యథాశక్తిని తోడ్పడవలయునని కోరుచు తమకు ప్రథమమున ధనసాహాయ్య మొనరించిన శ్రీ పాత్రోగారికి తామెంతయు కృతజ్ఞులనినుడివిరి. ఈపురమునను, తదితరపట్టణములందును, అనేకమంది ఉద్యోగులను, వర్తకులను ఈ గురుకులమునకు సాహాయ్యమొనరించుచున్నారని నుడివి శ్రీనటరాజుగారు విరమించిరి.

పాతక మహాశయిలారా! మీరు మీయథాశక్తి ఈగురుకులమునకు, సహాయమొనర్చవలసిన దనియు, మీమీసహాయములు తప్పక సద్వినియోగము కాగలవనియు, నేను నొక్కొక్కవానింపగలను.

శ్రీ సదాశివయ్యగారు మాట్లాడుచు తమయభిప్రాయమున రెండేళ్లముల నెలవిచ్చిరి. అదియేమనగా, మానవజాతికి శ్రేయస్సుకొఱకు పాటుపడువారొకరును తమ శ్రేయస్సుకొఱకే పాటుపడుచు, స్వార్థత్యాగ మినుమంతయు లేనివారు రెండవవర్ణమునియు నుడివిరి. తాము విన్నంతవఱకు నటరాజుగారు ప్రపథమవర్ణమునకే చేరియున్నారని భావించుచున్నానని చెప్పిరి. ఏలననగా, ఆయన, యం. పి. ను ప్యాసుజేసియు, యల్. టి. పరీక్షయందు తీర్థులయ్యును, స్వలాభముకొఱకై ఎచ్చటనో, నేయంపాధ్యాయపదవిలో, మరిచేసి నైవాసక ఇట్టిపరోపకారపరాయణులవుట ప్రశంసనీయుముగాదా? కాన, యెల్లప్పుడు యీసత్కార్యము నకు త్యాగమో కణమో యర్పించి శ్రీనటరాజుగారికి జేయులేనిదృఢ కర్తవ్యవని చెప్పిరి. తమకు కార్యాంశమునుబట్టి నవ్యక్షతను డాక్టరు కజిన్సుగారిని వహించుటని కోరుచు నెడలిపోయిరి.

కజిన్సు మహాశయిడు తానధ్యక్షత వహించుటతనకు సంతోషదాయకమనియు, భారత శ్రేయోభిలాషిగాన, హిందూసంఘముననున్న దోషముల నివారించుటకై పాటుపడుచున్న యీగురుకులమునకు తనసానుభూతిని జూపుటకు వచ్చియుంటినియు చెప్పిరి. “ఒకదైనము, ఒకవర్ణము, ఒకమతము” అను ఆదర్శము గురుకులమువారు గైకొనినందులకు, అభినందించుచు, నటరాజుగారి కెల్లరును తనసాహాయ్యము జేయవలసిన కోరిక. అధ్యక్షుని కోరికపై శ్రీ కె. ఎస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు ఇంచుక ముక్కుటిండిరి. ఇంతలో శ్రీ

పాత్రోగారు దయచేసిరి. అంతట డాక్టరు కజిన్సుగారు, ఆ గ్రామనాధిపత్యమును, శ్రీ పాత్రోగారికి విడిచిరి. తామపరిమితాలస్యముగా సభకువచ్చినందులకుసభ్యులక్షమాపణ గోరుచు ప్రజాసేవలై నమంత్రులయొక్కకాలము, నాది కావనియు, ప్రజలవిషయమై, రాజకీయవ్యవహారములు, తదితరమంత్రులు వర్గాలలో వాదించుపయమున, కాలాతితమయ్యెననియు నుడివిరి. అంతట వారు కజిన్సుసాధ్యముణిని, ఉపన్యసింపగోరిరి. కజిన్సుసతి ఉపన్యసించుచు, లోకోపకారమును నేయుడరిమమునకును, స్త్రీల ఆశీర్వచన ముండుననియును, భారతన్యామణులతరపున, తన ఆశీర్వచనములను నటరాజుగారికిని, వారి గురుకులమున కిచ్చుచున్నానని సంతేపముగా జెప్పిరి. పదంపడి శ్రీయుత పరమరామపాత్రోగారు తమ గంభీరవ్యాసమును ప్రారంభించిరి. మనము రాజకీయసాంస్కృతికమౌరవుగాని, సంఘసంస్కరణమునకుగాని, యెన్నికార్యములు చేసినప్పటికిని వర్ణములలో హేచ్చుతద్గులభావ మున్నంతవఱకును మనము నీతిని బడయజాలమనియు, నిమ్మజాతుల ప్రస్తుతస్థితికి, ఉత్తమజాతులవారే కారణభూతులనియు, గాన యీపాపము లేయు, మహావృణాంధిగారు నిర్వచించినట్లు, ఉత్తమకులము వారేదేయనియు, విప్రులముగా జెప్పిరి. తక్కువజాతులను అభివృద్ధిజేయుచున్నామను గర్వముచేగాక, మానవుడు మానవుని ప్రేమించునట్లు సోదర దేశీయుడని గుర్తెరింగి, వారిలో నన్ను ధమ్మిల్లు మెరిగి వారి అభివృద్ధికై పాటుపడుదని నెలవిచ్చిరి. వటన్మత్తును చిన్నబీజమునుండి పెరిగి, తన వికాలకాఖిలకింద మానవులకు ఆశ్రయమిచ్చునట్లే ఈగురుకులము కూనూరువాస్తవ్యుల ప్రోత్సాహముక్రింద, పరమేశ్వరుని అనుగ్రహముచే నభివృద్ధిగాంచుగాకయని గోరిరి. అధ్యక్షులు తమయూపన్యాసమును ముగించి కజిన్సుమహాశయిని మాట్లాడుమని కోరిరి. కజిన్సుగారు కరతాశీర్వములు చెలరేగుచుండ లేచి ప్రస్తుతవిద్యావిధానమందలి లోటులనుగూర్చియు పరమేశ్వరలీలనుగూర్చియు విక్సీలిచక్కగా నుపన్యసించిరి. ప్రపంచమునందలి చాలచోట్లలో విద్యార్థికి స్వేచ్ఛయొసంగబడుట లేదనియు బాలురకు సాధ్యమయినంత స్వేచ్ఛనొసంగుటయే మంచిదని చెప్పిరి. ప్రకృతి వైచిత్ర్యములనుగైకొని ఆనందమును పొందవలెననిరి. బాలురకు ప్రతివిషయములను జ్ఞాపకముంచుకొనుటకు చదివించిన లాభములేదనియు వారికి వానివానియం దానక్షిగిరించ

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo —the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

Glaxo

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 MADRAS.

మయననియు జెప్పిరి. పరమాత్ముడొకడైనను వివిధదేవతలను పూజించుట ద్వేషమునకు కారణము కాగూడదనియు అదేవతలన్నియు పరబ్రహ్మయొక్క అంగములనియు నెలవిచ్చిరి. ఇట్లు వేదాంతవిషయములను విద్యాభ్యాసముయొక్క అంతిమ దృష్టి ఆత్మసామ్రాజ్యమునకే యనియు ఆత్మసాక్షాత్కారమును గావింపలేని విద్యయంతయు అవిద్యయనియు హృదయరంజకముగా నుపన్యసించి భారతదేశీయులు తమ ఆదర్శములను తమపుకారననాగతికై ఇతిహాసములనుండియు గ్రహింపట నియు జెప్పుచు గురుకులమునకు తమ ఆశీర్వచన మొసంగి విరమించిరి.

తదనంతరము మహాశయిరచిండ్లడు రచించిన సభ్యాపియనునాటకము గురుకులమందలి బాలురచే ఘోషావళముగా నాంగ్లమున ప్రదర్శింపబడెను. శ్రీ రచించుట రచించిన ఆంగ్లమున అభివాణకజయహే యనుమంగళము సభాసభులెల్లరును నిలువబడి పాడినయనంతరము వార్షికోత్సవము ఘడిచెను.

గురుకులముకొఱకు పాటుపడు శ్రీనటరాజుగారికిని వారి యనుచరు లిరువురకును ఈసదుద్యమమును కొనసాగించుటకు శ్రీభగవానుడు ఆయురారోగ్యము నొసంగుగాత.

సువర్ణ సీతారామశాస్త్రి.

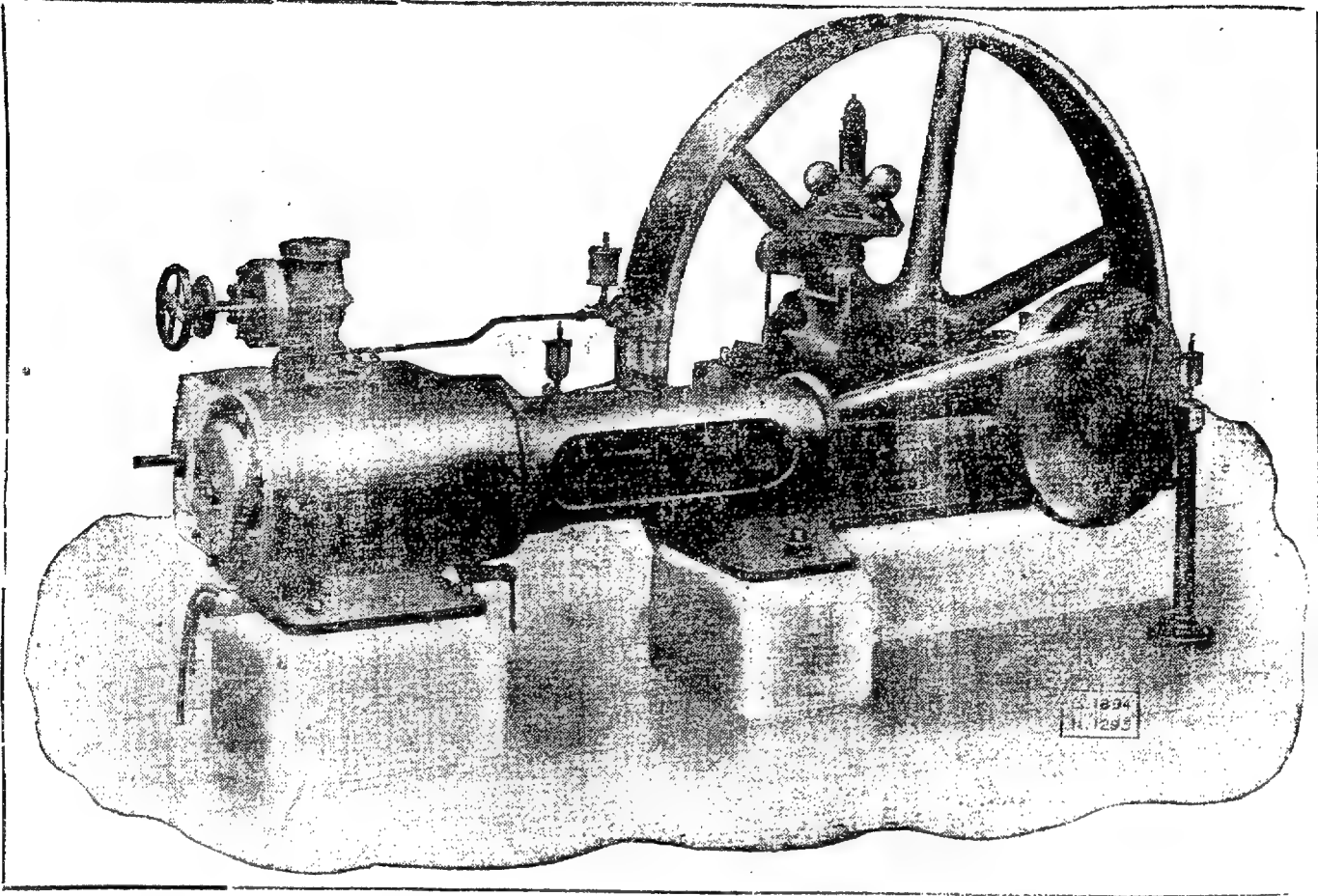
ఆంధ్రజ్యోతిషాలయం

1. జాతక క్రమయొక్క పరిణామి,
2. పుట్టితేది, జననకాల ఫలితము (లేక) గంటలుగాని,
3. మాత ఉత్తరము, కాయ సమయము, ప్రస్తుతమునకుగాని మాత పుట్టినయెడల జాతకునిరూపము, భవము మొదలగు 25 శంకరులు వ్రాసి రు 1-4-0 లకు పంపెదము. పూర్వాజాతకము ఆయురార్యము అభిరుచుల వ్రాయుటకు రు 5 లు అగును. ముందు రు 2-0-0 లు అధ్యక్షులు బంధించెను. ముందు 4రు, 8వు 1 శంకర్ల ఫలితము వ్రాయుటకు రు 1-4-0 లు! ముగ్గురుజాతకునికాని రు. 5. గా బంపెదము.

ఆకల్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురము, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మార్కెట్

“కె” తరగతికి చేరిన హరిజాంటల్ ఎంజినులు

ఆటోమాటిక్ ఎక్స్ పాన్షన్ గేర్ తో అమర్చబడినది

సింగిల్ సిలండర్, కాంపౌండ్ మావర్డ్ విక్రయమునకు దొరకుచు పోర్టుబుల్, సెమిపోర్టుబుల్ ఎంజినులు

పెద్దరకము, చిన్నరకము పాదుటకు తగిన ఎంజినులు, వర్టికల్, లోకొమోటివ్, లంకామైగు

బ్రిటానియా, కార్మికు బాయిలర్లు మొదలగునవి కూడ మావర్డ్ గలవు.

హిందూదేశమునందు విశేషముగా నిలవజేసియున్నాము

కరఖాస్తు మాకు పంపిన తక్షణమే మదింపు, ధరల పట్టి కున్నగునవి పంపబడును.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) LTD
ENGINEERS & BOILER MAKERS.
MADRAS & BEZWADA

వృత్తాంతలేఖలు

వెద్దబ్రహ్మదేవం

(ఒక విలేఖరి)

జూన్ 12:— మా గ్రామములో ఈనెల 4 వ తేది బుధవారం రాత్రి శ్రీబుద్ధరాజు అమృతరామరాజుగారిని వారి కుటుంబములో నరకీ చంపివేసిరి. వీరు వాళ్ళ వత్సరముల యిండి మా గ్రామములో రాజకీయోద్యమమునందు తీవ్రముగా పనిచేయుచుండిరి. కుమారు మూడు వత్సరములనుండి మా గ్రామములోని శ్రీరాజేశ్వరీ గ్రంథాలయమునకు కార్యదర్శిగా బాగును తీపాధ్యక్షులుగాను నుండి చేసిన కార్యము కడుంగడు ప్రశంసనీయును. వీరు ఇప్పటికి ఆగ్రంథనియమునకు నొక భవనముకూడ చాల భాగము కట్టిపగలిగిరి.

1922 సం. నిరాకరణోద్యమారంభమునందే వీరి పట్టా మణింగారుబోదాయి విడవాడి ఆంధ్రవాదులను మా గ్రామమున కాహ్వానించి తిరిగి స్వరాజ్యనిధికి 200 (రెండువందలు) రూపల నోగి నాటినుండియు కాంగ్రెసుసంఘములందు సభ్యులై దేశసేవ చేయుచుండిరి ఇట్టి ముగుణరాశి దేశోద్ధారకుని కాశ్యోత్సాహిని కోల్పోయిన మాదురదృష్టము వర్ణనాతీతము. కుటుంబరాధిని మునుంగుచున్న వీరి కుటుంబమునకు మా గ్రంథాలయముతరఫన సానుభూతి తెలుపుచున్నాము. వీరి ఆత్మకు కాంతి నొసగుమని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

రాగిశాసనములు

గోదావరిజిల్లా రాజవోల తాలూకా రాల్లి గ్రామములో శేర్లెడ్డి క్రష్ణారాజుగారిమూర్తు మూర్తిరాజుగారి స్థలములో కట్టి ప్రవేశించినది, 9 అంగుళములపొడవు 6 అంగుళముల వెడల్పు లగి కొన్నిటికి రెండు ప్రక్కలనున్న కొన్నిటికి నక ప్రక్కలనున్న ప్రాచీనమైన రున్న రాగిశాసనములు పది, రెండు గుడులుగా పోలికని, రెండు గుడులనున్న రెండుకడియములవంటి రాగి ఖడ్గముల అరుకబడియున్నది. ప్రతి ఖడ్గమైన ఏనుగువాచనము, ఆయుధములు చెక్కబడిన ఒకరాజు మొహారు చెక్కబడియున్నది. ఆ మొహారుయొక్క మధ్యకొలత 8 అంగుళములు ఉండును. యీ శాసనములు రెండిని పరిశీలనచేయుటకు ప్రాచీన లిఖిత లెకిన మహాసీయులు కావలెను. అట్టి మహాసీయులు పై నుచూపించిన కాసములన పరిశీలించి అందుల సంగతులు వెల్లడించినయెడల సంతసించెదము.

విన్నకోట-వెంకిటరత్నం.

గొడనంఘసభ

గుంటూరుజిల్లాకొనేటిపురం

శివారు వడమటవారి పాలెము

గుంటూరుజిల్లా శేపల్లితాలూకా కొనేటిపురం 811 పడమటవారి పాలెములో 25-6-24 తేది రాత్రి 8 గం. లగాయు కు గ్రామసంఘసభ మ-రా-రా-శ్రీ అల్లూరు వెంకటస్వామిగారి యజమాన్యముక్రింద జరిగినది. ఆగ్రామవాసులు మూడు 100 మంది గొడలు సమావేశమైరి. గొడసంఘాభిమానులను, కార్య నిర్వాహకులను ఆగు మ-రా-రా-శ్రీ అల్లూరు వెంకటస్వామిగారిసభలో, 1686 సం. లగాయకుగలిగిన అత్తారి మార్పులకు గురించియు ఆచార వ్యవహారాది విషయములను గురించియు విచారాభివృద్ధి చేయుమార్గములను గురించియు శ్రీరాజు రాటమవడుకుటకు వృద్ధిపర్చుటలైన విషయములను గురించియు, మర్యాదను కాపాడుకొను మార్గములను గురించియు, యుక్తియుక్తముగా గంభీరోపవాసములను గావించిరి. ఆగ్రామములోని భూసీతంతులగు గొడసంఘమువారు యొకరం 1 కి రు 0-8-0 చొప్పున చందావసూలు పర్చుకొని ఒకన్నూలును స్థాపించి, వీధిబాలరకును తదితరబాలరకును ఉచితముగ విద్యచేప్పించుటకు తీర్మానము చేసికొనిరి. కొలది దినములలోనే స్కూలుపాక చేయుటకు సిరపర్చివారు. అంతట సభ ముగిసినది.

మొత్తం 15-6-24 తేదిన పేటేగ్రామములో, గ్రామసభ జరుపుటకు సంఘవాదులు శ్రీయంత అల్లూరు వెంకటస్వామిగారు మరకొందరిని వెంటనిడుకొని వెళ్లి సభను సమకూర్చెదను. (ఒక విలేఖరి)

నూతన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సంఘసభ

నూతన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘసభ జూలై 5-వ తేది వరకు నిలుపునల చేయబడినట్లు ప్రకటింపబడినది. ఈసభ యిదివరలో బెజవాడలో సమావేశమైన సభాతీర్మానానుసారముగ ఈమాసాంతములోగా నైన జరుగవలసియున్నది. అట్టితేది జూలై 5 వరకు నిలుపుజేయుట రాష్ట్రీయసంఘసభ ముల కనుకరణీయమా?

నియమములమాట నటుంచి యీసభ నెప్పుడు జరిపిన తీరుపయోగకరమో యోచించెదము. రాబోవు అఖిలభారత జాతీయోపసంఘసభలో చక్కకు రానన్న విషయములు చాల ప్రాముఖ్యములైనవి. మహాత్ముడు యంగిండియాలో "ప్రస్తుత కార్యక్రమమునందు తత్కార్యక్రమ స్వరాజ్యసంపాదనాకీర్తియందును, వారికి విశ్వాసములేక వారు నిశ్చయముగ వారివోట్లను అభిప్రాయముల వెల్లిబుచ్చుచుండినవో కార్యవిధానమును రాబోవు దేశీయమహాజనసభాసభ్యుల వశమైయుచు నవలంబుటగాని సంపూర్ణముగా మార్పుటలోగాని కల ఆపాయమునైన చేకొనవలసిందిగా సంఘమునకు సలహా నొసగుటకు వెనుదీయను" అనివ్రాసెను. అందువై వ్యాఖ్యవ్రాయుచు శ్రీయంత టంగుటూరి ప్రకాశముపంతులుగారి స్వరాజ్యపత్రికలో "మహాత్ముడు తనకు కాగ్గకమముకందు మార్పుకల్పించి మౌదయాన గతముచేయుచుండినవో కాంగ్రెసులో మార్పు గలిగించుటకు సంసిద్ధముగా నుండినని వివరముగా చెల్లెను. అందుకలన ప్రతి అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభ్యుడును తన మౌదయపరిశీలన లేనిదే అనాలోచితముగా నొసంగు వోట్లవలన ఆయాను తప్పుత్రోవ త్రొక్కించని విధియందుండెను వోట్లకాలమున బహిష్కరణ వాదులు దేశమునకు బహిష్కరణ కార్యవిధానమును తామెంత వరకునులంఘింపవలెననుండినో తలంచి పరిశీలనచేకొనబాధ్యులు. పూర్వాభివ్యవస్థల సర్వప్రకారము, కార్యవిధానము మార్పుట మార్పుకుండుట, నిర్ణయింపవలెను" అని వ్రాయబడినది. దీనిని బట్టి చూడ రాబోవుసభలో సంపూర్ణముగ మార్పును గురించి కూడ యోచింపవలెనట్లు తోచుచుండెను. పూర్వాభివ్యవస్థలను, సర్వమును, ఎల్లర కొక్కరితో తోచక వ్యక్తి కొకరితో పాడగట్టుకు కూడ సహజము. ఇట్టితేది అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు అట్టిమార్పును చేయుటకుగాని, చేయకుండుటకు గాని తాము స్వతంత్రింతుకున్న వారి వోట్లను రాష్ట్రీయ సంఘసభ్యుల అభిప్రాయము గైకొని తదనుగుణ్యముగా కార్యవిధానము నిర్ణయించుట మంచిది. మహాత్ముడు కూడ మార్పునకు ముఖ్యాధాము. "నిజముగా వారు వారవోట్ల అభిప్రాయము చేస్తుచుండినవో" నని వ్రాసెను. కాన వోట్లగు రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల అభిప్రాయమును ముందుగ స్వీకరించినవో వోట్లయభిప్రాయము ఇదియూ, అదియూ, సర్వమెద్ది? పూర్వాభివ్యవస్థ వ మిది కావాలి అను వాద పటివాదములకు తావుండదు. మరియు నిట్టి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యవిషయములందు వోట్ల నియామకముల ప్రతినిధులుగైకొనుటయే ప్రజాస్వామికప్రభుత్వ ముఖ్యలక్షణమని తలంచెద. సంఘసభ్యులను సమసింది చూచినగాని ఉపయోగమును పరిశీలించి చూచినగాని యీసభను ఆపుచేయక 24 వ తేదీలోపుగా మొదటి నిర్ణయప్రకారము 21, 22, 23 ల జరుపుటయే ప్రశస్తము. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానముల ఆచరణయందు బెట్టుపద్ధతిని యోచించు సావకాశమునకు మాత్రమే రాష్ట్రీయసంఘసభ సాధుల చేసినట్లు నూచింపబడినది. ఆకార్యమునకై రాష్ట్రీయసంఘసమావేశ మార్పుటకన్న కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి కట్టి అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘతీర్మానానుసారముగ కార్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు సంపూర్ణాధికారము కలదు. కాన వారి కాపని రాష్ట్రీయసంఘమువారు వదలివేయవచ్చును కనుక నూతన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘసభను 24వ తేదీలోపుగా జరుప రాష్ట్రీయసంఘోద్యోగులకు మనవి చేయుచున్నాను.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులు

విరేచన మూత్రము

20 మూత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమూత్రము సేవించిన తెల్లవారి రెండువిరేచనములు కాగలవు. వికారము కైత్రము లేదు నెపాళము చేర్చబడలేదు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

వికాఖ పట్టణ ము బిల్లు కాంగ్రెసుసంఘము

1924 మేయినెల తాలూకు నిర్మాణకార్యక్రమ అభివృద్ధి

ప్రచారకులు తిరిగిన గ్రామముల మొత్తము 871, చేసిన ఉపన్యాసములు మొత్తము 125, నెలకొల్పిన కాంగ్రెసు సంఘములు 118, చేర్చినసభ్యుల మొత్తము 827, శ్రీసభ్యుల మొత్తము 209 మహాత్ముని మసభ్యులు 67, వసూలుచేసినసభ్యుల చందామొత్తం రు 298-14-0, వసూలుచేసిన ప్రత్యేకనిధి మొత్తం రు 817-0-8½, తలకు స్వ-జ్ఞనిధి మొత్తం 501-8-4½, గాంధీ పూజానిధి మొత్తం 822-8-8, మొత్తంనిధి 1989-8-4. చేర్చిన వాలంటీర్ల మొత్తం 21, ఆమిక్త ఖద్దరు మొత్తం 501-8-6, చేసిన పంచమసభలు 8, జాతీయ పాఠశాలలు 9, ఉపాధ్యాయులు 17, విద్యార్థులు 187, బాలికలు 25, బాలురు 162, పంచమవిద్యార్థులు 29, పంచాయితీ తీర్పు 1.

వికాఖపట్టణము, కాంగ్రెసు } దేవగుప్తాపు భాస్కరరావు, కార్యాలయము 7-6-24. } కార్యదర్శి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూన్ 14-వ తేది శనివారము

1) ధాన్యములు

వనియాల కా 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0 ముకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు, వరకు
కునుమ తెనాలిని ,, ప 48 గలవి రు 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిని ,, డిటా ,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీని ,, డిటా 45 గలవి ,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0	9-0-0
నువ్వులు ,, ,, 24-0-0	26-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగలు ,, డిటా ,, 10-12-0	11-8-0
నెనలు ,, డిటా ,, 10-12-0	11-4-0
మినములు ,, డిటా ,, 12-8-0	12-12-0
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9-4-0	10-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె కా 1-కి రు 160-0-0	170-0-0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం కేరునెనకపప్పుకా 1-కి ,, 60-0-0	62-0-0
యతిర ప్రదేశము ,, ,, 55-0-0	58-0-0
కేరునెనకనూనె గానుగ కా 1-కి రు 142 మి.కా.నూనె 185	
అముదము నూనె కా 1-కి	రు 160-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపనుపు కా 1-కి రు 210-0-0	215-0-0
మారపనుపు ,, రు 160-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరిని) కా 1-కి రు 80-0-0	112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50	
కాళవాస్తీ పాయకట్టు ,, రు 60, 70	
బెల్లము కా 1-కి రు 87-0-0	50-0-0
చింతపండు కా 1-కి రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం కా 1-కి రు 88-0-0	86-0-0
చదరం ,, 82-0-0	86-0-0
రవుండు ,, 81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78-0-0	84-0-0
బంగారము, తులము 1-కి రు 25-6-0	25-8-0
నవరస 1-కి	16-8-6
ఇత్తడి కా 1-కి రు 295-0-0	800-0-0
రాగి డిటా రు 840-0-0	845-0-0
అస్కా చక్కర బ 1-కి రు 46-12-0	47-0-0

(7) రంగులు చలిజలైను

అవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు	రు 92-0-0
వొట్టి కప్పుడు డిటా	డిటా
సింహం డిటా	డిటా
4 గుర్రం డిటా	రు 86-0-0

ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮವು ಗದ್ದಿವನು ಎಂದು ಪುಣ್ಯಂ ಬರೆಯಿತು.

“హిందూదేశ ప్రాచీనయంత్ర శాస్త్రనైపుణ్యము”

“కావ్యభూషణ, ఆంధ్రవిద్యావాచస్పతి”

[తొగల్పేటి భాస్కరశాస్త్రిగారు]

జ్ఞానము సజ్జనహృదయనిష్ఠము; సాజన్యము సత్సహవాస లభ్యము; సత్సహవాసము సునిశితమేధానగమ్యము; మేధా చాతురి జన్మాంతరముకృతజన్యము. కావున స్వస్వోపజ్ఞానా పప్రసాదమును ప్రపంచమున కనుగ్రహించినవాడు సజ్జనవశే య్యులు. భాషాజ్ఞానముగాని శాస్త్రజ్ఞానముగాని ఒకడు సం పాదించి దానిపైజ్ఞేయప్రవృత్తిము కాదు. ఇయ్యది నాది యను నాఁ డొకఁడెంతవఁడు. ఉండెన హాస్యాస్పనుడగు. కావున మన పూర్వులు మన జ్ఞానసంపాదనమున కెంతవట్టుకు మార్గసృష్టు లయినో విమర్శించుట మన ముఖ్యకర్తవ్యము. ఉపాకులు కొం దఱు, మార్గదర్శకులు కొందఱు, ఆచరణశీలురు కొందఱు; అను భూతులు కొందఱు నైయున్నార. ప్రపంచం బన నట్టిదేకదా? అత్యంతప్రాచీనముగ రమాయణకాలమునాటి మనపూర్వు లెంతజ్ఞానముకలిగి, మన కెంతవట్టుకు మార్గసృష్టులయినో విమర్శించి, వారి యంత్రశాస్త్ర ప్రవృత్తియు గుఱెఱుంగదుము దేశభావలకునెల్ల మూలాధారంబగు సంస్కృతభాష లోఁ గల సారస్వతప్రపంచమున కంతయు నాన్వయే ఆదికవి ప్రణీతమై యాధార్థ్యబోధకమై యుండు శ్రీవాల్మీకిరామా యణమునుసాహిత్యముగ గొని, గ్రంథస్థానాహారణములచేఁ దైవిషయమును విమర్శించుచు, రమాయణకాలమునాటికే నున పూర్వులలో నెంతటి యంత్రశాస్త్రవేత్త లుండినదియు విమర్శించుచున్నాను.

ఈ యంత్రశాస్త్రమునం దప్పటిప్రజల కెంతటిజ్ఞాన మున్నదో, వారి గృహనిర్మాణాదులనుబట్టియు, పురనిర్మాణాదులనుబట్టియు, శిలయొక్క సంగ్రహసామగ్రినిబట్టియు, దెలిసికొనవచ్చును. ఈమూఁదెలిపయములలో నొక్కొక దానిని దీసికొని విమర్శించినచో వారి యంత్రశాస్త్రబుద్ధి కాశక్తియు సుతభయగఁ జేటపడును.

గృహ నిర్మాణము

రావణుని గృహమును వర్ణించుసందర్భమున, శ్లో॥ అర్థయోజనవిస్తీర్ణం ఆయతం యోజనం హి తత్ భవనం రాక్షసేంద్రస్య బహుప్రాసాదసంకులమ్॥

(సుం-౯ పర్వ-౩ శ్లో)

అని వర్ణించియుండుటంబట్టి, రావణునిగృహము అర్థ యోజనము వెడల్పును శోకయోజనము పొడవును గలిగి, అనే కములైన మేడలతో నొప్పియుండెను. యోజనమనగా నెని విడిమైళ్లనిండుట పదిమైళ్లని కొందఱు; అనగా నయిదుమైళ్ల వెడల్పును పదిమైళ్ల పొడవును గలిగియున్న యొక దివ్యభవన మును గట్టవలసివచ్చినప్పుడు, ఎట్టిపువాది గలిగి, ఎంతటి వైకాల్యము గలిగియుండవలయునో యోచించునది. నిర్మాణ పద్ధతిని తెలియువార లెంతవో యుండితీరవలయును. మఱియు మేరుమందరసంకాతై రుల్లిఖిద్ది రి వాంజరం, హుటొగై కుభాకారై ప్వర్వత స్థనులంకృతమ్ హేమసోపానసంయతం చారుప్రవరవేదికం జాలవాతాయనై ర్మృక్తం కాంచనై స్సాన్ధికిరై రపి ధూతూ మగరధూపేన విమలం హంసపాండురాలి

(సుం-౯ పర్వ-౧౩ శ్లో)

ఈవైవర్ణ మునుబట్టి ప్రతిగృహమునకు మేడమీద మేడ గలిగి, ఆకాశపర్యంతము అంతటియాన్నత్యము గలిగియుండె ననియు, ననేకచంద్రకాలమును, మేడ లెక్కుటకు నువర్ణసోపా నములును, గలిగియుండెననియు, మధ్యభాగముల నందములైన యరుగులును, వికాలములగు గవాక్షములును, వెలుతురును, మంచుగాలిని ఇచ్చు కిటికీలును గలిగియుండె ననియు, మేడ లన్నియు సువాసనగల్గియుండునట్లు అగరుధూపమువేయుచుండి రనియు, తెల్లని కాంతిగలుగునట్లు శున్నము పూయుచుండి రని యు. దేలుచున్నది. వాల్మీకిమహర్షి చేసిన యీ పురవర్ణనమును బట్టి పరిక్షించినయెడల నప్పటిపురములు ప్రస్తుతము న్యాయో ర్క, మ్యాంచెస్టర్, ప్యారిస్, జొంకాయ మొదలగు పట్టణం జుల విడంబించుచుండు ననిన, కేల స్వభావోక్తియే యగునని నాయూహ. మఱియు

“తత్ర దివ్యోపమం ముఖ్యం స్థాటికం రత్న భూషితం అవేక్షమాణో హనుమాన్ దదర్శ కశ నాసనం దాంతకాంచనచిత్రాంగై రైవమార్త్యైశ్చ తరాసనైః మహాసం ప్రరణోపేతై రుపవన్నం మహాభద్రైః॥

(సుం-౧౦ పర్వ)

ఈ యుదాహరణమునుబట్టి చూడ, నట్టి దివ్యభవనముల యందు, స్థాటికముయములై రత్నఖచితములై యొప్పు కయనా సనములును (పడుకొనుకుప్పీలు సోఫాలు) దంతపులుని గలిగి బంగారముతోను రత్నములతోను నొప్పు నుత్తమాసనములతో ను అమూల్యము లయినవియు, మిక్కిలి గొప్పవియు నగు రత్న కంబూది దివ్యా ప్రరణములును గలిగియున్నట్లు లేటపడు చున్నది. ఇక గృహలోపకరణముల విమర్శింపుడు.

“హిరణ్యయైశ్చ వివిధై ర్భూజనై స్థాటికై రపి జాంబూనవమయై శ్చాన్యైః కరకై రభిసంవృతాః సోమవశ్య చ్ఛాతకుంభాని శిలామణిమయానిచ రాజతానిచ పూర్ణాని భాజనాని మహాకపిః ఆపానకాలావచితా వ్రథా పుష్పగృహణీచ చిత్రకాలశ్చ వివిధా భూయః క్షిదాగృహణీచ భూమిగృహణీ చైత్యగృహణీ గృహ సతిగృహణీచ॥

(సుం-౧౧-౧౨ పర్వ.)

బంగారుపాత్రలును, స్థాటికముణిమయము లగు పాత్ర లును, వెండితోను, శిలలతోను, మణులతోను, కేయలడిన పాత్రములును, గలిగియుండు దివ్యగృహములును, పానగృహ ములు, పుష్పగృహములు, చిత్రకాలలు, క్షిదాకాలలు, భూగృ హములు, చంద్రకాలలును, మిక్కిలి యెత్తయిన గృహములును గలిగియుండెనని తోచుచున్నది. మఱియు,

“శిలికా వివిధాకారా స్స కపి ర్భూరుతాత్మజః లతాగృహణీ చిత్రాణి చిత్రకాలాగృహణీచ॥

(సుం-౧౨-౧౩ శ్లో)

అని యుండుటం బట్టి, అనేకవిధములగు పటగృహము లు (డేరాలు)ను శిలలతో నల్లఁబడిన గృహములును, చిత్రపుఁ బులుగల కాలలును కలిగియుండునవి. మఱియు,

“మహేంద్రధానుప్రతిమం నానాపక్షి సమాకులమ్ మహాకవాటవిహితం విత్తిరణోగోల్లితమ్ కాంచనప్రతిమైకాగ్రం మణివిద్రుమతోరణమ్ మహేంద్రపద్మప్రతిమం తు తేజ్య రామస్య రమ్యం మృగ పక్షికాన్తమ్॥

(సుం-౧౩ పర్వ)

ఇట్లు శ్రీరామునిగృహమును వర్ణించునవసరమున దేవేంద్రుని గృహముతో సమానముగనున్నదనియు, పెద్దద్యారములు, వాకిండ్లును, అరుగులును, రత్నతోరణములును, క్షిదాపక్షిమృ గములును గలిగియుండినదని తోచుచున్నది. ఇంకనునట్టివన్ని యో యీ రామాయణమున వర్ణింపఁబడినవి. సంగ్రహముగఁ గొన్నింటినిమాత్ర ప్రవిక్షుఁ జూపితిని. ఇట్టిగృహములు నుపకరణ సామగ్రిలును గలిగియున్నప్పుడు, ఆనాటికి మన పూర్వు లెంతటి నాగరకరణ గలిగియుండిరో ఊహించుకొనవచ్చును.

పుర నిర్మాణము

ఇకఁ బురనిర్మాణాచతుర్యమును గూర్చి యీ క్రింది యుదాహరణమును గను గొన్న సెంతటియాశ్చర్యము గలుగునో చూడుడు. అయోధ్యాపట్టణమును వర్ణించునవసరమున,

“అయతా చ దశ ద్వేచ యోజనాని మహాపురి క్రిమతీ త్రిణివిస్తీర్ణా శునిగ్ క మహాపథా ముక్తపుష్ప విక్రేణన జలస్థితేన నిత్యశః సర్వయంత్రాయుధవతీ మహేతాం సర్వశిల్పిభిః శతస్థిశత సంకులాం- దుర్గగంధీరపరిఖాం దుర్గా మన్యై ర్భురాసదాం॥

(బాల.౫ పర్వ)

ఇట్టి యుదాహరణమున నా యయోధ్యాపట్టణము 12 యోజనముల విస్తీర్ణము అనగా 120 మైళ్ల విస్తీర్ణము గలిగి యున్నదనియు, “క్రిమతీ త్రిణివిస్తీర్ణాసుభక్తమహాపథా” అనుటవలన వికాలములయిన పెద్దరాజమార్గములు(రోడ్లు)యూడు కలవనియు, “జలస్థితేన నిత్యశః” అని అనుటంబట్టి పీఠుల నన్నింటను నీళ్లుచల్లుచుండిరనియు ననగా మునిసిపాలిటీలుగూడ నాకాలమున శుభిదననియు, ననేకశిల్పములఁ దెలిపినవారుండి రనియు ననేకయంత్రములు నాధుర్యములు గలిగియుండె నని యు ననేకములగు ధీరంగులు (శతస్థి) గలిగియుండె ననియు, దృఢకరములయిన ఖిలగోడలును, నగరములగు నగడ్డలును, గలిగియుండెననియుఁ దెలియుచున్నది. మఱియు,

“సిక్తసమ్మర్జనపథాం పతాకోత్తమభూషితాం విచిత్రకుసుమాక్షిణాం నానాస్ఫిర్నిరాలితాం అవృక్షేభుచ దేశేభు శేవి ద్వ్యతా నరోపయన్ దీపవృక్షాం ప్రథా చుక్తు ర్విధ్యాం తత్ర మహా రాణ్॥

ఇట్లు వర్ణించుచుండినకారణమున నా పట్టణములోని పీఠులన్నియు సమ్మర్జనముచేసి నీళ్లుచల్లుచుండిరనియు ననేక ద్వ్యజములతో నొప్పియుండెననియు, రాజమార్గములయందుఁ బూలవండలు కట్టుచుండిరనియు, మార్గముల కిడుప్రక్కలును వృక్షములు లేనిచోటులను వృక్షములు వేయుచుండి రనియు, పీఠులవెంబడి “దీపవృక్షా” తథాచక్రః” అనుటవలన దీప స్తంధ ములు పాతియుండిరనియు, నిప్పటి పురపాలక సంఘమువారు ప్రజల సౌకర్యముకొఱును, నాశోగ్యవిధానముకొఱును, నెన్ని పనులఁ జేయుచున్నారో, అంతన్న నెక్కుడుగనే అప్పటి పురపాలక సంఘములు పనిచేయుచుండిన పనిమాత్రము మన మూహించవచ్చును. మఱియు,

“కనాటితోరణవతీం సువిభక్తాంతరాపజాం! సర్వయంత్రాయుధవతీం ఉపేతాం సర్వశిల్పిభిః! వధూనాటకసంప్రేక్ష్య సంయుక్తాం సర్వతః పురిం! ఉత్కానామహోపేతాం మహతీం సాలమేఖలాం! వాజివారణసంపూర్ణాం గోళి రుష్మైః ఖిరై స్తథా! గృహగాఢా మవిచ్ఛిరాం సమభూమా నివేశితాం! కాలితండులసంపూర్ణా మిమంభండరసోదకాం॥

(బాల ౫ పర్వ)

ప్రతిపీఠియందుండు గృహములకు దృఢములయిన వా కిండ్లును, తోరణములును, మధ్యభాగమున నంగళ్లును, ననేక యంత్రాయుధములును, శిల్పకారులును, శ్రీస్త్రీనాటకసమాజ ములును, నుద్యానవనములును, మామిడితోపులును గలిగి, ప్రా కారములు నగడ్డలును గలిగియుండిన పనియు, నేనుఁగులుని గట్టుములు, ఆవులు, ఎద్దులు, ఒంటెలు, కంచరగాడిదలుఁ మొదలగునవి యుండెననియు, ఇంటిమీద నిల్వగలిగి సందులే కుండునట్లుగ సమభూమియందు శోభిల్లమండెననియు, లియగి ము, బెల్లము, మొదలగు దివ్యభోజనసామగ్రి గలయంగళ్లునుగలిక యుండె ననియుఁ దెలియుచున్నది.

చూడువేల శంవత్సరముల నాటికే యింతటి పురని ర్మాణాచతుర్యము, ఇంతటి గృహనిర్మాణాశక్తియు గలి యుండిరని వర్ణించినప్పుడు వారి నాగరకర యెంతటివో ఆకా మున నెంతటి బుద్ధికాలులను నింజనియ ర్లుండిరో కాని తెలి కొనుటకు సాధ్యము కాదు.

ఇట్టివర్ణనమునుబట్టి యొకసంకేయము వాటిల్లుచున్నది అదేమన? ఆకాలమునాటి కింతంతపురము లున్నట్లు మన కేమి ప్రమాణము? వాల్మీకి కేవలము వర్ణనము ప్రధానముగాఁ దీసికొని లేనివిషయముల నింతవిపులముగా వర్ణించియుండునని చెప్పు దమా? అది సరి గాదు. అట్లునులేచేఁట ప్రపంచజ్ఞానసీసతయే వెల్లడియగును. ప్రస్తుతకాలములోని లండకమహాపట్టణమును జూడుడు. దానివైకాల్యము దాని నిర్మాణపద్ధతిని గమగూ నుడు. సుతీయు, శోమపట్టణములోని పోపు అనునాతని శిష్య భవనమున రెండువేలగడు లున్నట్లు మనము శరీర్రలయందుఁ జదువలేదా? రెండువేలగడు లుండవలయు నన్న సెంతవైకాల్య ముండవలె? ఎట్టి కట్టడపులులఁ దెలిసినవా రుండవలయునో యూహింపుడు. మఱియు నదేవోమనుషట్టణమునందే “యాంఫి థియోటర్ (యుద్ధప్రవర్తనకాల) ఎంతమహాత్తర మయినదో? నిన్దేలువంది భూభృంశుటకుఁ దగినంతదిగా నుం డినదో ఆచరి త్రమును జదువుడు. మఱియు నీశిష్టలోని “మిడిమిడు” (గోక్త లు)ను, క్యాబిల్ పట్టణమును, వానినిర్మాణాదులను జూచి కాని, గ్రంథములమునఁ జదివికాని తెలిసికొన్నచో మనరామా యణమునందలి పురనిర్మాణాదివిషయములలో నాశ్చర్యము కాని, ఆతిశయోక్తియనికాని సంశయము కలుగదని నానమ్మ కము. ఎవరయిన “ఈకాలముం దిట్టివి కలవుకాని, పూర్వకాల ముం దిట్టి చెక్కడుండెడివి?” అని సంశయించినచో, 64 వేల డిలు గలిగినటువంటి, బ్యాబిల్ పట్టణ మెన్నిచందలసంవత్సర ములక్రిందడియో యోచింపుడు. సుమారు 1000 సంవత్సర ములక్రిందటి దైనను “ఫర్ గాటెక్ ఎంపైర్” అనుపేరి తో వెలయుచున్నట్టి క్రీస్తువైనవాయలయొక్క ముఖ్యపట్టణ మయిన ఆగోగొండి యెంతవైకాల్యము గలిగియుండినదో యూ హించువుడు. కావున సత్యముగా నాకాలమున నేవిధముగ నుండి నవో వానినీ వాల్మీకి క్తవముగాఁ జెప్పియుండునుగాని యతి కేరీ యో యెంతమాత్ర ముండదని నాకుఁ దోచుచున్నది.

కోటసంరక్షణము

ఇతర గోటసంరక్షణాదికార్యములలో వారి పాండిత్యమును విమర్శించిచూడము. అప్పటివారు తమతమ పట్టణముల చుట్టును దృఢతరములను, మహాన్నతములను నగు కోటల నిర్మించుకొని వానిచుట్టును నగాధములయిన యగడ్డలు మొదలగువానిని నిర్మించుకొని, పరరాజులభయము లేకుండనట్టి, కోటసంరక్షణము గావించుకొనెడివారని యాక్రందించుచు పారాణములమూలమునఁ దెలియుచున్నది. రావణుని లంకాపట్టణమును వర్ణించుచున్నప్పుడు,

“దృఢబద్ధకవాటాని మహాపరిభ్రమంతిచ|
ద్వారాణి విపులా నృస్యాః చత్వారి సుమహంతి చ|
తత్రేహాపలయంత్రాణి బలవంతి మహంతి చ|
ఆగతం పరవైన్యం తై ప్రతప్రతినివార్యతే|
ద్వారేషు సంస్కృతా భీమాః కాలాయసమయా భిలా|
శతశో రదితా పితై శృతధ్వజై రక్షసాంగణైః|
సావర్ణ్య మహం ప్రసాః ప్రాకారో మహద్విగర్హణః|
సర్వతశ్చ మహాభీమా శతతోయమా శ్చుభాః|
అగాధా గ్రాహవత్కృత్ పరిహా మిశసేవితాః||

(యోధ ౩ పర్వ ౧౨ శ్లో.)

అలంకాపట్టణముచుట్టును, దృఢతరములయి యమరవఁ బడిన కవాటములను నగాధములగు నగడ్డలను, మహాన్నతములగు ప్రాకారములను గలిగియుండును. నాలుగుప్రక్కల నుండు మహద్ద్వారములు గలిగియున్నది. అచటి శత్రురాజుల సంహరించుటకు గాను శిలాయంత్రములూ, బాణయంత్రములూ నుండినవి. మఱియు ద్వారములకడ భయంకరములగు సల్లని యుక్కుగుండ్లను నూర్చుకొని ధీరంసులును, గలిగియుండినది. పట్టణముచుట్టును శుభ్రవికారములై మహాన్నతములై శేదిం చుటకు సాధ్యముగాని ప్రాకారములను, నగాధములను గలిగి శత్రుంకరములైన చేపలు మొసలులగుడ నుండఁదగినంతటి యగడ్డలుగూడ నుండినవి. ఇంకటి నిర్మాణశక్తి గలిగియుండి నది. మఱియు,

“వ్యారేషు తాసాం చత్వారిః సంక్రమాః పరమాత్మాః|
అంత్రైః శతతా బహుభిః మహద్విగర్హసంక్తిభిః|
త్రాయంతే సంక్రమా ప్రత పరవైన్యాగమే సతి|
అంత్రైః ప్రైరవశీర్వంతే పరిహాసు సమంతతః|
ఏక స్త్యకంహ్యో బలవాన్ సంక్రమ స్సుమహత్ దృఢః|
ఉత్థిత క్షాత్రమత్తశ్చ బలావా మనుదర్శనః|
అంకా శ్చునన్దిరాలంబా దేవదర్శా భయావహః|
నాదేయం తార్యతం పశ్యం కృత్రిమం శ చక్రర్విభ్రమః|
స్థితాపాతే నమస్తస్య దూరాపారస్య రాఘవః|
నావధోఽపిచ నా స్త్యత్ర నిరాదేశశ్చ పర్వతః|
తైలాగ్రే రచితా దుష్టా సా పూ ర్ణేవపురోగమా||

(యోధ ౩ పర్వ ౧౨ శ్లో.)

అంకాపట్టణమునకు నాలుగుప్రక్కల నాద్దద్వారముల యందును సతిధీర్ములగు వంశజులను నావంశజులవలెనే మహాన్నతములగు యంత్రములగు గృహవంతులను, గలిగి యుండి, శత్రుసేనలు వచ్చుచేత నాయంత్రములచే నాబలత నలఁ గాపాడుచును, సమయమువచ్చినప్పుడెల్ల వంశజు లగు ధోనికి దింపుచును, మఱిన్ని సమయముల వంశజుల యథా ప్రకారముగ నుంచుచును, నొకవంశజులమూత్రము కవతించ నాధ్యము కానిది యతివృద్ధమునందయు, యుండియుండును. ఇట్టివంశజులకే యప్పటివారు “ద్రాక్షిణి” అని వాడుచున్నార. ఇట్టి ద్రాక్షిణి ను గూడ నిర్మించునంటి కార్మికవారములు (ఇంజనీయరు)గూడ నాకాలమున నుండియుండవలసివట్టు లేదు చున్నది. లేకున్న నీకట్టడముల నిర్మించ నశమగూడ! కావున వాస్తువిగ్రహసంధిరసరంజులు, ఎంతటివారు ఆకాలముననుండిగో యూహింప నలవికాదు. మఱియు, రావణుడు సమద్రతీరము నందే తనపట్టణప్రాకారములనుమీసముననే, యొక కృత్రిమ పర్వతముమీద నొకకోటను నిర్మించుకొని, దానిమీదనుండి శత్రువులు దండెత్తినప్పడు శత్రురాజునే నాబలమును, నీ ట్లింపుచుండును. ఆకోటను సమీపించుటకు నట్టివానికిని సా ధ్యముకాదు. శత్రుమార్గముకాని, నాకామార్గముగాని, లేకుం డ నిర్మించియున్నారు. కావున నాపట్టణము సర్వపట్టణముతో సమానమైనది యుండినది. మఱియు,

“అయంతం రక్షసా ముత్ర పూర్వద్వారం సమాశ్రితం|
చత్వారిధ్వరా స్సర్వై తథా సర్వాశ్రుతోవిదాః|
నియుతం రక్షసా ముత్ర దక్షిణద్వార మాశ్రితం|
చతురంగం ప్రాశస్త్యం యోధా ప్రతా ప్యనుకృతా||

సమాసార కమలము

వెయ్యి శేషులకల కమలపుష్పాని యిదివరలో చూచివెర గముగాని ప్రకృతిస్మృతిలో కలదని మూత్రము నమ్మియున్నా రము. ఇట్టి అపూర్వ మహానుగంధిపుష్పములు మహాబలిపుర ప్రాంత్యమున నున్నకప్పడు తామరకొలనిలో కనబడుట చూచి పుండరీకముని యను మహాసీయను వాటితో నామహా విష్ణువు నాకాధించెను. అంతట నామూర్తి ప్రత్యక్షమై వర మేమియేని కోరుకొనుమనిన, పుండరీకముని అ చట నుండు పుష్పరజిలోనే యాభగవంతు డుండవలెననియు, ఆతామర కొలనిలో స్నానముచేసినవారలకు పుష్పర్జము లేకుండ చేయ వలెననియు కోరగా, నట్లే సిద్ధించెనని మహాబలేశ్వరపు స్థల పురాణములో కలదు.

శ్రీమన్మహాభారతములో (అరణ్యపర్వము—౮ ర) పాండవులు తీర్థయాత్రకనకరులై గంధమాదన పర్వతభూముల పారుచుండు శ్వేతకీ యను పుణ్యనదివలన మారుతాసీతంబులై స్వర్ణమయకుసుమంబుల చూచి భీమసేననకు ద్రుపదరాజపుత్రి యుట్టనియె.

క. ప్రకటముగ జూలి సౌగం
ధిక కనకాబజులకంఠే దివ్య సుగంధా
ధిక కుసుమము లిది తద్దయం
మారుమారు లిట్టివానిఁ జూచి యెఱుంగన్.

ఇప్పుడునుండుటలు నాకు తెచ్చియున్నవనిన, భీమండు చక్రవాకపర్వతమునకు జని అచట వైశిష్ట్యము నివాసంబుగని అందున్న రాక్షసుల వర్ణించి ఆపుష్పము తెచ్చియుచ్చెనని యుం డుటచే యాదేవకుసుమము సమాసారకమలమే యుండునని నుండేహింపవలసి వచ్చును.

ఇటులనే హిందూశక్తమండలి పుణ్యనదీ సరోవరములు కనిపెట్టి వాటిలో నెండిని యాపుండరీకములు తాననగనసేమో విచారించును. తెలఱపర్వతములో సర్వతీరలవనే సేవింపబడుతీర్థ ములుమాన సరోవరము విందుసరోవరములనియుండుకలవు. ఇందుం డు మహానుగంధ కమలములతో శ్రీమన్మహాదేవు డర్పింపబడు చుండునని పురాణాశ్రుతి. ఈ పర్వతము గంధమాదనపర్వతము యొక్క కాళి యశ్వేత్వరులకు మతేదడు అపసరోగజములతో

ప్రయంతం రక్షసా ముత్ర పశ్చిమద్వార మాశ్రితం|
రజిన క్షాంతివహశ్చ కలపుత్రా న్సుతాతాః|
కళోఽప సమాసారో మధ్యమస్కంధ మాశ్రితాః||
(యోధ ౩ పర్వ ౨౩ శ్లో.)

క్షాంతివారమునఁ జనివేపురు యోధభటులు, క్షాంతా యధజాతులై, పశ్చిమప్రాంతప్రాంతియు గర్భి చతురంగుల యొకులై, రాజాజ్ఞ ననుసరించి, పురరక్షణముఁ జేయుచుం డును. మఱియుఁ గాంచులభితులను, నశ్వవాహులను, నశు కొండలు రాజబంధువులు, పూర్ణులు పట్టణమధ్యభాగముందలి, అంధులయందు నశకవేలయాధులతో నుంచును. ఇటువంటి పురసంరక్షణకాకుగ్రము గలిగియున్నప్పుడు, ఎంతటి అధిక కాలముగలిగి కార్మికవిద్యలయం దాగేరిన యెందలువమగధ పురుషుల గలిగి, యెంతమహాశ్వర్ణము గలిగియుండవలయు నో యూహించెదగుగాక. కావున మాఁడువల సంపత్సరముల క్రిందటనే మహాపూర్వ అంతర్జ్ఞానము కలవాడుగ నుండిరి. ఆజ్ఞాన మునే సాధవముగఁ గొని, వాడుచూపినమాగ్ధముతో మనమాను ద్రొక్కియొంకిన నిప్పటి కెంతటివిజ్ఞానము గలవారైన యుం డుమో చెప్పఁబాటును.

రామాయణకాలమున నిర్ణయించుట మిక్కిలి కష్టతర ము. గ్రంథస్థాదాపారామృత నుత్తరకాండయందలి కంటాకుని కథనబట్టి చూడ రామాయణకాలము ద్వారపరయంగమని లేదు చున్నది. గ్రంథేతరపురాణాంతరవృత్తిచేత, శ్రేతాయుగమున రామాయణముని వోకతరముగనున్నది. వైరండిటిలో నేని యెనునచే రామాయణ మెన్నియట్ల సంపత్సరముక్రిందటిది యో యని చెప్పవలెను. కాని గూఢునికలు ఈవిషయము నం గికరింపరు. చరిత్రకారుల యభిప్రాయమునబట్టి చూడగా? మాఁడువలసంపత్సరములక్రిందటివని చెప్పవచ్చును. కెందు వలసంపత్సరములకుఁ గ్రిందిటివనిమాత్రము సాశ్వాత్యులు సహిత మేకగ్రీమముగ నొప్పుకొనియున్నారు. ఆకాలమున నితరభండ ములఁ జాతము అచ్చటినునటలు పశుప్రాయులై చర్యధారు లై ఆరణ్యమై యుండినట్లుగదా దేశచరిత్రమునఁ జేయున్నది. ఆకాలమున నన్నిభండములకన్న మనభండము నాగరికత యం దెంత ముంగంజ చేసియుండినదో విచారించుట. మన పూర్వ లాకాలమునాటికే, అంతటి నగనాగరికులై యుండి రనిమాత్రము విస్మయముగఁ జెప్పవచ్చును. గ్రంథని ప్రరభితిచే నీవ్యాస వింశతితో విరచించుచున్నాడు.

విహరించుచోటని మహాభారతము భీష్మపర్వము ఆ ౬ లో తెలుపబడినది.

దీనినిగూరించి ఆంగ్లేయులు పరిశోధించగా హిమవద్ది లోభాగములో సింధు నదీతీర కలియుచోటున వైలాస పురికలదనియు దీని ఎత్తు 20 226 అడుగులనియు దీనికి దక్షిణ తక్కిమభాగముననే మానసరోవరము కల దనియు వర్ణించి యున్నారు. నీలిగిరి పర్వతములకు త్తరభాగమున మాల్వనంతమను పర్వతముకలదు. ఈమాల్వనంతమున కంటవైపు గంధమాదనము. ఈరెండిటి మధ్య మేరుపర్వతముకలదు. నూర్పుడు, చంద్రుడు నక్షత్రములు యీపర్వతము చుట్టుతిరుగుచుండురు. ఈపర్వతమం తే గంగానదిపుట్టి చంద్రసరోవరములో పారుచుండును. దీని యొక్క వేగాతిశయము శమించుటకై మహాదేవుడు శిరస్సు నందు ధరించెను. భీష్మపర్వ- ఆ ౬.

రాజపుటానాలో, అట్టియగు 7 మైళ్లదూరములో పుష్కర తేత్రము కలదు. హిందూదేశములో కెల్ల బ్రహ్మదేవుని పేరు స్థాపింపబడిన దేవాలయము యిచ్చట కలదు. ఇచ్చట బ్రహ్మ యజ్ఞము చేయుటచే యిచ్చటనుండు సరోవరము మహాపవిత్ర మైన పుష్కర సరోవర మాయెను. ఇచ్చట యీనాటికిని ఏలాటి జీవహింస జరుగదు. ఇక్కడ జనులు చాలవరకు బ్రాహ్మణులే. ఆట్టిబరు నవంబరులో, శ్రీచ రు గు పుష్కరమహాత్మవమానకు సుమారు 190800 జనమువైగా పోవుచున్నారు.

ఈవైసగతులవలన మానసరోవరము, విందుసరోవరము, చంద్రసరోవరము పుష్కలసరోవరము దేవగణసేవితంబై పుండ రీకమలములతో కూడియుండవచ్చుననియుఁహింపఁబడుచున్నది.

ఆధ్యాత్మిక సమాసారము

లలితా ప్రవరత్నము (108-108) శ్లోకములలో మేరుప ర్వతమునై నుండుతామరాటనిని బూజించుననియు అయ్యది రిల తులయోజనములు కలదనియు వివరింపబడి యున్నది. కాని ఆయాన్నత్రతేతము భూమండలముపై నుండు భువనోక్త శు పర్వోకములకే జెందునట్లుల రుద్రయామిక తంత్రమునుండి తెలియ గలము.

వనిమ నూక్రములో.

ఉరాశి మైత్రావసుణోవసిష్టోద్వక్త్యా బ్రహ్మచ్యవసోఽధివాతః|
ప్యంశున్నౌబ్రహ్మజౌదైవ్యేనవిశ్వేదేవా పుష్కరత్యాదదస్త
పివసిష్టాహ! నీవు మిత్రావసులులకు పురుషదైత్యిం
పివసిష్టాహ! మిత్రావసులులు ఉర్వశినిమాచి ఇట్టి పురుషు
కలుగుగాక అని తలంపినతోడనే చలించిన తేజమువలన నీవు జన్మించితివి. ఇటుల దేవతాసంబంధముచేత జన్మించితియో స్వయముగ ప్రాదుర్భవించిన వేదరాగల నిన్ను విశ్వదేవులు పుష్కరమునందు ఉంచెరి.

సాందర్భలవారిలో శ్రీ ఆచార్యస్వామిలవారు శ్రీచేది సమాసారకమలములో మహాదేవునితో క్రిడించునట్లు ఈ రీతిగ చెప్పబడినది:—

శ్లో. మహింజాలాధారే కమపియశ్చారే హతవహం
శిథంస్వాధిస్తానే హృదిమరుతమాకాశముపరి
మనోఽపిభ్రూమధ్యే సకలమభిభిత్వాకులపథం
సమాసారపద్మే సహసహసిత్యావిహరశే||

యోగకాస్త్రములో సమాసారకమలము మనుష్యుల యొక్క బ్రహ్మరంధ్రముం దుండునట్లులన, ఇందులో యాకిని అనుయోగిని నివసించునట్లులను, సర్వవర్ణ పరిశోభితుగునట్లు అను తెలుపబడినది. దీనియందు ప్రాణనాయువును మల్ల్యుకముల గుండాచేర్చి భ్యాసించుచుండిన సమాధి సిద్ధించునట్లుల తెలియ గలము. ఇచ్చట కమల మనగా వేయిదళములుగల కమలమునంటి దేహంగనిర్మాణమనియే భావించవలసినదిగా ఉన్నది. ఇటులనే ఓక్కిక్కొక్కచక్రములో నుండు కమలము కొన్ని కొన్ని రేకులు కలవిగా చెప్పబడినవి. అవి ఎట్లులన్న:—

మూలాధార—గుడస్థానము—4 దళములు రంగుభూమభ్యున్ను.
స్వాధిస్తానే—లింగ ,, 6 ,, పసుపురంగు.
మణిపూరక—నాభి ,, 10 ,, ఎరుపు.
అనాహత—హృదయ,, 12 ,, క్యామల.
విశుద్ధ—కంఠ ,, 16 ,, గులాబి.
ఆజ్ఞా—ప్రూమధ్య,, 2 ,, తెలుపు.

ఈ వైశిష్ట్యాధారములనుబట్టి సమాసారకమలము ప్రకృ తితో కనపడు పుష్పముకాదనియు, దేవలోకములో పెరుగ వచ్చుననియు సాధారణముగా దేహంగమట్టుక సామ్యుప మాలంకార మనియు తెలియగలము.

మండిర హెచ్. నుబ్బరాయశాస్త్రి,
సింధురాదు } ఆయుర్వేదపాకశాల.
17.5.24 }

ఘనాక్షరి యుహావ దిక్కు నా కనుదినంబు

“నర్సి నన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవామృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే... అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రిజాయను లన్నిటికిని రాజువంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు...

డి. వెంకట్రావు ఎన్ట్రెప్రెనరు, బి. ఏ. నైదాచేటి పోస్టు “మంచి పుష్టినికలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును శుభ్రచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కార్పెటరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాస్టే ఆహుదాబాదు: “నూరేనీయూ రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ. లెట్టి మద్రాసు “2 పోషక బహుళము ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎన్ట్రెప్రెనరు బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ పి. సుబ్బారాయలు, రంగుడు” సంపూర్ణతృప్తి నికలుగ జేసినది మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా కానిటర్ ఇన్స్ పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగింది, ఆరోగ్యముగా నుండ గోరిన ఇవ్వడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు సేతులో బాగోళూరు విలాసమునకు వ్రాయుచున్న లేక ఏజంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur, or obtain direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacannoo Mudaliar Madras Woollen Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

ఉచితముగా పంపబడును - నేడే వ్రాయుడు

నకలవిధ దంతవ్యాధులకు కోతి మార్క నల్లదంత చూర్ణమును వాడుదు

మము ఉచిత ముగా 50 పు పొట్లము నకు, మాచిత్రమైన క్యాటలాగుకు నేడే వ్రాయుడు

ప్రతిచోటను ఏజంట్లు కావలెను

అన్ని జాగాలలోను అమ్మబడుచున్నది బుడ్డి 1 ధర రూ 0.5-1 ఒకరూపాకు తక్కువగా వచ్చు వి.పి. ఆర్డరులు పంపబడవు నోగి & కో. గిర్గాం, బొంబాయి నెం 4 రు. మద్రాసు ఏజంట్లు, హైద్రా అండు కో నెం 6 బంకర్ బిడ్డి, మద్రాసు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిన వేస వేలు యోగ్యతావత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు కృష్ణారెడ్డి, ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎన్. జె. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ నైన్సు యునైటెడ్ స్టేట్సు ఆఫ్ అమెరికా వి. ఎల్. ఆఫ్ ది కానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ స్ట్రంట్ కమిటీ, ఎసియర్ లేట్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలకు ఉపయోగించిన దానిలో క్యాపొచ్చానముల కృత్యానము, అజీర్ణము, మలబద్ధము ప్రకృతి నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయిబ్బులు మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. వి. ఎన్. అమృతరావు, సీనియరు సర్జన్, కానిటర్ కమిషనరు, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు. మీ చేత రయారచేయబడుచున్న లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను నేను ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణముగనున్నది

(3) మ. డి. కే. విక్టరు కవిగాజ్ విష్ణు చౌడ దిస్పెన్సరీ, 9-41 బిడ్ బాక్స్ బరారు, రంగూను, బర్మా. మీ లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలు, వాగ్మను, వాదద్ధతు వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన తృప్తి నిచ్చినది.

(4) మ. లాల్ సింగు, మీథే, సబ్ అసిస్టెంటు సర్జన్ సిరోహి, రాజపుత్రానా. మీ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను నేను ఉపయోగించుచున్నాను. చాల గుణముగానున్నది. తక్కువ ధర 12 సీసాలను కంటపురు బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0, 6 బుడ్డు 1.4-0 పోషుకావు శేక.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

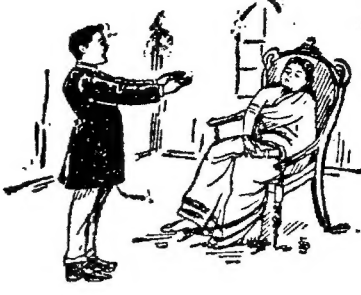

అత్యద్భుతకుమారో గనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బేషధమును నేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!! రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును ఈ దివ్యవధము చిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునికల్గి లభించినది. ఇది నేవింపిన ఎరువు, నలుపు, రాగిరేర్చు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అద్భుతక కృత్యశోగములు, కృత్యజ్ఞానము లేకుండుట ఎట్లు వారిన ముఖము, అరకాళ్లు, అరచేతులు, జిళ్లసరిగానుండు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కిరిక కాంతిని కలుగ జేయును. కంకరపోయిన వేర్లు యథాతథాగతము వచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు బేషధము రూ 6-0-0, 2 నెలలకు రూ 10-0-0, తపాలాఖర్చు శేక. మాడుకుప్పు రోగాంతరములు బయటజేయవచ్చువి. బాగ్ర క్రీ! మోసపోకుదు !! సకాయమారణి:—ఈ మాత్రల మాత్రే స్వచ్ఛముగా కనిపెట్టబడినవి. యిది 40 రోజులు నేదించిన పొత్తు, రొయ్య విట్ట గిరి, ఆకు, కొర్రకు, అంటి, మరుపు, కాటు రొచ్చుటాకి చికిష, బిగ్గి-మొదలగు ఎటువంటి సమాజరోగమైనను నివారింపి, జీర్ణించిన సమామేహములను, మర్మము, కీళ్లవొప్పలు యెరదపొట్టు చీమకాయలు, మేహరొగాములను ఖండించును. ఏరాశ్మియైనను సరే కుదరనియెడల పొప్పువాపను చేయుచును, 40 రోజులకు రూ 4-0-0. ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొఫైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మెస్తరిజము నేర్చుకొనుడు

మెస్తరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, మెస్తరి జనహాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విపులముగ మర్మ రహితముగ గురువు లేకనే ఆ భ్యాస యోగ్యముగ రచింప బడిన సమ్యాహన గ్రంథము తత్ విద్యా వ్యాపకాద్దేశ మతో వెలగింది

ఒక రూపాయ కు

మాత్రమే అమ్మబడును, వి. పి. ఛార్జీ వాలుగుఅచాలు అప్రెన్:—

మేనేజరు హిప్పటిక్ హోము, ఏలూరు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కడి అణాలు)

వెలనులభము! (పోస్టుఖర్చులపై త్యేకము) గుణబద్ధకము! కఠిరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆపులంతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పొర్చుములు, శిరస్సు, క్షేత్రము, అశులు, మొదలగువారియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పిలను వెంటనే మాన్చును. యిందు ఆ నేకపిషధులు చేరినవి. అనుభవము గల బేషధముగలచేతన పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

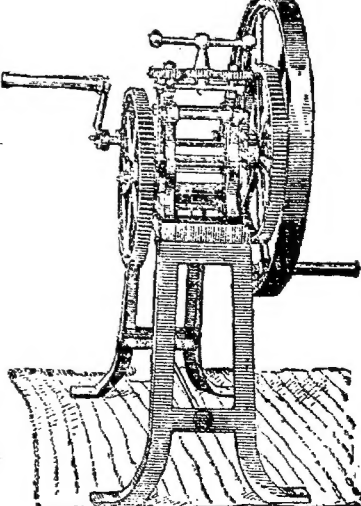
చిరునామా:— ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమెాలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

Table with 3 columns: Book Title, Price 1, Price 2. Includes titles like ఆంధ్ర బాగవతము, డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు, ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము, ఆనందరంగ రాట్నాండము, ఆనంతనిఘండము, అర్చకవీయము, అధర్వణకారికలు, ఫటీక.

ఇంకను అనేక సంస్కృతాక్షరగ్రంథములు మాకవద్దకొరకు. క్యాటలాగులు చూడకోరినాము. వావిల్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, 292 ఎన్ క్లక్ కెడ్, చెన్నై కల్లణం.

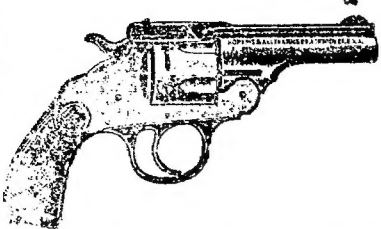
రేకుల మిషనులు

అన్ని విధములయిన వెండిబంగారు నగల పనులు చేయువారికి రేకులతీయట కుపయోగపడు పలురక ముల మిషనులు మేము యూరపుఅమెరికాల నుండి దిగుమతి చేసి యిత్తులకంటే చౌక ధరలకు అమ్ముచు న్నాము. కావలసిన వారు క్యాటలాగుకు వ్రాయవలయును.

సి. నెచ్. కోధనాచలం అండునెన్స్, చిలకలూడి పోస్టు, మచిలీపట్నం.

ఒంటి నొప్పి తగ్గించుటకు ముఖ్యమందు
కంపెనీ వారి వేల బిల్లు (8068)

ధ ర లు
నరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

శాశానిధములగు రివాలవర్లు అయితే
విద్యుత్ బాట రైల్వేలను ప్రాంతము 100.3 సం

సంఖ్య 32, 33, 34 అంగుళములలో దొరకును రివాలవర్లు కేటలాగులను కూడ దొరకును.
యం. వి. మామూలు కేటలాగులను కంపెనీ, సం. 100, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగు; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపున నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందందు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1—4—0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1—8—0
మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్ర విచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.
ఉత్తరము లన్నియు అంగభావలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల కిరణము, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములును, ప్రభావము అను విషయము సర్వజనములకు తెలిసినవిషయమే కాదు! ఈ రెండింటియందును కలసి వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాచీన కలిగింపబడును అని వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొజ్జముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును, ఇట్టివ్యాధులకు తానీకే తీసికొనుచుండు లనేక ముఖయోగింపబడుచు వచ్చి నది గాని యది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు దేహరోగ్యము నంతయు చెడదీయుననిగాఁగూడ నేర్పడినది. తరువాత వైద్యులతమ పట్టును ననశాగరితులచేత కుంభిత్వద్యములుగా తీర్చి నిలబడి యట్టి మందులుకూడ ననేక మిచ్చు దుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అవి నూడనంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిరికాలును పరిశ్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేయ యూశానీకైద్యములం దారితేరి తోకొకకారాధ్యమై తమసర్వస్వమును నిర్మయించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకముందరటను వ్యాధులు చేయబడి సుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషింకాఘోషింపవలసిన పని లేదు. ఒకసారి యుపయోగించినయెడల దానియొక్కప్రభుత్వము నదియే స్థాపింపగలదు. దీనిచే బాధానిష్పత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును పంపిన యోగ్యతా వ్యతిరేకము లెక్కువ మిక్కిలిగానున్నది.

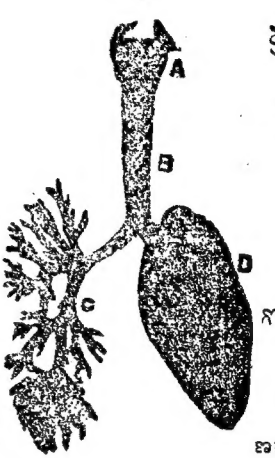
ఈ సుగంధనస్యము సుఖయోగింపబడుట మొదలు, ముక్కు, కన్నులలో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను సమూలముగా నశించును. పీసము, ఒంటిరోగంపి, కలదానిపోట్లు, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు నైబడిన గాఢ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము చెట్టినిది ఖిము. ఇట్టి గుణవిష్టతను గలిగి యింతవలభముగా విక్రయింపబడు నావధ మిదికప్పు మతియొకటి లేదు. చిరకాల ముండినను చెడని సుగంధ విశేషమునకును, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి నది త మిది పితృగా నుండును.

సాధారణముగా పోడివేయవార లీ సుగంధనస్యమునుకొని రెండుసారులు యపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి 100, 1000 సారులు యపయోగించినంత ఫలచేయును. కలదాని మిగల సాధారణపు పోగాకు పోడిలో నీ సుగంధనస్యము నొకచిటికే కలిపినయెడల నా పోగాకంతయును మిక్కిలి పంపకంతక ముగును.

బుడ్డి 1 కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డెడెక 1 కి రూ. 2-0-0. వి. పి. ఖర్చు 0-5-0
అంగు లేక అంగభావలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

విలాసము:— గురుబనవ అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ ఫుఎనా!!!

కంఠధ్వని కుత్తుక
ఊపిరితిత్తులు మొదలగు వాటికి కావలసినది
ఏ.స్వరపేటిక.
బి.శ్వాసనాళము.
సి.శ్వాస నాళ ముయొక్క గొట్టము.
డి.ఒక శ్వాసకోశము ప్రత్యేక భాగము. అన్ని కెమిస్టు రుకాణము లన్నియు వెలకు దొరకును.
ఆస్ట్రేలియాలో చేయబడినది. బుడ్డి 1-కి ధర రు 1.2.0.
అన్ని పోట్లలో దొరకును, ఈడిగున తెలుపబడిన బాగాలలో దొరకును.

మెస్టర్స్ ఎన్. జే.కాయి గౌండ్స్ అండుగో, చైనా బజారుగోడ్డు. ఆక్స్ ఫోర్డ్ కెమిస్టుసు, బ్రాడ్వే.
సోల్ ఏజెంట్లు:— నైసామహమ్మదు అండుగోసు 5 మెట్లీస్ పీర్స్, బాన్స్, మద్రాసు.

వెండిక బంగారు
బ హు మా న ము
లాటరీ లేకున్న-అద్భుతమునకు మార్గము లేదు
మో న ము లే దు
వదైన రాకపోవుటలేదు

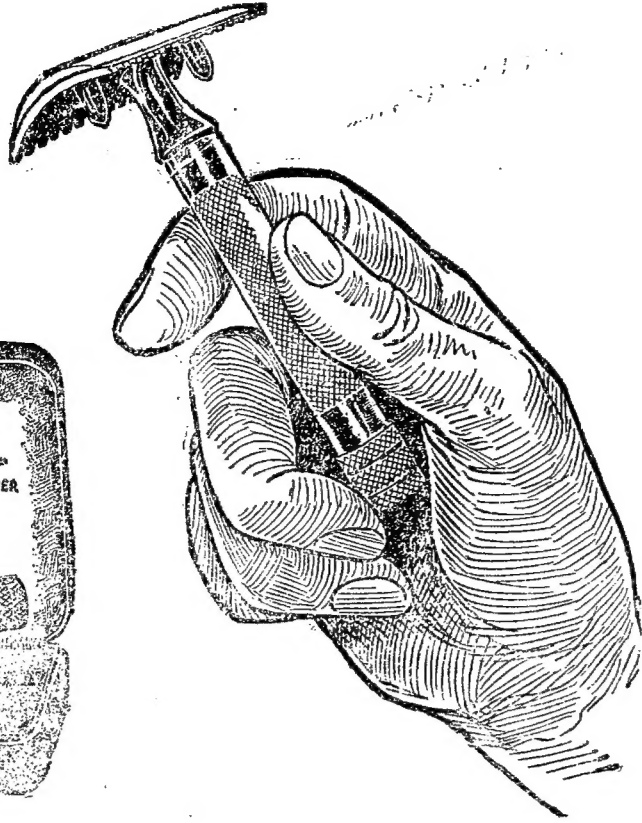
పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది
ఒక రూపాయకు ఖర్చుచేసి 82 ఆశీర్వాదములను గ్రహించు కొనుడు. బలహీనులు, అల్పజ్ఞులు, మానవ శారీర సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాపంచలై పోవును. దానిని ఉపయోగించుకొను "దానియొక్క వెండిక బంగారు" నకు "బహుమతి" తెలుపుచున్నాడు.
పూర్తి కాటలాగును వ్రాయును.
ఆతంక నిగనా ఔషధశాల,
26 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

రత్న పురుషలేఖ్యం

శుక్లనష్టమును సోగొట్టి బలముకలుగజేయు అద్భుతలేఖ్యము. ఏకాంశముచే సంధించిన శుక్లనష్టమైనను పారదోలు నని అనేకులు కొనియాడుచున్నారు. ఈ లేఖ్యమువల్ల మేహమువల్ల వచ్చిన దగ్గు మొదలగు రోగములు మూత్రరోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బి రూ. 4.0 లు.
శేగ లేఖ్యం:— విజాతిశక్తినైనను తప్పక కుదుర్చును పథ్యము లేదు. డబ్బి రు 1.8-0 లు.
ఆయుర్వేదవైద్య అంగర వేంకటాచార్యులు అండుగోసు, ప్రాప్రయిటర్సు. షట్టాభి గామ వైద్యశాల, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

చా కు లు - తా త ము లు

మం గ లి క త్త లు.
ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి మేలయినవి.
వెంటనే ధరలక్కాటలాగును వ్రాయును.
బి వెంకటేశ్వర్లు ఎండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్సు cel.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెసు. "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

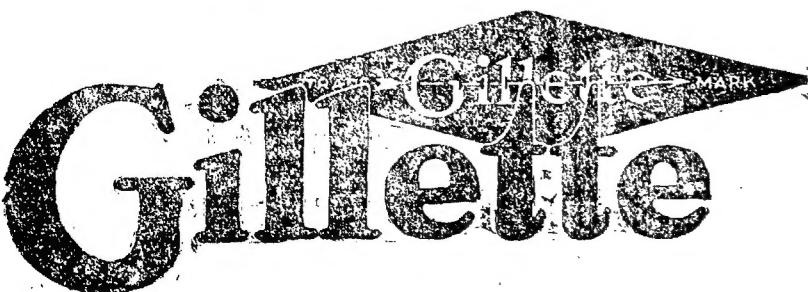
పురుషుడు గాని గిల్లెట్ రేజరు లేక నడక
యిండ్లకూడదు. డైరము చేసుకొనుటకు మిక్కిలి
అనుకూలమైనది. గాయములు తగలకు, మిక్కిలి
శుభ్రముగా డైరము చేయును.

మిక్కిలి బిరుసుగా నున్న గడ్డము కూడ పదునైన
కత్తిచే త్వరలో జయింపబడును. మంటలేక
శుభ్రముగా డైరము చేసుకొనుటకు సామర్థ్య
మేమియు నవసరము లేదు. మంచి యవ్వనముం
దున్నవారును, ముఖలితనమువల్లను, లేక జబ్బు
వల్లను చేతులు వణుకుచున్నవారును నిర్భయముగా
గిల్లెట్ రేజరును వాడవచ్చును.

అన్ని దుకాణములందును విక్రయింపబడు చున్నవి.
లేజరు పైనను, కత్తులపైనను డైమండు మార్కు
గల శ్రేష్ఠమైన గిల్లెట్ రేజరును జాగ్రత్తతో
కొనుడు.

3

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company.

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పొడివాలా

M. B. B. S.

గారి ఆధిప్తాయము

Thank you for the phials of Amritdhruvi you sent to me. I tried in some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. It stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే కలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభముల బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెనక పూర్తిగ నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టును. మరియు విశేష ధన వ్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండి యున్నను మొదలంట నాశనము చేయ చున్నది.

నమస్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

పక్షవాతము	కలరా	చెవిరోటు	తామర
తేగరోగము	విశేషములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	వమనములు	తలనొప్పి	నాఫ్తులు
శబ్దము	అజీర్ణము	వాయువుపోటు	మూలశంక
తేలుకాటు	జ్వరము	గాయములు	దెబలులు

కోరకనే అనేక యోగ్యతాపత్రికలు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1-కి రూ 2-0-0
20 ,, ,, రూ 0-10-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది.

జూలై నెలలో

బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును.

ప్రతి అమృతధృతితో యుండు

రూ 100-0-0 లు

బహుమతి టిక్కెట్టు నుంచుకొనుడు.

కానుగో అండ్ కంపెనీ,

ప రే ల్

బొంబాయి.

అమృతాంజనము

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1-కి పెల రు. 0-8-0 వి. పి. నవా 0-13-0

ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

వేలకు మందు

పెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ ధన్యును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు చెండునిమిషములలో మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు పెక్కుదు, మంటయిండును. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టిరీది మదరాసు.

వాణిముద్రాక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుప్లాంపులు, సీట్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శీషనరీ సామానులు. (809)

ఎంగ్రేవింగు

హనుమాల సము

లోక ప్రసిద్ధమైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 బండరువీధి, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite Toilets, Kamini Oil, & Otto Dilbahar, Sold everywhere."

వెంటుకలు దువ్వెనలో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడును. ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంటుకల కెట్టి రోగమున్నను, రోగి హుంకర్యమున్నను, యిది వివేకము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు

మీ వెంటుకలు మరల యెక్కుటి కెట్టివనమును గల్గి వట్టుకలే నుండి మెరయును.

ఈ రోగానకే దీనిని కరిగించి చూడుము

వెంటుకలు యెట్లుబ్రష్టుచునో కనిపెట్టుడు

కమినీయా తలకూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ చేయును.

పెల బుడి 1-కి ఒక మాసాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వొట్లలోను ఈ కింక తెలుగువలన క్రకారము విక్రయించుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది అత్యద్భుతమైన నువాసనగలది.

1 కొన్ను బుడి 11 ఖర రు. 2-0-0

1 కొన్ను బుడి 11 ఖర రు. 0-12-0

1 కొన్ను బుడి 1-కి ఖర రు. 0-8-0

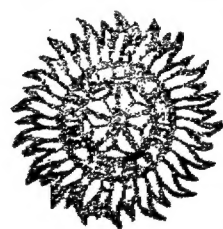
కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మయ అమృతాంజనమునకు సరకు అమృతాంజనముగా దొరుకును. లేకున్న,

సోలా యెబెట్టు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ, 155 హమ్మమసీదు, బొంబాయి.

126

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874

కాబిలి శతకర్షణము 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూజేశ భీమాకంపెనీ హక్కుదారులకు చెల్లించిన దాదాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000

ఆస్తులు 5,00,00,000 వైగానే గలదు.

సంలికపు ఆదాయపుపన్ను రు. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.

పాతిసిహోల్దరులు 80,000లకు వైగానే గలదు.

ఆఫీసులు ఈదిగువస్థలములందు కలవు

అహమదాబాదు బెంగళూరు

అజ్మీరు బొంబాయి

అలహాబాదు కలకత్తా

డెల్లీ కొలంబో

కాండి మంబూరూరు

కరాచి నాగపూరు

కోలాలంపూరు పూనా

లాహోరు రంగూను

మద్రాసు రావల్ పిండి

మాండలే తిరువేండవూరు

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరూ తక్షణము చేసి దానివలన గలుగు లాభమును పొందుటకుంచిది, దీని లాభములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధియగు నుచునగుట గలవు.

ఓరియంటల్ మిక్కిలి లాభకరమైన ప్రత్యేకపాతి మాలనిచ్చును. అని మిక్కిలి జనసమ్మతమైనది.

ప్రతిభలాభముగల పారిశి, పనినిష్ఠులకు ప్రత్యేకపాతి సీలు మున్నగునవి తెలుపు వివరముల పట్టిక కంపెనీ కార్యదాసు.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8. Madras. } Branch Secy,

Bangalore Branch:—No 3 South Parade

Bangalore

Trivandrom Branch:—Trivandrum.